

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

INTUITIOSTA IHMEMAAKSI

- Roolivaatteet lapsiyleisölle

TEKIJÄ/T: Emilia Kekkonen

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Emilia Kekkonen	
Työn nimi Intuitiosta Ihmemaaksi – Roolivaatteet lapsiyleisölle	
Päiväys	30.4.2020
Sivumäärä/Liitteet	84/4
Ohjaaja(t) Sirpa Ryyänen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Kuopion kaupunginteatteri	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä kuvataan vaatetusmuotoilun opiskelijan kasvupolkuja suunnittelijana visuaalisen suunnittelu- ja valmistusprosessin sekä psykologisen näkökulman kautta. Työn tarkoitus on yhdistää toimeksiantajan, Kuopion kaupunginteatterin, tarve lapsille suunnattuihin sovitettaviin roolivaatteisiin tekijän omaan toiveeseen tutustua teatteripuvustukseen ja kehittää ammatillisia voimavaroja tulevaisuuden työelämää varten.</p> <p>Produktio, jonka etenemisestä työ kertoo, on suunniteltu yhteistyössä Kuopion kaupunginteatterin kanssa ja sen tarkoituksena on tuoda elämyksellisyyttä teatterin yleisötoimintaan alle kouluikäisten lasten roolivaatteiden muodossa. Roolivaatteet, joiden suunnittelusta ja valmistuksesta opinnäytetyö kertoo, on suunniteltu teatteritoimintaa esitteleville yleisökierroksille, joista työntilaaajana Matti Halmetvaara Kuopion kaupunginteatterilla vastaa.</p> <p>Tärkeässä osassa ovat tekijän toipuminen uupumuksesta luovan prosessin, eheyttävän tarinankerronnan ja intuition uudelleen löytämisen kautta, jota työ kuvaa tekijän yhdistäessä teemat osaksi syvällistä roolivaatteiden suunnittelu- ja valmistusprosessia. Prosessi perustuu eheyttävän tarinankerronnan avulla luotuun tarinaan käyttäen lähteenä Yvonne Karstenin kirjaa ”Seinä, aukene! Miten tarinankerronta edistää itsetuntemusta ja yhdessäoloa” (2015) ja työ kertoo sen yhdistymisestä visuaaliseen suunnitteluun sekä tekijän henkiseen että ammatilliseen kasvuun. Työssä pohditaan niin uupumuksen kuin itsestä riippumattomien tekijöiden vaikutusta työskentelyyn tekijän näkökulmasta.</p> <p>Suunnittelun pohjana on hyödynnetty lisäksi luovaa toimintaa päiväkodilla järjestetyn muotoilutyöpajan muodossa, jonka toiminta perustuu sadutus-tekniikkaan Liisa Karlssonin (2003) kirjassa ”Sadutus: Avain osallistavaan toimintakulttuuriin” kuvatun työskentelymenetelmän avulla sitä soveltaen. Muotoilupajan toimintaa on käytetty visuaalisen inspiraation, intuitiivisen toiminnan sekä lasten vaatetuksen koon arvioinnin lähteenä.</p> <p>Opinnäytetyössä kerrotaan suunnittelijan roolista ohjaajana tuotteiden valmistuksessa sekä vuorovaikutuksesta ja yhteistyön merkityksestä luovassa prosessissa, jonka osana tekijä kokee psykologisen pääomansa komponenttien itseluottamuksen, toiveikkuuden, sisukkuuden sekä optimismin kehittyvän. Lisäksi työ kuvaa intuition merkitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä, joiden lähdekirjallisuutena on käytetty Asta Raamin (2016) kirjaa ”Älykäs intuitio ja miten käytämme sitä”.</p> <p>Kahden lasten rooliasun suunnittelu- ja valmistusprosessi on toteutettu tekijälle tärkeitä arvoja, eettisyyttä ja ekologisuutta kunnioittaen. Tämä on nähtävissä käytännössä kierrätys- ja hukkamateriaalia hyödynnettäessä niin suunnittelussa kuin asujen valmistuksessa, jota työssä kuvataan materiaalivalintojen ja niiden riittävyyden kautta.</p> <p>Opinnäytetyön lopussa todetaan, että vaikka työ onnistui hyvin tekijän kuormittavan elämäntilanteen keskellä, olisi luovassa projektissa aina jotain parannettavaa ja lisättävää. Työntilaaaja Matti Halmetvaaran kuvataan kertoneen olleensa todella vaikuttanut tekijän suunnittelemissa asuissa. Projektin on tarkoitus jatkaa yhteistyössä tekijän ja Kuopion kaupunginteatterin välillä, kun resurssit sen toteuttamiseen ovat paremmat.</p>	
<p>Avainsanat</p> <p>Eheyttävä tarinankerronta, intuitio, sadutus, työpajat, suunnittelu, Kuopion kaupunginteatteri, teatteri, puvustus, yleisötyö, loppuunpalaminen, rooliasut, ekologinen suunnittelu, zero waste</p>	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Emilia Kekkonen			
Title of Thesis From Intuition to Wonderland – costumes for children in the theatre audience			
Date	30 April 2020	Pages/Appendices	84/4
Supervisor(s) Sirpa Rynnänen			
Client Organisation /Partners Kuopio City Theatre			
<p>Abstract</p> <p>This thesis is about professional growth path of the fashion design student which is described through a design and manufacturing process from a psychological point of view. The production was designed in cooperation with the client organization, Kuopio City Theatre and it aims to respond to the need of making experiences more memorable for children in the field of audience work in which Mr. Matti Halmetvaara is responsible for at the theatre. Combining this goal to the development process of the author's professional and inner resources as a designer, the design and manufacturing process of two children's costumes based on a story written by the author is described in this thesis.</p> <p>The story behind the costumes which are designed by the author was created with the help of integrative/defragmenting storytelling based on the book <i>"Wall, open! How does storytelling improve self-knowledge and being together?"</i> written by Yvonne Karsten in 2015. As part of this thesis, the author's burn out and the recovering process in which integrative storytelling plays an important role in addition to learning less stressing methods of working are described through a design process. These themes are connected and described as a part of the author's professional and inner growth in which the factors beyond the author's control have also been considered. Also, intuition has been a significant tool through the design process and the factors which have an influence on it are described in this thesis based on the book <i>"Intelligent intuition and how we use it"</i> written by Asta Raami 2016.</p> <p>As a source of inspiration, to observe children's intuitive working and to learn about children's clothing sizes also a workshop has been held by the author as part of the design process. Creative activity was designed with the help of story crafting method, which was applied by the designer, from the book <i>"Story crafting is the key to participatory in the working culture"</i> written by Liisa Karlsson in 2003.</p> <p>Psychological capital can be developed through self-confidence, hope, tenacity, and optimism by working in cooperation and part of a significant creative community. One aim was to supervise how to manufacture the costumes being designed by the author which took an important role in the thesis. The costumes have also been made to honor designer's values such as sustainability and ethicality which is seen on recycled materials used in two costumes.</p> <p>At the end of the thesis the results are considered, and the project has been successful despite the difficulties met. The project will be continued in cooperation between the author and the Kuopio City Theatre under better circumstances later in 2020.</p>			
<p>Keywords</p> <p>Integrative storytelling, intuition, story crafting method, workshop, design, costume design, Kuopio City Theatre, theatre, costumes, audience work, burn out, children's costume, ecological design, zero waste</p>			

ESIPUHE

Haluan kiittää kaikkia opinnäytetyöprosessini aikana tukenani olleita tahoja, yhteistyökumppaneita, läheisiäni sekä henkilöitä, jotka kaikki yhdessä teitte matkastani mahdollisen. Jokaisella teillä oli erityinen rooli sen varrella.

Kiitos Kuopion kaupunginteatterille sekä sen henkilökunnalle siitä, että sain ja saan olla osa teatterin toimintaa sekä sen yleisötyön kehittämistä. Taina Natuselle ja Matti Halmetvaaralle erityiskiitos siitä, että luotitte kykyihini suunnittelijana ja kannustitte inspiroiden eteenpäin vaikenakin hetkinä.

Kiitos ohjaajilleni Savonia-ammattikorkeakoulun puolella. Arvokas tukenne ja ammattitaitonne ohjasivat minua oikeaan suuntaan, kun itse kadotin sen.

Kiitos Lammastila Haukivillalle ja sen ihanalle emännälle Annaelina Kotilaiselle. Sain vastuullisten ja eettisten tuotteidenne avulla voimaa työhön sekä olennaisen osan kokonaisuutta valmistamiini asuihin.

Kiitos kaikille läheisilleni, joiden tuen merkitystä en voi sanoin kuvailla. En olisi jaksanut kantaa kiviä polullani yksin ja pysyitte mukanani tielläni, jolla matka jatkuu kiitollisuus sydämessäni.

Kuopiossa 24.04.2020, päivitetty 28.04.2020

Emilia Kekkonen

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO - INTOHIMOINEN IHASTUS AIHEESEEN.....	7
1.1	Tavoitteena toimia turhia tuumimatta.....	8
1.2	Toimeksiantajana Kuopion kaupunginteatteri.....	8
1.3	Työntilaaaja sekä tiimini Kuopion kaupunginteatterilla.....	9
1.4	Pumpputorin päiväkotia.....	10
2	SUUNNITTELUYÖN POHJA JA KESKEISET KÄSITTEET.....	12
2.1	Eheyttävä tarinankerronta.....	12
2.2	Sadutus.....	13
2.3	Intuitio.....	13
2.4	Lavasteet ja puvustus.....	14
3	TUUMASTA TOIMEEN: SUUNNITTELUYÖN KULKU.....	15
3.1	Inspiroituminen ja intuitioon virittäytyminen luonnon äärellä.....	15
3.2	Tarinankerronta tekee taikojia luovalle työlle.....	16
4	TARINOITA YHDESSÄ LEIKKIEN JA MUOTOILLEN: MUOTOILUYÖPAJA.....	18
4.1	Muodollisuudet sekä osallistumis- ja kuvausluvut lasten huoltajilta.....	18
4.2	Materiaalien keruu ja työpajan suunnittelu.....	18
4.3	Työpajan kulku ja aikataulu.....	19
4.4	Pajapäivä 25.11.2019.....	21
4.4.1	Tulevia Vercacen alkujia.....	22
4.4.2	Työpajan analysointi.....	23
5	TARINASTA TAULUKSI – IRTI KAAVAMAISESTA TYÖSKENTELYSTÄ.....	26
6	HAHMOISTA ROOLIASUIKSI.....	28
6.1	Leijona.....	28
6.2	Keiju.....	29
6.3	Lammas.....	29
6.4	Kurki.....	30
6.5	Luonnosten esittely Kuopion kaupunginteatterilla.....	30
6.5.1	Teatteripuvustuksessa huomioitavaa perustuen Taina Natusen ja Aira Juntusen (2020-01-11) haastatteluun.....	31
6.5.2	Suunnittemieni lasten rooliasujen rakenteissa tärkeää huomioitavaa.....	31

6.6	Materiaaleista matkaan	32
6.7	Tarmokas toteutusprosessi	36
6.7.1	Kepeän keijun kehitysvaiheet.....	37
6.7.2	Levosta lipsuen Leijonaksi.....	47
7	TIE JOHTAA TUNTEMATTOMAAN, VAIKKA POLKU TULEE PÄÄTÖKSEEN.....	58
7.1	Itseluottamus, toiveikkaus, sisukkuus ja optimismi muodostavat eheyden tarinankerronan ja luovan projektin kautta.....	58
7.2	Intuitio innostaa ja lannistaa, mutta sitä ei tule unohtaa.....	60
7.3	Minulla on voima vaikuttaa, mahdollisuus tulla ymmärretyksi ja olla osana merkityksellistä kokonaisuutta – nyt ja tulevaisuudessa.	62
7.4	Ekologisuus ja eettisyys seuraavat arvoina aina ruokapöydästä työn kautta roskapönttöön asti....	65
7.5	Tulevaisuus, joita kohtaamieni ongelmien ja vastoinkäymisten en anna varjostaa – polut täyttyvät kivistä, mutta tie on tehty kuljettavaksi	66
	YHTEISTYÖKUMPPANIT	69
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	70
	KUVALÄHTEET	72
	LIITE 1: ESIMERKKI MIELLEKARTASTA LUONNOSLEHTIÖSTÄNI	74
	LIITE 2: ESIMERKKIHARJOITUS.....	75
	LIITE 3: KEIJUN MATKA – KIRJOITAMANI TARINA SUUNNITTELUNI POHJANA.....	76
	LIITE 4: MUOTOILUPAJAN OSALLISTUMIS – JA KUVAUSLUPALAPPU	83

1 JOHDANTO - INTOHIMOINEN IHASTUS AIHEESEEN

”Intuitiosta ihmemaaksi” muodostui ensimmäisenä mieleeni otsikoksi opinnäytetyölleni, jossa saan yhdistää luovuuteni ja idearikkauteni sekä pitkäaikaisen haaveeni osallistua teatteripuvustukseen Kuopion kaupunginteatterilla. Tässä opinnäytetyössä kerron yhteistyöproduktiosta Kuopion kaupunginteatterin kanssa, jonka yleisötoiminnan virkistämiseksi minulla oli loistava mahdollisuus suunnitella ja valmistaa lasten roolivaatteita tutustumiskierroksille, joita teatterilla järjestetään erilaisille yleisöryhmille, tässä tapauksessa alle kouluikäisille ja alakouluikäisille lapsille.

Suurin kiinnostukseni alallani on pitkään kohdistunut esiintymisasujen suunnitteluun sekä puvustukseen, jonka saralla minulla ei ole ollut vielä aiemmin mahdollisuutta toteuttaa intohimoani uniikkien asujen suunnittelua kohtaan. Mahdollisuus kuitenkin avautui syyskuun lopulla 2019, kun pahin pettymys siitä, ettei Kuopion kaupunginteatterilla ollut näytelmää, jonka puvustukseen olisin voinut osallistua, oli hävinnyt. Sain sen sijaan tilalle entistäkin mielenkiintoisemman produktion, jonka loimme yhdessä Kuopion kaupunginteatterin yleisötyöntekijän Matti Halmetvaaran kanssa tavatessamme 25.9.2019 ja jakaessamme ideoita siitä, mitä minä toivoisin opinnäytetyöni sisältävän ja millaisia puutteita Kuopion kaupunginteatterin yleisötoiminnan piirissä tällä hetkellä on.

Kuopion kaupunginteatterilla yleisötyöntekijänä toimiessaan Matti Halmetvaara (2019-09-25) on huomannut, etteivät lapset ja nuoret pääse niin hyvin kokemaan teatterin toimintaa käytännössä, sillä erityisesti alle kouluikäisille suunnatut rooliasut sekä tila toimia puuttuvat teatterin tiloista. Teatterin yleisökierroksilla sovitettavien rooliasujen ollessa liian suuria alle kouluikäisille ja sitä hieman vanhemmille, eivät he koe toivottua samaistumista erilaisiin roolihahmoihin taikka pysty hyppäämään mukaan teatterikokemuksen taianomaiseen maailmaan konkreettisesti. Yhteistuumin opinnäytetyöni aiheeksi muodostui luoda tämä taianomainen maailma lapsiyleisölle sopivien rooliasujen sekä niiden ympärille muodostuvan visuaalisen ympäristön kautta. Kaiken pohjaksi tehtävänäni oli luoda tarina, eräänlainen käsikirjoitus kuvitellulle näytelmälle.

Aihe pääsi alkuun paisumaan liian suureksi tavattuamme 11.10.2019 yhdessä puvustamon Taina Natusen, lavastamon puolen Marie Antikaisen sekä Sari Paljakan ja Matti Halmetvaaran kanssa, jolloin ideoimme visuaalisesta maailmasta valmistettavaa liikuteltavaa ja kasaan taitettavaa ”mininäytämää”, jota olisi pystynyt käyttämään hyödyksi myös teatterin markkinointitilaisuuksissa kesällä 2020 sekä tutustumisvierailuilla esimerkiksi kouluilla. Alkuun saimmekin ideallemme rahoituksen ja konkreettisen toteutuksen maaliskuulle 2020 viikolle 13, joka oli lavastamolla vielä vapaana, mutta hanke valitettavasti kaatui marraskuussa ajan ja resurssien puutteeseen.

Opinnäytetyöstäni muodostui kuitenkin molempia osapuolia kiitettävästi palveleva ja merkityksellinen aihe, jossa minä sain hyödyntää tarinankerrontataitojani, luovaa suunnittelua, tutustua teatteripuvustukseen sekä työskennellä lasten parissa. Kuopion kaupunginteatteri sen sijaan sai kaivattua vireyttä yleisötoimintaansa. Lisäksi opinnäytetyöni aihe linkittyi tarinani kautta omaan henkiseen kasvuuni suunnittelijana sekä matkaani toipuessani pitkään jatkuneesta burn out -tilanteesta.

1.1 Tavoitteena toimia turhia tuumimatta

Tavoitteenani oli, että opinnäytetyöni kehittää minua ammatillisesti osa-alueella, jonka toivoisin olevan osa tulevaisuuden ammattiuraani sekä hyödyntää vahvuuksiani visuaalisena suunnittelijana. Tarkoitukseni oli käyttää opinnäytetyössäni hyödyksi ”kaikkea opiskeluvuosien aikana kertynyttä” materiaalia sekä kierrätysmateriaaleja niin suunnittelussa kuin asujen valmisteuksessakin mukaan lukien suunnitteluvälineet kynistä papereihin sekä asujen materiaalit langoista kankaisiin. Tarvittaessa käytössäni oli myös teatterilta löytyvää hukkamateriaalia. Näin ollen työni vastaa rakkaita arvojeni, ekologisuutta ja eettisyyttä sekä kunnioittaa luonnonläheisyyttäni ollessaan myös osanaan vähentämässä alani tuottamaa jätekuormaa globaalisti.

Käytännön tavoitteenani oli käyttää mahdollisimman luovia menetelmiä työskentelyssäni tietokoneavusteisen suunnittelun sijaan sekä järjestää päiväkotikäisille lapsille luovaa toimintaa, jota voin käyttää myös inspiraationi lähteenä. Pääasiallisesti tärkein tavoitteeni olikin pitää opinnäytetyöni suunnittelupohjaisena sekä saada työni vastaamaan Kuopion kaupunginteatterin tarpeita.

Toipuessani opinnäytetyöprosessin aikana vielä parin vuoden takaisesta uupumuksesta oli minulle tavoitteellisesti tärkeää oman psykologisen pääoman kasvattaminen eheyttävän tarinankerronnan kautta, omien voimavarojen kuunteleminen työskentelyn keskellä sekä itseä aiempia vähemmän kuormittavien työskentelytapojen oppiminen. Tämä tavoite kulki mukana läpi prosessin pyrkiessäni työskentelemään jaksamiseni säätelmin ehdoin kuitenkin aikataulussa pysyen.

1.2 Toimeksiantajana Kuopion kaupunginteatteri

Opinnäytetyöni toimeksiantajana toimii pitkän historian omaava, Itä-Suomen suurimpana ammattiteatterinakin tituleerattu Kuopion kaupunginteatteri, joka on aloittanut toimintansa jo 1800-luvulla. Mikko Olavi Seppälä kertoo kirjassaan *Torpalta Taloon – sata vuotta kuopiolaista teatteria* (Seppälä 2002) teatteritoiminnan heränneen vireille 1870–1890-luvuilla kuopiolaisten keskuudessa savossa, jonne Suomalainen Teatteri teki tuolloin vierailuja laajentaakseen kansan kiinnostusta teatteria kohtaan. Kesä 1882 muodostui teatteritoiminnan alkamisen kannalta tärkeimmäksi ajankohdaksi, jolloin myös valmistui teatteritalo Väinölänniemelle, Kuopion täyttäessä 100 vuotta. (Seppälä 2002, 19–24.) Vakituinen Kuopion teatteritoiminta syntyi jo 1889 Työväenyhdistyksen piirissä, vaikkakin teatterin harrastajapiirejä ja seuroja oli moninaisia varhaisemminkin, kuten Raittiusseura ja Vapaaehtoinen palokunta (Seppälä 2002, 33–35). Teatteritoiminnan virallistuesssa vuonna 1902, jolloin Kuopion näytelmäseura perustettiin, alkoivat kuopiolaisen teatterin moninaiset vaiheet aina Työväenteatterista Kuopion kaupunginteatteriksi asti (Seppälä 2002, 5–15, 40; Kuopion kaupunginteatteri 2017).

1910 Kuopion Työväen Näytelmäseura nimesi itsensä Kuopion Työväenteatteriksi teatterin kehittyessä yhä ammattimaisemmaksi ja Minna Canthin näytelmien, kuten Työmiehen vaimo, ollessa suosiossa näyttämöllä ja yleisön keskuudessa. Toinen ammattiteatteri, Kuopion teatteri syntyi 1918 Työväenteatterin rinnalle keskittyen sekin suomalaisten näytelmien esittämiseen. (Seppälä 2002, 49–

69.) Kahden kilpailevan teatterin tie ei ollut ruusuista 1920-luvulla, jolloin talousvaikeudet piinasivat erityisesti Kuopion teatteria, joka sai tilalleen pian Savon Näyttämön (Seppälä 2002, 66–81; Kuopion kaupunginteatteri 2017).

Vaikka Kuopion työväenteatteri oli suuremman arvostuksen ja suosion kohteena 1920-luvulla, ei 1930-luvun alku ollut yhtä loistokas etenkin talouden kannalta ennen 30-luvun loppua ja elokuuta 1940, jolloin Kuopion Yhteisteatteri perustettiin. Tämä toi Seppälän (2002) mukaan yhteen Savon Näyttämön ja Kuopion Työväen teatterin tavoitellen kasvamista Pohjois-Savon maakuntateatteriksi. (Seppälä 2002, 104–127.) Vuosi 1959 johti Työväentalon purkamiseen ja Työväenteatterin toiminnan siirtymiseen uuden ammattikoulun tiloihin, jossa sai Ensi-iltansa Aleksis Kiven Nummisuutarit (Seppälä 2002, 158, 164).

Kun ammattikoulun viimeinen näytäntökausi oli ohi vuonna 1962, oli Uusi teatteritalo kohonnut Tulliportinkadulle ja teatteritoiminta alkoi säteillä kukoistustaan. Kauniiden pyramidirappusten portaita asteli nyt uutta henkilökuntaa sekä yli 63 tuhatpäinen yleisö. (Seppälä 2002, 171–179.) Vuonna 1976 kunnallista teatteria nimitettiin ensimmäistä kertaa Kuopion kaupunginteatteriksi ennen teatterisodan alkamista 1977, joka jumiutti niin teatterin henkilökunnan, johdon kuin yleisön ja teatterinkin välejä (Seppälä 2002, 237–242; Kuopion kaupunginteatteri 2017).

Teatterinjohtaja Kaija Siikalan johdolla (vuosina 1978–85) kaupunginteatterista tuli jälleen virallinen alueteatteri, jolloin myös henkilökunta kasvoi, Sotkulle saatiin uusi näyttämö ja lavastamo siirrettiin Kelloniemeen hallitiloihin (Seppälä 2002, 247–257).

1990-luvun alku oli remontin täyteinen ja väliaikaisesti teatteri toimi jopa Sektorin talon kellarissa ennen vuotta 1991, jolloin näyttämörakenteet, uusi pyörönäyttämö ja lattia olivat valmiita. 1992 suurin koettelemus oli talouslama, joka näkyi myös esimerkiksi puvustuksessa johtaen hallintomuutokseen vuonna 1993. (Seppälä 2002, 275; Kuopion kaupunginteatteri 2017.)

Nyt 2020-luvulla, vuosien 2012–2014 peruskorjauksen jälkeen teatteritoiminta kukoistaa kahdella eri Minna- sekä Maria -näyttämöillä. Taiteellinen, teknillinen sekä hallinnollinen henkilöstö työllistää 73 henkilöä, joiden lisäksi teatterilla toimii vuosittain myös lukuisia määräaikaista työntekijöitä. (Kuopion kaupunginteatteri 2017.)

1.3 Työntilaaaja sekä tiimini Kuopion kaupunginteatterilla

Oli kunnia saada olla osa näinkin historiallista kokonaisuutta kuin Kuopion kaupunginteatteri, jonka sisällä sain tutustua erityisesti lavastamon ja puvustuksen tiimiin sekä yleisötoimintaan sen verran mitä yhteiset aikataulut sallivat. Päävastuuni yhdessä Matti Halmetvaaran kanssa keskittyi kuitenkin yleisötoiminnan kehittämiseen.

Työntilaaajana toimii leistikyöntekijä Matti Halmetvaara, joka kertoo (2019-09-29) työnkuvakseen erilaisten vierailujen sekä yleisökierrosten järjestämisen teatterin tiloissa. Lasten ja nuorten lisäksi

teatterilla vierailee myös vankeja sekä potilaita esimerkiksi Niuvan sairaalasta. Hänelle kuuluu kertomansa mukaan teatterin yhteiskuntavastuu sekä ei-kaupallinen yleisötyö, joka pyrkii yleisöjen kasvattamiseen. Hän myös vierailee päiväkodeissa, esikouluilla sekä kouluissa kertomassa Kuopion kaupunginteatterista ja sen toiminnasta. Halmetvaara (2019-09-29) kuvaa matkansa teatterin yleisötyöntekijäksi olleen moninainen. Hän valmistui luokanopettajaksi vuonna 2010, mutta on tehnyt myös 1. vuoden verran esittävän taiteen opintoja sekä tanssinopettajan YAMK-opintoja taidepedagogiikkaan erikoistuen päätyen lopulta ammatillisen kuntoutuksen kautta teatterikuraattorin toimeen Kuopion kaupunginteatterille. Halmetvaara on osa Kaupunginteatterin markkinointitiimiä ja hänen esimiehensä on Karri Lämpsä.

Puvuston puolelta ohjaajanani toimii Taina Natunen, puvuston esimies, joka työskentelee teatterinjohtajan alaisuudessa. Natunen (2019-09-29) kertoo kuuluvansa pukusuunnittelijana teatterin itsenäisten taiteilijoiden ryhmään ja vastaavansa eri teosten pukusuunnittelusta sekä ompelijoiden työnvalvonnasta. Natunen työnkuvaan kuuluu myös henkilöstön työaika-suunnittelu, yhteistyö työryhmän ydinhenkilökunnan kanssa sekä erityisesti ohjaajan vision toteutus eri näytöksissä. Natunen (2019-09-29) kertoo olevansa vastuussa omasta työstään sekä työajoistaan, minkä hän kokee toisinaan haastavaksi.

1.4 Pumpputorin päiväkot

Matti Halmetvaaran ansiosta minulla oli myös loistava mahdollisuus toimia yhteistyössä Kuopiossa Koljonniemenkadulla sijaitsevan Pumpputorin päiväkodin kanssa, jossa sain järjestää opinnäytetyöhöni liittyvän työpajan.

Keskustassa sijaitsevassa 1862 rakennetussa keltaisessa puutalossa toimii nykyisin Pumpputorin päiväkotina tunnettu entinen Kansanlastentarha, joka on perustettu jo vuonna 1986. Vuodesta 2006 Pumpputorin päiväkot on hyödyntänyt toiminnassaan Montessori-pedagogiikkaa, joka oli huomattavasti nähtävissä jo heti ensivierailullani päiväkodin tiloissa. (Peda.net 2020.)

Montessoripedagogiikka on kasvatustieteen menetelmä, joka perustuu lapsen omatoimisuuden sekä itsenäistymiskehityksen tukemiseen ”auttamalla lasta tekemään itse.” Pedagogiikan mukaan aikuisen tasavertainen asenne lapseen ja mahdollisuuden antaminen selvittää ensin itse erilaisissa oppimistilanteissa tukee lapsen kehitystä ottaen huomioon hänen herkkyyksensä, tendenssinsä ja mielen, joka on lapsuudessa vielä hyvin joustava ja vastaanottavainen. (SML 2020.)

Lapsen kehitystä ohjaavat kauden jakautuvat herkkyyksikausiin, joiden aikana lapsi on erityisen herkkä oppimaan tiettyjä taitoja, joten montessoripedagogiikan lähtökohtana on, että näitä lapselle ominaisia taitoja pyritään kehittämään tietyssä vaiheessa. Tämän tapahtuessa ympäristössä, jossa alati havainnoiva lapsen vastaanottavainen mieli kykenee kehittämään itseään ja joka on hänelle mahdollisimman luonnollinen ja kodinomainen, auttaa häntä kehittymään myös sosiaalisesti, fyysisesti ja psyykkisesti mahdollisimman tasapainoiseksi. (SML 2020.)

Montessori-päiväkotina Pumpputorin päiväkoti vastaa hyvin pedagogiikkaan liittyviin aatteisiin, sillä tunnelmaltaan päiväkoti on hyvin lämminhenkinen, kodinomainen ja lapsia kannustetaan toimimaan ensisijaisesti omatoimisesti (ks. Kuva 1.). Kerron myöhemmin, kuinka tämä näkyi järjestämäni muotoilupajan toiminnassa.

Kuva 1. Pumpputorin päiväkodin työskentelytilat. (Kekkonen 2019.)

2 SUUNNITTELU TYÖN POHJA JA KESKEISET KÄSITTEET

Niin musiikki kuin tarinatkin ympäröivän luonnon ohella ovat aina inspiroineet minua suunnittelijana. Luon usein suunnitteluni pohjaksi jonkin tarinan ja tälläkin kertaa lähdin työssäni liikkeelle tarinankerronnan kautta, jonka päätin peilata omaan elämäntilanteeseeni sekä vaikeaan taivallukseen risuilla polullani, jota olen kulkenut uupumuksen varjostamana viimeisten opiskeluvuosieni aikana. Siihen on kuulunut vaikea burn-out ja siitä toipuminen asteittain takapakkeineen, menettämättä kuitenkaan missään vaiheessa roihuavaa paloa muotoilijan alaa ja suunnittelua kohtaan.

Sketchbook eli luonnoskirja erilaisine värikkäine mielle- ja ajatuskarttoineen ja luonnoksineen kulki mukana olennaisena työskentelymenetelmänä koko prosessin ajan. Esimerkki miellekartasta liitteenä (ks. LIITE 1). Miellekartoista oli erityisesti hyötyä asioiden ja ideoiden jäsentelyssä sekä rajauksissa silloin, kun projekti ei meinannut pysyä kasassa. Sketchbook oli lisäksi henkilökohtainen työkalu niille suunnittelun takana oleville asioille, joita en halunnut jakaa varsinaisessa työssäni.

Inspiraation keräämiseksi halusin järjestää päiväkotikiikarille lapsille työpajan, jossa apunani käytin eräänlaista sovellettua sadutusta, jossa lapset saivat muotoilla erilaisia hahmoja kertomani tarinan perusteella. Työpajan avulla sain kokemusta ohjaamisesta ja luovan toiminnan järjestämisestä, joka oli yksi tavoitteistani. Lisäksi pystyin toiminnan kautta tutustumaan lapsille luonteenomaiseen intuitioon, joka itselläni on ollut kateissa ja jonka halusin herätellä pikkuhiljaa takaisin eloon luovan työn tueksi.

Seuraavassa luvussa avaan tarkemmin suunnitteluuni perustuvia käsitteitä havainnollistaakseni suunnitteliprosessiani tarkemmin. Käsitteet kulkivat mukana prosessin alusta loppuun saakka.

2.1 Eheyttävä tarinankerronta

Tarinan, johon suunnitteluni pohjautuu, loin eheyttävän tarinankerronnan avulla, johon tutustuin Yvonne Karstenin kirjan *Seinä, aukene! Miten tarinankerronta edistää itsetuntemusta ja yhdessäoloa* (2015), kautta. Kirja kuvaa polkua sankarin, joita jokainen elämässämme olemme, matkaa kohti itsetuntemusta tarinankerronnan ja psykologisen näkökulman siivittämänä. Elämänhallinnan valossa tämä tarkoittaa elämänkaaren hahmottamista ja ymmärtämistä aina menneisyydestä nykyhetken kautta tulevaisuuteen. (Karsten 2015, 12–13.) Koska olen elänyt viimeisen kolmen vuoden aikana yhtä elämäni raskainta ja opettavaisinta aikakautta uupumuksen ja monen yksityiselämän kriisin myötä, päätin piilottaa oman sankaritarinani suunnitteluni taakse kehittäen samalla omaa psykologista pääomaani. Karstenin (2015) kirja ohjaa tarinankerrontaa erilaisten harjoitusten avulla, joita tein syksyn mittaan ennen kuin lopullinen tarina alkoi muodostua. Esimerkki yhdestä tekemästäni kirjan harjoituksesta liitteenä (ks. LIITE 2).

Psykologisen pääoman tärkeimpinä komponentteina pidetään Fred Luthansin mukaan itseluottamusta, toiveikkuutta sekä sisukkuutta ja optimismia, joihin sankarin polku perustuu (Karsten 2015,

22–23). Koska eheyttävän tarinankerronnan päämäärä on eheyden muodostuminen vaikuttavuuden, ymmärrettävyyden sekä merkityksellisyyden kautta, on se tärkeä terveyden ylläpitäjä kolmen luovan tekijän tarinan kaaren, aikaperspektiivin ja metaforan kautta (Karsten 2015, 31). Eheyttävän tarinankerronnan avulla kuljetaan kohti esittävää tarinankerrontaa, jolloin tarina tehdään julkiseksi kertomalla se yleisölle, joka minun kohdallani tarkoittaa sekä tarinan kerrontaa lapsille, että sen visuaalista esittämistä rooliasujen muodossa. Tarina kulkee klassisen monomyytin, Joseph Cambellin (Karsten 2015, 60) kuvaaman matkan kautta:

Kuva 2. Kuvio Joseph Cambellin kuvaaman monomyyttisen tarinan kulusta (Karsten 2015, 60). (Kuva Emilia Kekkonen 2019.)

2.2 Sadutus

Leikkimielinen sadutus oli tapani tuoda aikuisten ja lasten tarinankerronta yhteen sekä hakea inspiraatiota visuaaliselle työlleni, jossa sovelsin perinteistä sadutus-menetelmää omaksi luovemmaksi tavaksi saduttaa. Liisa Karlsson (2003) kuvaa kirjassaan *Sadutus: Avain osallistavaan toimintakulttuuriin* sadutusta menetelmäksi, jonka avulla eri ikäiset henkilöt voivat kuvata ajatuksiaan tarinan kautta (Karlsson 2003, 10). Lapsilla on tapana kertoa satujen kautta salatusta maailmastansa, johon piiloutuu heille tärkeäksi kokemiaan asioita (Karlsson, 67). Järjestämässäni pajassa sadutettavalla eli kertomuksen kertojalla, joka tässä tapauksessa olisi lapsi, on mahdollisuus kertoa tarinaansa muotoilun kautta, rakentamalla asua tai hahmoa antamistani materiaaleista. Minä puolestani saduttajana toimiessani kirjasin, kuuntelin ja dokumentoin lasten intuitiivista toimintaa inspiraationi lähteeksi. (Karlsson 2003, 12).

2.3 Intuitio

Tarkoitukseni oli prosessin aikana saada heräämään myös oma intuitio, joka on ollut pitkään kateissa. Intuitiota kuvataan sisäiseksi tietämiseksi, jonka tekee älykkääksi kyky virittäytyä intuitioon, intuition lukutaito sekä kyky arvioida intuition luotettavuutta, kuvaa Asta Raami (2016) kirjassaan *Älykäs intuitio ja miten käytämme sitä*. Käsitteenä intuitio koetaan hankalasti määriteltäväksi, mutta sitä kuvaa hyvin tietynlainen oivallus, tuntemus ja tiedostamaton ratkaisu. Tietoinen virittäytyminen intuitioon on ensisijainen tavoitteeni ja Raami kuvaakin, ettei intuitiota voi pitää pelkästään

sattumanvaraisena oivalluksena. (Raami 2016, 17, 40.) Lasten toimiessa luonnostaan vielä hyvin intuitiivisesti pystyin sadutus-/muotoilupajani avulla havainnoimaan heidän toimintaansa luovassa työssä.

2.4 Lavasteet ja puvustus

Lavastukseen ja pukusuunnitteluun tutustuin Heta Reitalan toimittaman, kattavan *Harha on totta: Näkökulmia suomalaiseen lavastustaiteeseen ja pukusuunnitteluun 1900-luvun alusta nykypäivään* kirjan avulla, sillä koin sitä selattuani saavani sekä kuvien, että tekstin kautta kattavan käsityksen erilaisista lavastustaiteen ja pukusuunnittelun näkökulmista. Koska tarinaani mahdollisesti liitettävän ”lavastuksen” ei olisi tarkoitus olla kovinkaan perinteisiä ratkaisuja hyödyntävä, vaan moneen eri käyttötarkoitukseen sovellettava, tutustuin erilaisiin tyyliuuntauksiin kirjan (Reitala 2005) kautta. Huomioni kiinnittyi erityisesti Jussi Karin expressionistisiin näyttämökuviin voimakkaine varjoihin (Reitala 2005, 23). Tarkoitukseni oli luoda tarinalle utuinen, taianomainen miljöö, jonka valmistus ja suunnittelu jäi toistaiseksi toteutumatta ajan ja resurssien puutteessa.

Teatteripuvustukseen ja sen peruselementteihin minut siivitti Mary T.Kiddin (1996) *Stage Costume* -kirja sekä Taina Natunen Kuopion kaupunginteatterilta. Minulla oli loistava mahdollisuus tutkia teatteripuvustuksen rakenteita ja materiaaleja teatterin puvustamon tiloissa. Seurasin myös aktiivisesti teatterin avoimia harjoituksia syksyllä 2019, kuten *Avioliittosimulaattori* -näytös (2019-10-26) sekä varsinaisia teatteriesityksiä, kuten *Cabaret* (2019-10-18).

3 TUUMASTA TOIMEEN: SUUNNITTELUTYÖN KULKU

Alusta asti minun oli parhaani mukaan pyrittävä sitoutumaan aikatauluun, joka ottaisi huomioon sekä oman jaksamiseni ja elämäntilanteeni, että Kuopion kaupunginteatterin tiimin aikataulun. Luotuani realistiselta tuntuvan aikataulun välitavoitteineen ryhdyin toteuttamaan suunnittelupainotteista työtäni, jonka pääasiallinen tavoite oli panostaa pitkäjänteiseen, konkreettiseen, luovaan suunnitteluun vahvuuksiani hyödyntäen. Aikataulua kuvaavaan taulukkoon on merkitty muutokset, joita resurssipula aiheutti heti työn alkuvaiheessa. Kirjallista osuutta pyrin kirjoittamaan työskentelyn lomassa vaiheittain.

Taulukko 1. Syksyllä 2019 suunniteltu aikataulu opinnäytetyön etenemiselle. (Kekkonen 2019.)

Mar-raskuu 2019	Joulukuu 2019	Tammikuu 2020	Helmikuu 2020	Maaliskuu 2020	Huhtikuu 2020	Toukokuu 2020
VKOT 45-48: Tarinan kirjoitus, valokuvausta, alustavia ideatauluja, työpaja Martin kassa viikolla 47, ensimmäisiä luonnoksia...työn ohessa.	Hautomis- ja suunnitteluvaihe, luultavasti taukoa opinnäytetyöstä, sillä myös Matti Halmetvaara matkoilla ja minä töissä.	Asujen suunnittelua, luovaa ja konkreettista työskentelyä.	Visuaalisen maailman suunnittelu. (Muutos: Asujen suunnittelua.)	Suunnitellut visuaalisen taustan suhteen olta-va valmiina viikolla 11, konkreettinen toteutus viikolla 13. (Muutos: Asujen konkreettisen valmistuksen aloittaminen.)	Asujen valmistus sekä opinnäytetyön kirjallisen osuuden hiominen.	Viimeistelyt, seminaari ja valmistuminen.

3.1 Inspiroituminen ja intuitioon virittäytyminen luonnon äärellä.

En luultavasti osaisi aloittaa mitään luovaa työtä niin, etteikö luonto liittyisi siihen jollain lailla, joten kun aihevalinta oli selkeä, lähdin oitis valokuvaamaan paikkoja luonnossa ja kaupungissa, jotka koin inspiroiviksi sekä omaan elämäntarinaani sopiviksi ja tarinankerrontaa tukeviksi. Pitkin maita ja maita kulkieksani loin myös pikkuhiljaa mielessäni sankaritarinaani ja siihen liittyviä hahmoja, joita pulpahteli mieleeni niin luonnon voimalla, kuin Yvonne Karstenin (2015) kirjan *Seinä, aukene! Miten tarinankerronta edistää itsetuntemusta ja yhdessäoloa* harjoitustenkini, kautta. Tein harjoituksia säännöllisesti kirjaa eteenpäin lukiessani. Esimerkki yhdestä tekemästani harjoituksesta on liitessä 2. (ks. LIITE 2)

Tietoinen intuitioon virittäytyminen oli itselleni todella hankalaa, sillä mieleni valtasi usein pelot ja huolet, jotka sotkivat intuitiivisen ajattelun, mutta koin luonnonrauhan auttavan tässäkin. Usein mieleeni juolahtivat parhaat ideat kävelylenkin päälle otettujen päiväunien jälkeen tai metsässä istuessa.

Kuvamateriaalia kertyi hurjan paljon, enkä meinannut malttaa pysyä poissa valokuvaushommista, joita tein myös tammikuun 2020 puolella. Tapanani on kerätä suunnitteluprosessin aikana ottamiani valokuvia erilaisiksi kuvakollaaseiksi, joista ideat lähtevät heräämään. Alla esimerkkikuva kokoamastani kollaasista.

Kuva 3. Kuvakollaasi luonnon äärellä inspiroitumisesta. (Kekkonen 2019.)

3.2 Tarinankerronta tekee taikoja luovalle työlle

Koska suunnittelutyöhöni kuului myös tarinan kirjoittaminen, eräänlaisen ”mininäytelmän” luominen, ei mennyt aikaakaan, kun luonnosta inspiroituneena aloin kirjoitella pieniä kohtauksia hahmoineen paperille. Halusin tarinani etenevän pääosin *Joseph Campbellin* monomyyttisen tarinan kulun (Kuva 2. s. 13.) mukaan, jonka alussa päähenkilöt tai -henkilö sekä heidän lähtökohtansa esitellään. Päähenkilö saa seuraavaksi eteensä haasteen tai tehtävän, jota Cambell kuvaa ”kutsuksi seikkailuun.” Tarinan kolmannessa vaiheessa päähenkilön mukaan matkaan tarttuu usein henkinen auttaja tai ystävä, jonka tarkoituksena on tukea ja rohkaista pian haastavaksi ja jopa vaaralliseksi koituvan matkan varrella. Vastoinkäymiset johtavat lopulta viimeiseen pinnistykseen, tarinan käännekohtaan, josta päähenkilön on selvittävä omin voimin sekä ylitettävä itsensä muutoksen kautta. Cambellin mukaan tämän kaoottisen ”sielun pimeään yön” jälkeen sankari saavuttaa määränpänsä ja palaa kotiinsa aiempaa voimakkaampana. (Karsten 2015, 59–61.) Tarkoitukseni oli ”naamioida” tämän aikuisen rankka selviytymistarina lapsille sopivaksi saduksi. Paikat ja hahmot kumpusivat syvistä tunteistani, joita Yvonne Karstenin (2015) kirja ja sen harjoitukset minussa herättivät. Tarinaan ujuttautui tunteita esimerkiksi miljöön kuvaamisen muodossa.

Oman tarinani päähenkilöksi valikoitui keiju, joka siivistään huolimatta ei ollut koskaan elässään opinut lentämään ulos laaksosta, jossa hän oli koko ikänsä asunut. Valtavien vuorien ympäröimänä keiju asui yksin laaksossa, jossa vallitsi yhtä aikaa kaikki neljä vuodenaikaa. Hänellä oli kova halu päästä laakson ulkopuolelle, edes vierailulle, mutta painavat, haikaran siivet estivät häntä lentämästä vaikkakin muuten toimivat pienen keijun suoramuurina. Kirjoittamani tarina kokonaisuudessaan liitteenä (ks. LIITE 3).

Kun olin luonut tarinalleni päähenkilön ja miljöön, oli aika miettiä keitä nuo tarinan mystiset ”henkiset auttajat” olisivat ja tähän tarvitsin apua lapsilta, joiden mielikuvituksella ei olisi rajaa. Oli aika siirtyä syvästä ja pohtivasta kirjallisesta ja visuaalisesta suunnitteluvaiheesta eteenpäin luovaan toimintaan.

4 TARINOITA YHDESSÄ LEIKKIEN JA MUOTOILLEN: MUOTOILUTYÖPAJA

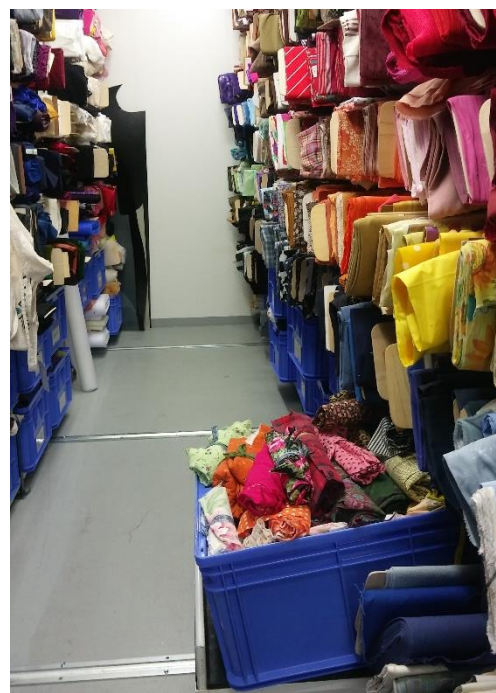
Olimme alustavasti sopineet Matti Halmetvaaran (2019-09-29) kanssa, että hän järjestää minulle joko päiväkotitai- tai esikouluryhmän, jolle voin suunnitella ja toteuttaa ohjatun työpajan syksyn 2019 aikana. Pumpptutorin päiväkodin henkilökunta otti yhteydenottoni innolla vastaan keskusteltuaamme ensin työntekijä Niina Pelttarin (Opinnäytetyöhön liittyvä työpaja 2019-11-06–2012-11-11) kanssa sähköpostitse ja puhelimitse mahdollisesta ajankohdasta, työpajan sisällöstä ja kestosta. Löysimme yhteisen ajankohdan maanantaipäivälle 25.11.2019 klo 7.30–11.00. Tutustuttuani alustavasti päiväkotiryhmään sekä heidän aikatauluihinsa aloin suunnitella tarkemmin muotoilutyöpajan kulkua.

4.1 Muodollisuudet sekä osallistumis- ja kuvausluvut lasten huoltajilta

Aivan ensimmäiseksi minun oli kysyttävä päiväkotiryhmän lasten huoltajilta lupa muotoilupajaan osallistumista varten sekä kuvaus- että tekijänoikeusluvut lasten tuotoksiin, olihan tarkoitukseni käyttää heidän töitään myös inspiraation lähteenä omalle suunnittelulleni. Loin osallistumis- ja kuvauslupalaput, joissa kerroin itsestäni, tulevasta muotoilupajasta sekä sen tarkoituksesta. Pyysin lomakkeen avulla lupaa käyttää tuotettua materiaalia inspiraation lähteenä sekä lupaa dokumentoida työskentelyä valokuvien ja videoiden ja julkaista tuotettua aineistoa osana opinnäytetyötäni. Päiväkodin henkilökunta toimitti lupalaput lasten vanhemmille täytettäväksi ja allekirjoitettavaksi. Onnekseni huoltajat olivat hyvin myöntyväisiä osallistumisen suhteen, vaikkakin kuvausluvut tuottivat hiukan hankaluuksia. Ammatillisesti on tärkeää, että luvista sovitaan kirjallisesti. Lupalapun pohja liitteenä ks. LIITE 4).

4.2 Materiaalien keruu ja työpajan suunnittelu

Kun luvat työpajan järjestämiseen oli saatu, alkoi materiaalien hankinta ja päivän kulun suunnittelu. Koska en halunnut ostaa työpajaa varten mitään uutta, vaan kuten opinnäytetyöni tavoitteisiin kuului, keräsin askartelua ja muotoilua varten kierrätysmateriaalia sekä erilaisia kartonteja, papereita, lankoja ja kankaita, joita minulla oli kertynyt joutavana kotiin. Tämän lisäksi Taina Natunen opasti minut Kuopion kaupunginteatterin puvustamon kangasvaraston hukkalaatikoille, joista löysin ihania kangastilkkuja työpajan käyttöön (Kuva 4.).

Kuva 4. Kuopion kaupunginteatterin puvustamon kangasaarteita hukkalaatikoissa. (Kekkonen 2019.)

Savonialta sain onnekseni lainata pieniä superloninukkeja, joiden päälle oli helppo muotoilla kaikenlaista nuppineulojen avulla sekä kartonkia ja paperia. Pumpputorin päiväkodilta löytyikin saksia, liimaa, ja värikyniä omasta takaa, joita sain lainata.

Työpajan dokumentoijaksi olin kysynyt ystäväni, mutta valitettavasti pajapäivän aattona he joutuivat perumaan, joten videokuvaajan pestin sai oma isäni, ja minä valokuvasin sen mitä ehdin.

Toimitin työpajamateriaalit päiväkodille etukäteen edeltävänä perjantaina, perinteisesti pyörän selässä (Kuva 5.).

Kuva 5. Tavaroiden roudaamista päiväkodille. (Kekkonen 2019.)

4.3 Työpajan kulku ja aikataulu

Tarkoitukseni oli siis järjestää työpaja, jossa lapset saavat vapaasti muotoilla hahmoja tai henkilöitä, joita heille tulee mieleen kertomani tarinan perusteella. Tämän tarkoituksena oli yhdistää oma tarinani lasten kokemukseen ympäröivästä maailmasta sekä ideoihin siitä mitä keijun kohtaamat ”auttajat” voisivat tarinassa olla ja miltä he näyttävät. Aiemmin mainitsemani (ks. luku 2.2 s. 13.) sadutus-menetelmää soveltaen lapsilla oli mahdollisuus saada oma tarinansa kuuluville muotoilun kautta. Minulla oli pajan kautta myös loistava mahdollisuus imeä itseäni heidän leikkisää luovuutensa, tutkia kuinka he liikkuvat ja toimivat luonnollisen intuitiivisesti sekä inspiroitua visuaalisesti. Leikki, yhdessä tekeminen ja mukava pajapäivä olivat ensisijaisest tavoitteet.

Työpajan alkuun koin parhaaksi järjestää pienen ”energianpurkuleikin”, jotta lasten olisi helpompi keskittyä tekemiseen pajan aikana. Valitsin teemaan sopivan omasta lapsuudestani tutun Suutari räätäli -leikin, joka oli myös ryhmälle ennestään tuttu. Leikissä lauletaan yhteen ääneen ”*Suutari, räätäli, pikipöksy Pietari. Kengän koputtaja, naskalin naputtaja, mene tästä portista pois, pois!*” ja laulun aikana pompitaan yhdellä jalalla niin kauan kuin toinen jalkaa osuu maahan, jolloin joutuu pois leikistä. Se, joka pomppii viimeisenä yhdellä jalalla, on voittaja. (Leikki pankki 2020.)

Aikataulullisesti muotoilupajapäivä tuntui tiukalta, sillä minulla oli ryhmän kanssa aikaa vain klo 8.30–11.00 asti, jolloin heillä alkoi ruokailu. Tämän vuoksi loin tarkkaan suunnitellun ja johdonmukaisen aikataulun pajaa varten. (KUVIO 1.)

KUVIO 1. Muotoilupajan aikataulusuunnitelma. (Kekkonen, 2019.)

4.4 Pajapäivä 25.11.2019

Mikään hyvin ennalta suunniteltukaan päivä ei tietenkään voi alkaa kommelluksitta. Kuvaajani sekä varakuvaajani olivat joutuneet perumaan edellisenä iltana, joten jouduin hälyttämään isäni apuun videokuvaamaan työpajaa ja varautumaan myös itse valokuvaushommiin. Saavuttuamme Pumpputorin päiväkodille klo 7.30 aikataulussa, vein askartelutarvikkeet työskentelyhuoneeseen, mutta en voinut vielä purkaa niitä pöydille valmiiksi, tilan ollessa toisen ryhmän käytössä.

Kertasin takahuoneessa tarinaani ja tarkistin lasten osallistumis- ja kuvausluvat. Opetin isälleni kamieran perussäädöt sekä videokuvauksen, mutta en odottanut kovin suuria videokuvan laadusta henkilöltä, joka oli tietenkin juuri tuona päivänä unohtanut myös silmälasinsa kotiin. Jännitin kovasti lasten tapaamista ja heille esiintymistä, mutta pyrin rauhoittumaan hengitysharjoitusten avulla ennen aloittamista.

Jännitykseni kuitenkin purkautui heti klo 8.30, kun pääsimme aloittamaan toiminnan ja lapset ottivat minut hurjan innokkaina vastaan huoneessa, jossa heillä oli tapana kokoontua aamuisin ulkoilun päätteeksi. Myös Matti Halmetvaara saapui tuolloin seuraamaan pajan toimintaa ja avustamaan järjestelyissä noin tunnin ajaksi. Omatoimisesti kaikki kahdeksan lasta, jotka olivat päässeet paikalle, ottivat itselleen muoviset jakkarat ja asettuivat kaarimuodostelmaan minun istuessa niin, että kaikki kuulisivat ääneni. Kerroin nimeni ja miksi olin tullut vierailulle heidän luokseen tuona päivänä.

Seuraavaksi minun ei tarvinnut kuin kysyä ”Kuka tietää Suutari räätäli -leikin” ja he jo pomppivatkin laulaen yhdellä jalalla koko porukka. Otimme leikin vielä uusiksi, sillä virtaa tuntui riittävän. Olin jo tässä vaiheessa yllättynyt heidän oma-aloitteisuudestaan mitä oli mukava seurata.

Leikittyämme leikin loppuun, asetuimme takaisin istumaan ja aloitin lukemaan tarinaani ääneen. Päätin tarinani kysymykseen *”Liekkö laaksossa yhtä ainoata asukasta, joka voisi auttaa keijua pääsemään siivilleen?”*. Kertasimme tarinaa vielä hetken yhdessä ja lapsille olikin jäänyt ihanasti mieleen erilaisia yksityiskohtia.

Tämän jälkeen ohjeistin lapsia rohkeasti siirtymään toiseen tilaan ja aloittamaan oman tarinan, hahmon tai henkilön luomisen muotoilun kautta. Kerroin, että heillä on mahdollisuus käyttää kaikkia esillä olevia työvälineitä ja materiaaleja, piirtää, maalata, leikata, liimata sekä muotoilla ja kiinnittää kankaita pienten nukkejen päälle. Rohkaisin heitä kokeilemaan kaikkea itse, kuten montessoripedagogiikkaan (ks. luku 1.4 s. 10–11) kuuluu.

Pyysin tässä vaiheessa lapset, joiden huoltajilta en saanut kuvauslupaa asettumaan eri pöytään. Pyrimme kuvaajan kanssa kuvaamaan niin, ettei heitä näkyisi valokuvissa eikä videolla. Tämä tuotti lisähaastetta päivään häiriten hieman keskittymistäni.

4.4.1 Tulevia Vercacen alkuja

Päiväkotiryhmää ei tarvinnut kahta kertaa rohkaista, kun he jo olivat kankaiden ja papereiden kimpussa ja valmiina hommiin, erityisesti pienet muotoilunuket herättivät kiinnostusta. Eräällä pojalla sattui olemaan ”känkkäränkkä-päivä” eikä mikään tuntunut huvittavan, mutta kun lähestyin häntä muutamalla kysymyksellä ja kannustuksella, heräsi hänessäkin mielenkiinto. Lähdimme liikenteeseen hänen lempiväreistään, kullasta ja turkoosista, jonka jälkeen minua ei enää kaivatukaan avuksi, seuraava Gianni Versace oli päästänyt luovuuden valloilleen, eikä antanut enää sijaa muiden neuvoille.

Avustin lapsia nuppineulojen kanssa ja kankaiden leikkuussa, mutta ryhmä toimi todella omatoimisesti ja taitavasti, aivan kuin he olisivat ammentaneet kaiken luovutensa esille. Tarkkailin toimintaa sivusta sen mitä kerkesin ja otin välillä valokuvia. Lapset olivat ihanan keskittyneitä työhönsä ja minä hurjan innoissani seurattessani heitä vierestä. Panin merkille, etteivät lapset jääneet liiaksi pohtimaan ja junnaamaan paikalleen, vaan antoivat mennä, rohkeasti kokeillen, intuitiivisesti toimien turhia pelkäämättä. (ks. Kuva 6.)

Klo 10 maissa aloin aistia lapsissa pientä levottomuutta, vaikka osa työskentelikin vielä innokkaana taideteostensa parissa. Osa porukasta olikin jo omatoimisesti alkanut siivoamaan työpistettään ja kehoitimme muitakin siivoushommiin. Olin ennalta odottanut suurta kaaosta tähän kellonaikaan mennessä, mutta yllätyksekseni sainkin huomata, että paikat olivat pysyneet todella siistissä kunnossa koko työpajan ajan. Montessoripedagogiikan opettama omatoimisuus sai lapset siivoamaan jälkensä sen kummempia kehottamatta. Tutut tavat viedä sakset, kynät ja liimapuikot paikalleen helpottivat huomattavasti omaa taakkaani pajan järjestäjänä.

Siivottuamme siirryimme aikataulun mukaisesti klo 10.30 takaisin huoneeseen, josta olimme aamulla aloittaneet lasten kanssa. Keräännymme puolikaaren muotoon jokainen oman tuotoksensa kanssa ja annoin lapsille mahdollisuuden kertoa omasta hahmostaan mitä he itse halusivat. En pakottanut lapsia kertomaan mitään, sillä huomasin, että moni ujosteli tilannetta kovasti. Lopulta melkein jokainen sai esiteltä luomuksensa ja keijun auttajiksi olikin luotu vaikka minkälaisia hahmoja supersankarista avaruusaluksiin ja tarina sai monta erilaista mahdollista jatkoa mielessäni. Ennen kaikkea syntyi upeita asukokonaisuuksia, jotka loivat valmistuvassa muotoilijassa pieniä paineita oman suunnittelun suhteen. (Kuvat 6–8.) Enhän ikinä puhkeaisi noin suureen luovuuden kukkaan kuin nämä pienet uskomattomat taiteilijat! Lasten hiljentyessä ruokailun ääreen, pakkasin hiljaa tavarani haakekseni ne myöhemmin päiväkodilta.

Olen Pumpputorin päiväkodille, sen henkilökunnalle ja ihanille lapsille kiitollinen siitä, että sain viettää heidän kanssaan ikimuistoisen päivän muotoilutyöpajan merkeissä! Kokemus oli monelta kantilta todella opettavainen ja sain testata myös ohjaajan taitojani. Mikään ei olisi oikeastaan voinut mennä paremmin, ellei lasketa huonolaatuista videokuvaa, mutta onneksi sekin oli tarkoitettu vain omaan käyttööni.

4.4.2 Työpajan analysointi

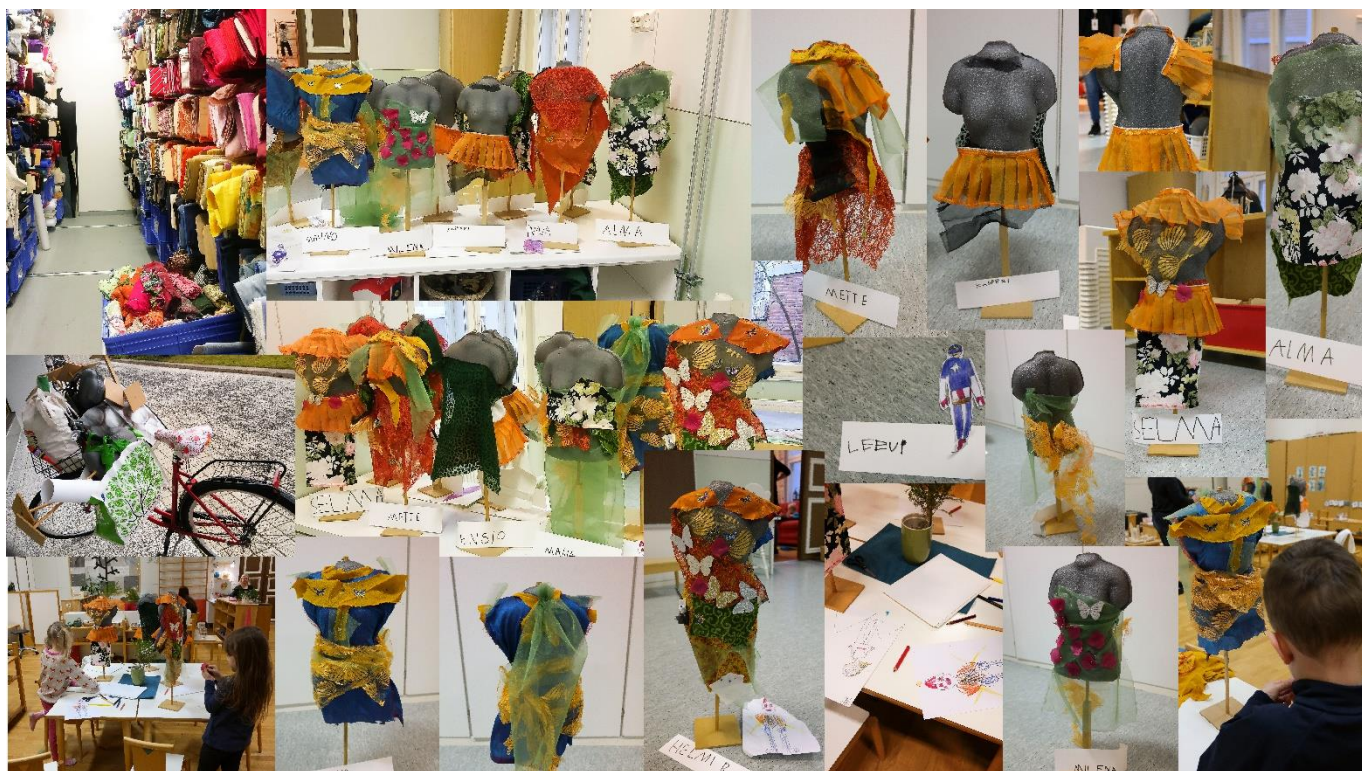
Muotoilutyöpajan myötä ja lasten toimintaa seuratessa ei herännyt pelkästään inspiiraatioini kauniiden luomusten kautta, vaan erityishuomioni kiinnittyi heidän tapaansa työskennellä sekä ajatuksiini intuitiosta, jonka suhteen koin työpajan olleen erityisen tärkeä. Samalla tein havaintoja myös itsestäni ja omasta tavastani toimia luovaa työtä tehdessäni. Huomattavan usein jään paikalleni pohtimaan mitä tekisin seuraavaksi tekemättä oikeastaan mitään. Epäonnistumisen pelko lienee se, joka meiltä aikuisilta syö aikaa työltä, etenkin luovuudelta. Olemalla rohkeampi kokeilemaan ja hyväksymään sen, että saatan ja luultavasti jopa tulen epäonnistumaan yrityksessäni, antaisi enemmän tilaa luoville ratkaisuille sekä nopeamman ja tehokkaamman työtavan erilaisiin projekteihin. Olen toisinaan huomannut, että saan jonkin omasta mielestäni ”tyhmän idean” suunnitellessani ja alan ajatella sen toteuttamisen todella vaikeaksi ja monimutkaiseksi ja hylkään ideani. Toisaalta tämä on suoja mekanismi sille, etten lähtisi suunnittelemaan mahdottomia, mutta entä jos luopuisinkin ajatuksesta, että minun on tehtävä kaikki itse ja antaisin luovuuteni lentää ja antaa jonkun muun toteuttaa käytännön ratkaisut?

Luvussa 6.7 (s. 33–56), jossa kuvaan asujen valmistusprosessia, on nähtävissä, kuinka järjestämäni työpaja on vaikuttanut sekä tapaan työskennellä että toiminut inspiiraation lähteenä asujen visuaalisille elementeille. Varsinaisia asuja työstäessäni myöhemmin, koin muotoilupajan auttaneen lisäksi hahmottamaan paremmin lasten vaatetuksen kokovaihtelua sekä asettumista lapsen asemaan miettiessäni millaisia toiveita asujen suhteen alle kouluikäisellä voisi olla. Paras aarre, jonka muotoilupajasta itselleni löysin, oli kuitenkin luultavasti työkalu, jonka avulla sain palautettua itseni luovuuden äärelle sen kadotessa suorituspainneiden alle. Mielikuvitus, jota lapsilla riitti loputomiin ja jonka löysin itsestäni uudelleen intuition kautta.

Mieleeni juolahti muotoilupajan jälkeen Asta Raamin kirjassaan *Älykäs intuitio ja miten käytämme sitä* (2016, 117) kuvaama luovuuden määritelmä ”*To bring into being or form out of nothing*”, jonka hän kertoo löytäneensä englantilaisesta sanakirjasta. Tuo kyky antaa näkyvä muoto asialle, joka syntyy tyhjästä tai tuoda se olevaksi, on olennainen osa luovaa työtä, jonka tekijät usein kuvaavat, että ideat ovat syntyneet jo ennen näkyvää muotoa (Raami 2016, 117–118). Näin ollen luovuus liittyy usein vahvasti myös intuitioon ja siihen, että toisinaan on parasta luottaa siihen ensimmäiseen mieleen juolahtavaan, ”hulluimpaan” ideaan. Muotoilupajassa työskentelien lasten toiminnassa tämä oli nähtävissä siinä, että he luottivat usein ensimmäiseen ideaansa toimien ripeästi sen saadessaan. Turha aikailu ja jähkailu jäivät heiltä sikseen ja jos he eivät johonkin tekemäänsä olleet tyytyväisiä, aloittivat he rohkeasti alusta.

Toisinaan intuitiota on kuvattu myös ”muistamiseksi miten jotain tehtiin lapsena”, johon virittäytyminen voi olla vaikeaa, jos yhteyden on kadottanut. Luova työ vaatii usein tällaisen valmistautumisvaiheensa ja sitä on mahdollista myös kehittää uudelleenlaiseksi, jos työtä ohjaavat ja intuitiota heikentävät vanhat kaavamaiset ajatus- tai toimintamallit. (Raami 2016, 124–125.) Tarpeellisen virittäjän ja kaavamaisen uskomuksen välillä on suuri ero, mikä näkyy esimerkiksi siinä, että usein virittäytymisessä käytetään erilaisia stimulantteja, kuten kofeiinia tai luovuteen virittävästä toiminnasta tulee

haitallinen, lähes taikauskoinen rituaali. Raami (2016) kertoo kirjassaan opiskelijasta, joka tarvitsi vierelleen aina teekupin aloittaessaan luovaa työtä. Tiedostettuaan kuitenkin tuohon teekuppiin liittyvän uskomuksen, hänen työnsä alkoi luistaa ilman sitäkin. (Raami 2016, 127.) Huomaan itsekin sortuvani usein tällaisiin uskomuksiin. Luulen usein, etten pysty työskentelemään ilman taustamuusiikkia, vaikka en ole koskaan kokeillut suunnitella mitään ilman. Miksipä en vaikka kokeilisi vaihteeksi jotain hauskaa leikkiä virittäytyäkseni intuition kautta luovuteen? Pysin pitämään nämä muotoilupajassa lasten kanssa työskennelläsi oivalletut ajatukset ja opit mukana pitkän oppinnäytetyöni etenemisprosessia. Kuvaan omaa työskentelyäni tarkemmin luvuissa 5–6.

Kuva 6. Työpajakuvakollaasi upeine luomuksineen. (Kuvat Kekkonen 2019.)

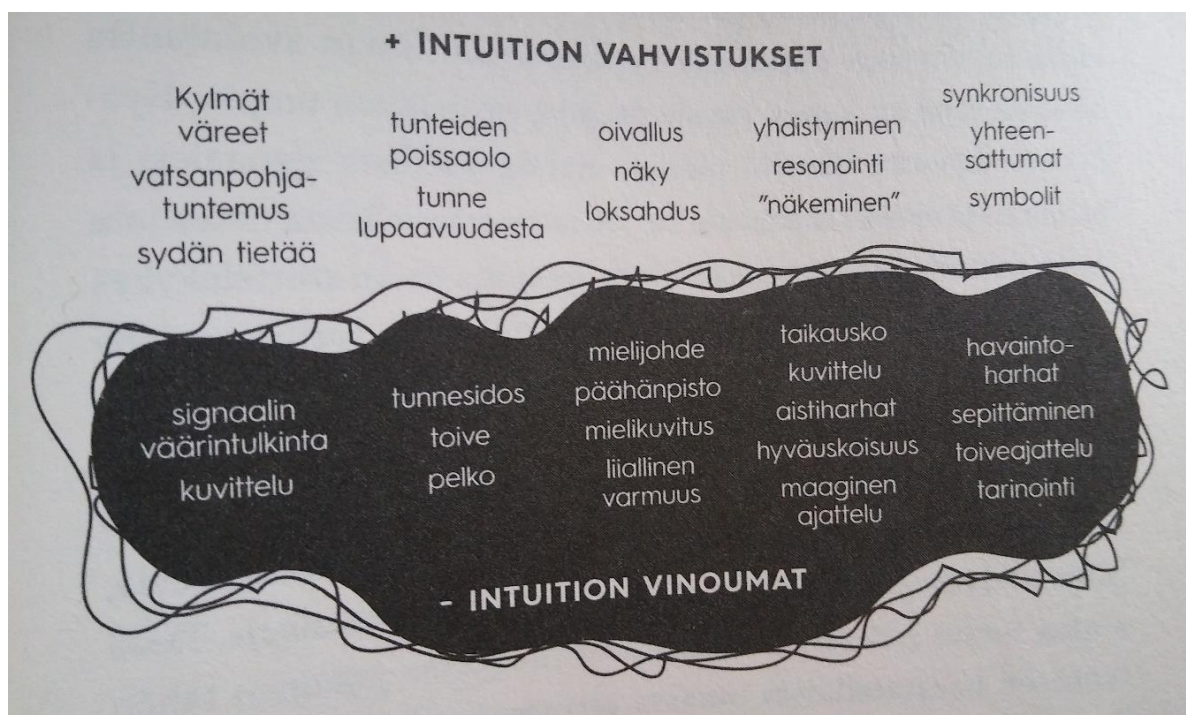
Kuva 7. Pumpputorin päiväkodin lasten luomuksia. (Kuvat Kekkonen 2019.)

Kuva 8. Pumpputorin päiväkodin lasten luomuksia 2. (Kuvat Kekkonen 2019.)

5 TARINASTA TAULUKSI – IRTI KAAVAMAISESTA TYÖSKENTELYSTÄ

Kuinka nyt löytäisin itsestäni tuon intuitiivisen ”kotiinpaluun” ja löytäisin jälleen sisäisen lapsuuteni työni tueksi? Mikä vei minut lapsuudessani luovuuden flow-tilaan, jota nyt sain seurata vierestä työpajan järjestäjänä? Pyrin ennen kaikkea poistamaan alla olevassa kuviossa mainitut intuition vinoumat työskentelyäni häiritsemästä sekä luottamaan intuition vahvistuksien luomaan tunteeseen.

Kuva 9. Kuvio, joka kuvaa intuition vahvistuksia ja vinoumia (Raami 2016, 295). (Kuva Kekkonen 2019.)

Omalle intuitiolleni haitallisimpina koin yksityiselämäni kuuluvat negatiiviset tunnekokemukset, pelon suunnittelutyöni epäonnistumisesta, toistuvat kaavamaiset rituaalit niin suunnittelutyössä kuin arjessakin, levon puutteen sekä liiallisen yrittämisen. Keskityin ensimmäiseksi siihen, että ajoitan työni niin, ettei tekemiseen liity minkäänlaista ”pakkoa” tai väkisin tekemistä tiettyyn kellon aikaan vaan pyrin siihen, että työ tulee tehdyksi, kun luotan ideoiden ja luovuuden oikeaan hetkeen. Usein parkerran työni parissa pitämättä taukoja niin kauan, että olen lopen uupunut ja puutunut sen tekemiseen. Lepään vasta, kun tietty osa on tehty valmiiksi.

Olen opiskelujen aikana usein aloittanut sähköisen ideataulun muodossa, mutta nyt mietin, kuinka pienenä lapsena lähdin tekemään asioita niistä innostuen. Keräsin usein kasaan kaikenlaista materiaalia ympärilleni ja aloin puuhastella niiden parissa sekä maalailin vapaasti siveltimellä mitä mieleen juolahti. Tällä kertaa päätin tarttua siveltimeen.

Intuitio ei iske tiettyyn kellonaikaan, joten yritin päästä irti kuvitelmastani, että kykenen luovaan työhön vain klo 5–12 välillä aamulla, joka on minulle virkein aika vuorokaudesta. Halusin kokeilla työskennellä liikaa aikatauluttamatta ja etukäteen suunnittelematta, jotta intuitioini ja luovuuteni

pääsisi valloilleen. Lähdin syksyllä Kuopion Kelloniemessä sijaitsevaan ”peikkometsään” hyppelämään leikkimielisesti minulle epätavalliseen aikaan ja nautiskelin lapsenmielisesti vuodenajalle epätyyppillisestä säästä. Nukuin päiväunia ja työskentelin myös iltapäivällä.

Alku oli hankalta. Tyhjä, iso valkoinen kartonki, joka minulla oli aiemmin toiminut kanin aitana, ammotti tyhjiyttään lattialla sekä maalaustarvikkeet lojuivat pöydällä. Kärsin sairauteni vuoksi kovista kivuista, joten ensiaskel työn aloittamiseen oli omatekoisen maalaustelineen valmistaminen parin lankun ja naulan avulla, jotta pystyisin vaihtamaan asentoa seisovasta istuvaan työskentelyni aikana. Näpertely oli mukavaa ja sen jälkeen alkoi tapahtua...

Tarina, joka pyöri mielessäni, sai uusia hahmoja, eläinten muodossa mikä kummastutti itseänikin, sillä näin ei ollut aiemmin käynyt. Eräänä päivänä päiväunilta herättyäni aloin maalata oranssiturkista leijonaa. Ilman musiikkia, ilman kahvia ja ilman pelkoa. Maalasin vain mitä mieleeni juolahti. (Kuva 10.)

Päivä päivältä maalaukseeni alkoi ilmestyä myös muita hahmoja, kun en vaatinut itseltäni muuta kuin sen, että luottaisin intuitiiviseen hetkeen ja maalaus olisi viikossa valmis. Lopulta hahmoja oli neljä, leijona, keiju, kurki ja lammas taustanaan suuri vaahtera ja aurinko. (Kuva 10.) Maalausprosessi ei ollut kuitenkaan helppo, mutta koin oloni vapautuneemmaksi kuin ennen työtä tehdessäni. Uupumus otti usein vallan ja päässä pyörivä tarinani heijasteli omaa elämäntilannettani, mutta oli prosessina myös voimatuttava. Koin, että suunnittelutyössä intuitiosta oli paljon

Kuva 10. Inspiraatiomaalaukseni. (Kekkonen 2020.)

apua, sillä kun opin luottamaan ensimmäiseen mieleeni juolahtavaan ideaan, intuitioon, sain paljon aikaiseksi vähässä ajassa ja nautin työskentelystä. Aivan kuin olisin hetkittäin ollut lapsi jälleen.

6 HAHMOISTA ROOLIASUIKSI

Kirjoittamani kuvitteellisen tarinan (ks. LIITE 3) omasta elämänpolustani oli tarkoitus toimia myös eräänlaisena ”mininäytelmänä” tai käsikirjoituksena, joka loisi visuaalisen maailman siihen sijoittuvine hahmoineen, jotka konkretisoituisivat lasten rooliasuina teatterin yleisötyön käyttöön. Visuaalisen maailma ei sen sijaan toteutuisi konkreettisesti opinnäytetyöni puitteissa, vaan jäisi toistaiseksi tarinan tasolle. Tarkoitukseni oli, etteivät asut olisi saman tien tunnistettavissa eläimiksi, esimerkiksi leijonaksi, vaan muistuttaisivat etäisesti jotakin tarinan hahmoa tai henkilöä ja näin ollen ne jättäisivät myös lasten mielikuvitukselle sijaa. Asujen olisi tarkoitus olla visuaalisesti näyttäviä, elämyksellisiä, käsinkosketeltavan monipuolisia ja kaikin puolin herkullista tutkittavaa ja katseltavaa pukijalleen, joka tässä tapauksessa olisi noin 6–8-vuotias lapsi. Tässä vaiheessa en antanut tuotteen valmistettavuuden rajoittaa luovaa suunnittelua, vaan keskityin pitämään mieleni avoimena. Aloitin kartoittamalla tarinani hahmojen luonnetta, temperamenttia ja ulkonäköä miellekarttojen avulla. Luonnosteluvälineiksi valitsin itselleni mieluisimmat kierrätyspaperin sekä perinteisen mustekynän ja veden avulla levittyvät DERWENT-merkkiset Inktense 72 kynät.

6.1 Leijona

Tarinani kuvaa leijonaa (Kuva 11.) ulkoisesti kookkaaksi, suuritassuiseksi ja oranssiturkkiseksi tallustajaksi, jolla on pehmeä ja lämmin kuono sekä kaunis harjas. Leijona on luonteeltaan usein alakuloinen ja väsynyt, valvoo mieluummin yöllä kuin päivällä ja vaikuttaa hieman salaperäiseltä. Toisinaan hän hymyilee lempeästi, on avulias ja yllättää suurella viisaudellaan. Keijulle leijona kuvaa tietynlaista turvaa, jonka syleilyyn tämä voi tuudittautua kylmän yön vallatessa laakson. Tarinan edetessä leijonasta paljastuu arvaamattomia puolia ja ristiriitaisuuksia, joista kärsii niin hän itse kuin kanssamatkustajatkin.

Luonnostellessani leijonaa (Kuva 11.) keskityin vahvuuteen, ruskean ja oranssin eri sävyihin sekä turkkimaiseen pehmeyyteen voimakkaan luonteen rinnalla.

Kuva 11. Luonnos leijonasta. (Kekkonen 2020.)

6.2 Keiju

Kuvaan tarinassani keijua (Kuva 12.) herkäksi, hennoksi, pieneksi ja araksi olennoiksi, joka on saanut kantaakseen haikaran siivet. Pyristelyistään huolimatta hän ei ole koskaan oppinut lentämään siivillään, jotka ovat liian painavat keijun niin herkälle olemukselle, jota peittää vain hämähäkin seitistä kudottu mekko. Jällassaan hänellä on saniaissukkahousut ja mekkoa koristavat oranssit ruusunmarjat. Matkan varrella keijun mekkoon takertuu jos jonkinlaista muistoa kietoutuen lopussa ihanaksi asuksi. Luonteeltaan keiju on ujo, varautunut, mutta rohkea ja valmis kokemaan uusia asioita. Hän on pohdiskeleva, kuunteleva ja ajoittain surullinen ja helposti pettyvä. Hän kuitenkin osaa iloita ja nauttia heittäytyen pieniin hetkiin, joita matka tuo tullessaan.

Luonnostellessani keijua (Kuva 12.) halusin tuoda esille hänen värikkään tunne-elämän kirjonsa sekä herkän olemuksen takana piilevän leikkimielisyyden ja rohkeuden.

Kuva 12. Luonnos keijusta. (Kekkonen 2020.)

6.3 Lammaas

Lampaas (Kuva 13.) osittautuvat tarinassani kaikesta äärimmäisestä pelokkuudestaan ja varautuneisuudestaan huolimatta hyvinkin neuvokkaiksi ja luottavaisiksi yksilöiksi. He näyttävät pelkonsa ulospäin ja käpertyvät mielellään pörröisen turkkinsa suojiin, mutta osaavat rohkeasti tuoda mielipiteitään ja neuvojaan esille. Kaikkia neljää lammasta peittää pehmeä, rasvainen turkki, jossa on eri ruskean sävyjä, poutapilven omaista vaaletta sekä pientä kiharaa.

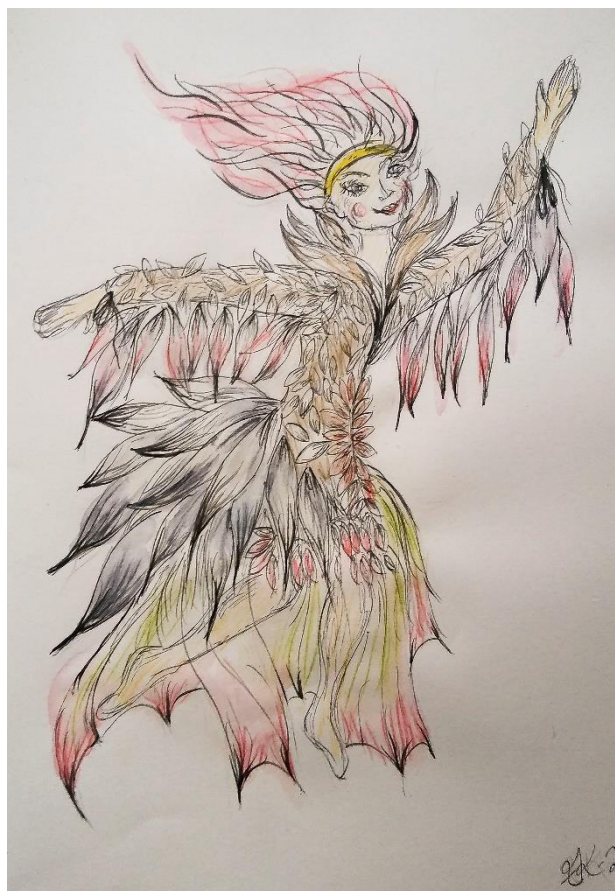
Lampaissa minua kiehtoi erityisesti niiden villaisen tuoksun ja pehmeiden esille tuominen luonnosten kautta. (Kuva 11.)

Kuva 13. Luonnos lampaasta. (Kekkonen 2020.)

6.4 Kurki

Kurki (Kuva 14.) on tarinassani iloinen ja reipas, rohkea riskinottaja, joka tarkastelee asioita lintuperspektiivistä käsin. Hän ei pelkää otta asioista selvää, olipa edessä sitten ammottava kuilu tai loputtomalta tuntuva pimeys. Liikkeissään hän on kepeä ja äkkipikainen sekä luonteeltaan naureskeleva ja innostava.

Hänen kepeä höyhenpeitteensä on mustavalkoinen ja hänen punainen päälänsä korostaa virtaviivaisuutta, jota luonnoksissani (Kuva 14.) halusin tuoda esille.

Kuva 14. Luonnos kurjesta. (Kekkonen 2020.)

6.5 Luonnosten esittely Kuopion kaupunginteatterilla

Suunnitteluvaiheen ollessa hyvällä mallilla, tapasin 11.1.2020 Taina Natusen sekä ompelija Aira Juntusen Kuopion kaupunginteatterilla ja keskustelimme yhdessä opinnäytetyön vaiheesta sekä asujen valmistuksesta. Olin itse tässä vaiheessa huolissani siitä, kuinka aikataulu kestää asujen valmistuksen, vaikkakin opinnäytetyöni oli tarkoitus olla suunnittelupohjainen. Taina Natuselta (2020-01-11) sain arvokasta tietoa siitä, millainen teatterin lavalla käytettävän asun tulisi olla, mutta yhteistuumin tulimme siihen lopputulokseen, ettei asujeni tarvitsisi täyttää kaikkia vaatimuksia, sillä ne tulisivat vain lasten yleisökäyttöön. Tämä vahvistui myös tavatessani työni tilaajan Matti Halmetvaaran 19.2.2020, jolloin keskustelimme vielä tarkemmin hänen toiveistaan asujen suhteen. Olimme samoilla linjoilla myös hänen kanssaan siitä, että tärkeintä on asujen helppo ja nopea puettavuus, visuaalisuus, joka antaa tilaa myös mielikuvitukselle sekä se, että ne voidaan pukea sisävaatetuksen päälle. Matti Halmetvaara (2020-02-19) antoi esittelemieni luonnosten perusteella minulle todella vapaat kädet asujen suhteen ollessaan tyytyväinen luonnoksiin, jotka hänen mielestään olivat upeita.

6.5.1 Teatteripuvustuksessa huomioitavaa perustuen Taina Natusen ja Aira Juntusen (2020-01-11) haastatteluun.

- Asujen huollettavuus
 - Asut ovat kovassa käytössä lavalla sekä harjoitusten, että näytösten aikana ja ne hikeentyvät helposti, joten pesun tai muun nopean mahdollisen puhdistuksen huomioiminen on tärkeää. (Natunen ja Juntunen 2020-01-11.)

- Puettavuus ja mukavuus
 - Asujen tulee olla nopeasti puettavia ja riisuttavia niin etteivät ne sisällä liian vaikeita kiinnitysmekanismeja. Myös niistä lähtevä ääni, kuten esimerkiksi tarrakiinnityksen repäisy, on otettava huomioon. Näytökset sisältävät nopeita vaihtoja asujen välillä ja jos asua vaihdetaan lavalla, on myös sen sisäpuolen siisteys otettava huomioon.
 - Mukavuus on olennainen vaatimus teatteripuvustuksessa itse näyttöä joutuessaan jo ollessa niin moneen muuhun asiaan keskittyneitä. Asussa tulee pystyä liikkumaan eri tilanteissa, joissa sen myös tulee näyttää hyvältä. (Natunen ja Juntunen 2020-01-11.)

- Muokattavuus ja kestävyys
 - Asujen tulee kestää kovaa kulutusta, liikettä ja useita näytöksiä.
 - Monia asuja käytetään myös eri näytelmissä ja vaihtuvilla näyttelijöillä, joten niiden täytyy olla helposti muokattavia saumaratkaisuiltaan. Tämä ratkaistaan usein ns. teatterisaumoilla eli mahdollisimman yksinkertaisilla yhteen ommelluilla samoilla ja runsaasti saumanvaraa jättäen. (Natunen ja Juntunen 2020-01-11.)

- Visuaalisuus
 - Asun tulee vastata niin käsikirjoittajan, ohjaajan kuin pukusuunnittelijänkin näkemystä kustakin roolihahmosta.
 - Asujen täytyy näkyä ja näyttää hyvältä yleisöstä katsottuna. (Natunen ja Juntunen 2020-01-11.)

6.5.2 Suunnittelemani lasten rooliasujen rakenteissa tärkeää huomioitavaa

Keskusteltuamme yhdessä Taina Natusen (2020-01-11) kanssa totesimme, ettei yleisötoimintaan suunnittelemani asujen rakenteissa ja ratkaisussa ei olennaista ole niinkään huollettavuus, sillä lapset eivät vielä hikoile niin runsaasti ja asuja ei pääsääntöisesti ole tarkoitus käyttää pitkään näytellessä. Olennaisinta olisi keskittyä siihen, että rooliasun on mahdollisimman nopeasti ja helposti puettava niin, ettei sen pukemisessa ole epäselvää nurjasta ja oikeasta puolesta. Asun tulee olla visuaalisesti näyttävä ja herkullinen lapselle, jonka on tarkoitus saada sen kautta teatterillinen elämys ja kokemus siitä millaiselta ihka oikeasta näyttelijästä tuntuu pukiessaan näytelmän roolia ylleen. Tärkeitä seikkoja ovat siis:

- Nopeat ja helpot kiinnitysmekanismit: soljet, hakaset, tarrat, kietaisu...
- Kerroksellisuus tuo lisää elämyksiä: Irroitettavia ja lisättäviä osia...
- Kestävyys: Lapset eivät osaa varoa pukiessaan samalla tavalla kuin aikuiset.
- Visuaaliset elementit: näyttävyyttä yksityiskohdilla.

Koska aikataulu oli rajallinen, keskustelimme Natusen (2020-01-11) kanssa siitä, josko joku muu voisi valmistaa asuilleni niin sanotun ”pohjan” ja minä voisin puolestani keskittyä niiden visuaaliseen puoleen. Tämä oli itsellenikin ollut aikaisemmin mielessä, sillä vahvuuksiini kuuluvat näyttävien yksityiskohtien suunnittelu ja valmistaminen. Pääsin vielä onnekseni vierailemaan Kuopion kaupunginteatterin fantasiapukujen varastolla (Kuva 15.), jossa olin kuin kotonani. Olin aiemmin ajatellut, että olen aivan hupsu, kun suunnittelen niin monimutkaisia, hassuja ja hurjia kokonaisuuksia, mutta varastolla sain huomata, että asut mitä luovimpine ratkaisuihineen ovat osa teatterin todellisuutta. Puku-suunnittelijan ei tarvitse rajoittaa luovuuttaan visuaalisuuden suhteen, sillä moni konkreettinen ratkaisu valmistuksessa kuuluu ompelijan työnkuvaan.

Kuva 15. Kuopion kaupunginteatterin varasto, fantasiapukujen osasto. Kuopion kaupunginteatteri 2020. (Kuva Kekkonen 2020.)

6.6 Materiaaleista matkaan

Valitsimme Halmetvaaran ja Natusen kanssa neljästä asusta valmistettavaksi kaksi: keijun ja leijonan, jotka seikkailivatkin tarinassani keskeisessä asemassa. Näin ollen asuja tulisi myös toinen poikamaisempi asu ja toinen tyttömäisempi mekkoasu, joista molemmista halusin kaksiosaisia luodakseni kerroksellisuutta. Leijona pukeutuu luonnosteni (Kuva 11.) mukaan liivimäiseen yläosaan sekä lyhytlahkeisiin housuihin. Keiju (Kuva 12.) saisi puolestaan pitkän, yksinkertaisemmän alushameen/-

mekon sekä koristeellisen helposti puettavan päällimekon ylleen. Leijonan sävyt ovat erilaisia ruskeita, oranssia, keltaista sekä hiukan mustaa tuomaan luonteen lujuuutta ja keijun hento olemus kietoutuu valkoiseen, jonka päällä pirskahtelevat laakson luonnon hänelle tarjoamat sävyt erilaisten yksityiskohtien muodossa.

Materiaalien suhteen lähtökohtanani oli, että käytän mahdollisimman paljon hyväksi kierrätysmateriaaleja, joita minulle on kertynyt vuosien mittaan varastoon ja jos jotain puuttuu, pyrin hyödyntämään Kuopion kaupunginteatterilla puvustuksessa ylijäänyttä materiaalia, jota puvustamon varaston hukkalaatikoissa on yllin kyllin. Otin talteen myös kaiken aiemmin muotoilupajassa käyttämästäni kangasmateriaalista, jotta pienimmätkin kangastilkut tulisi hyödynnettyä. Opinnäytetyö asuineen oli vahvasti mielessä, minne ikinä meninkin: metsässä, roskapöntöllä, ruokapöydässä ja kirpputoreilla, eli joka kolkassa, josta vain saattaisi tarttua jotain mukaan joko materiaalin tai idean merkeissä.

Materiaalien tuli olla myös monipuolista käsinkosketeltavaa ja herkullista katseltavaa lapsille, jotka pukisivat asut ylleen. Koska asut päällä ei ole tarkoitus näytellä pitkiä aikoja, vaan niiden oli tarkoitus tulla vain sovituskäyttöön, materiaalien mukavuus ei ollut niin suuressa asemassa, kuten ei myöskään huollettavuus. Sain näin ollen melko vapaasti valita parhaiten hahmojen luonnetta ja visuaalisuutta korostavat materiaalit. Tärkeää oli, että käytän valitsemani materiaalin mahdollisimman tarkasti hyödyksi vähentääkseni jätteen määrän minimiin, mielellään niin, ettei sitä tulisi ollenkaan. Tätä menetelmää tuotteen valmistuksessa kutsutaan zero waste -tekniikaksi.

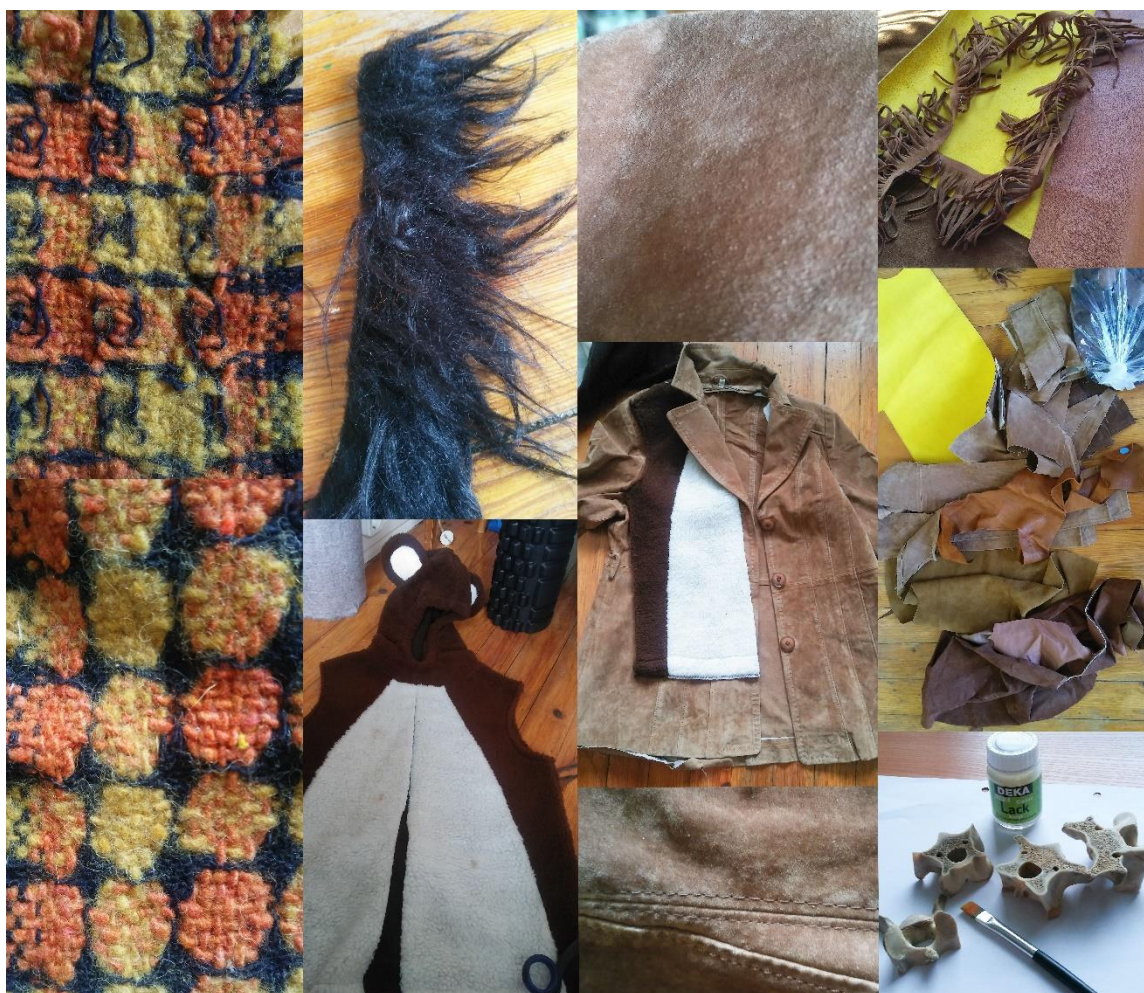
Kookkaan, vahvan leijonan ulkonäköä ja luonnetta korostaa mielestäni parhaiten nahka, jota minulla oli paljon varastossa, sillä kerään harrastuksena vanhoja nahkatakkeja kirpputoreilta valmistaakseni niistä jotain uutta. Varaston syövereistä käyttöön pääsivät vaaleanruskea mokkanahkatakki sekä tummanruskean mokkanahkakin reikiintymisen vuoksi irroitettu selkäkappale, sillä niissä oli juuri sopivat sävyt leijonan turkkiin ja koin, että mokkanahkassa on ihana käsinkosketeltava pinta. Lisäksi minulla oli aiemmista töistäni ylijääneitä mustia nahkasuikaleita ja Kuopion kaupunginteatterilta löytyi pieniä palasia nahkaa, joista erityishuomioni kiinnitti konjakin ruskea, sisäpuolelta keltainen sekä pari pientä palaa muita ruskean sävyjä. Ollessaan kestävä ja ajaton, nahka on myös hyvin ekologinen materiaali ja etenkin kirpputoreilta hankkimani nahka tukee ideologiaani kestäväen kehityksen ja eettisten materiaalien käyttämisessä suunnittelemissani tuotteissa. Apuna oli myös nalleliivi, sekin vanha, lasten naamiasasuna aiemmin toiminut kirpputorilöytö, joka osoittautui oivaksi avuksi lasten liivikokoa mietittäessä. Kuvassa 16. on kooste leijona-asun alkuperäisistä materiaaleista.

Koska leijonan turkki on myös pehmeä ja lämmin, päätin jättää nahan vain asun yläosan materiaaliksi ja käyttää alaosassa villakangasta. Onnekseni löysin teatterin varastosta palan oranssinkeltaista kuviollista villakangasta, jossa oli ripaus mustaa. Kangas on todella miellyttävän tuntuinen ja lämpöinen ollessaan 100 % villaa (Kuva 16. vasen reuna).

Yksityiskohtia ja kiinnityksiä varten minulla oli tallessa tavallisia neppareita, magneettineppareita, vanhasta laukusta irroitettu nahkahapsureunus, pieni pala mustaa hupunreunuskarvaa sekä karitsan

niskaluita, joista olin jo pitkään halunnut valmistaa koristenappeja johonkin asuun. Luut olen säästänyt syömästani karitsasta, joka on peräisin lammastila Haukivillalta, Lapinlahdelta. Niissä on hauska muoto, joka muistuttaa nauravia kasvoja, joista lapset innostuvat varmasti (Kuva 16. oikea alareuna).

Ekologiset ja eettiset arvot ohjaavat elämäni myös suunnittelun ulkopuolella, joten pyrin käyttämään myös syömästani eläimestä kaiken mahdollisen hyväksi, jos sellaisen satun lautaselleni valmistamaan. Suosin pientiloja ja varmistan aina eläinten kohteluun liittyvät eettiset seikat sekä tuotteiden puhtauden ja valmistusprosessin. Lapinlahtelaisen Lammastila Haukivillan emännän Annaelina Kotilaisen kanssa hiljattain ystäväystytyäni olen hänen kertomansa (2019-11-17) mukaan saanut varmuuden siitä, että heidän tilallaan eläimiä kohdellaan kunnioittavasti, ne saavat elää lajityypilleen mahdollisimman luonnollista elämää, jota tuetaan oikeanlaisella ravinnolla. Tilan toimintaan ja tuotteisiin voi tutustua tarkemmin sen kotisivujen <http://haukivilla.net/> kautta.

Kuva 16. Leijona-asun materiaaleja nauravine nappeineen. (Kekkonen 2020.)

Keiju on hento, mutta vahvistuu tarinan myötä. Hämähäkin verkosta kudottua mekkoa edustamaan valitsin vanhan valkoisen verhon, jonka kaavailin sopivaksi alushameeksi. Yläosan pohjamateriaalin halusin myös olevan vaaleaa materiaalia, joskin hieman vahvempaa, joka kantaisi myös yksityiskohdat harteillaan. Tähän koin sopivaksi varaston perälle jääneen luonnonvaalean taftikankaan, jossa oli

himmeä hohto oikeanlaisessa valossa. Halusin myös keijun asuun käsinkosketeltavuutta ja vahvuutta, joten päätin leikata siihen yksityiskohtia lampaantaljapalasta, joka on myös peräisin aiemmin mainitsemlaltani Lammastila Haukivillalta (Kuva 15. oikea alareuna). Annaelina Kotilaisen (2019-11-17) mukaan heidänkin käytäntöihinsä kuuluu hyödyntää eläimestä kaikki mahdollinen, joten suomenlampaista otetaan myös nahka talteen mahdollisuuksien mukaan. Ihanan siliteltävän lampaantaljan lisäksi valitsin erivärisistä kangaspaloista eniten silmää miellyttävät materiaalit sekä otin esille kaikki helmet, joita minulle oli kertynyt pari rasiollista. Kuvakooste keijuasun materiaaleista kuvassa 17. Helmiä suunnittelin käyttäväni koristelussa edustamassa ruusunmarjoja, timantteja ja kaikkea mitä pieni tyttö vain voi kuvitella niiden olevan keijun mekossa roikkuessaan. Myös hampaanmuotoinen lehmänluunappi sai vihdoin käyttötarkoituksen, muistan ostaneeni sen aikoinaan eräältä käsityöläiseltä, joka valmisti nappeja harrastuksena.

Kuva 17. Keiju-asun materiaaleja. (Kekkonen 2020.)

Kuminauhat, joita on käytetty molemmissa asuissa, ovat myös kierrätetyistä lähteistä. Paksumpaa kuminauhaa olen joskus saanut eräältä yritykseltä ylijäämänä teollisuuskäytöstä ja vaalean ohuemman kuminauhan, joka löysi paikkansa hameen vyötäröllä, purin nalleliivistä, jota käytin kaavoitusapuna.

Vaikka materiaalia oli aluksi kerättynä paljon enemmänkin asuja varten, pyrin valitsemaan tarkkaan ne, jotka parhaiten sopisivat asuihin ja käyttämään mahdollisimman vähän materiaalia luoden silti visuaalisesti näyttävät kokonaisuudet. Välillä valmistusta ja yksityiskohtien määrää hallitsi se, kuinka paljon materiaalia halusin käyttää, joka toi haastavuutta visuaaliseen suunnitteluun, mutta pitkäjänteisellä pohdinnalla sain lopulta aikaan kaipaamaani hillittyä runsautta.

6.7 Tarmokas toteutusprosessi

Asujen konkreettisen toteutuksen suhteen lähtökohtinani olivat, että asuista saadaan erikokoisille lapsille sopivia ja helposti puettavia sekä mielenkiintoisesti elämyksellisiä vastaten näin Kuopion kaupunginteatterin yleisötyön tarpeita. Tärkeänä pidin myös sitä, että ne muistuttavat tarinani hahmojen olemusta ja luonnetta visuaalisesti jättäen kuitenkin myös käyttäjälleen ja katsojalleen mielikuvituksen avoimeksi, jolloin leijonankaan ei ollut asuna suoranaisesti tarkoitus näyttää täysin leijonalta.

Asujen toteutusprosessissa olennaista oli, että pääsin suunnittelijana ohjaamaan suunnittelemini asujen valmistusta ja tekemään yhteistyötä vahvuuksia hyödyntäen ja heikkouksia kompensoiden. Alkuperäisenä ajatuksena oli, että apunani olisivat olleet Kuopion Ingmanedu Kulttuurialan ammattiotopiston ammattikouluopiskelijat, joiden tehtävänä olisi ollut asujen pohjan valmistaminen ohjauksessani niin, että minä puolestani olisin voinut keskittää voimavarani asujen visuaaliseen koristeluun, mutta valitettavasti opiskelijoilla eivät kevään resurssit riittäneet ryhtyä avukseni. Apukäsiä olisi tarvittu myös erilaisiin leikkuu- ja asettelutöihin, sillä minun pääosuuteni työssäni oli tarkoitus keskittyä suunnitteluprosessiin. Pitkään innokkaita assistentteja etsittyäni päädyin yhteistyöhön tuttavani Sari Saavalaisen, jolla on vaatetusalan artesaanin tutkinto taustalla sekä parin opiskelutoverini kanssa. Konkreettista yhteistyötä jarrutti valitettavasti kuitenkin koronavirus COVID-19-pandemian puhkeaminen, joka toi lisähaastetta niin aikataulussa kuin oman opiskelukyvyn ylläpitämisessä, sillä omalle osalleni koitui suunniteltua suurempi työmäärä lähikontaktien rajoituksissa.

Tarkoituksena oli lisäksi, että myös valmistusprosessi olisi mahdollisimman luova ja visuaalisuudelle tilaa antava, eikä millintarkka kaavoitusprosessi, sillä alle kouluikäisten ja kouluikäisten lasten kanssa on niin paljon yksilöllistä vaihtelua. Näin ollen asuista olisi mahdotonta saada jokaiselle 6–8-vuotiaalle sopivaa, joten liiallinen mittataulukoiden tuijottaminen jätettiin sikseen. Pysin sen sijaan asuissa tarvittavaan pienimuotoiseen muokattavuuteen ja havainnoimalla tehtyyn arviointiin mittasuhteista erikokoisilla lapsilla, joita sain seurata sivusta muotoilupajani aikana. Ensimmäisistä toivoin, että olisin voinut toteuttaa asut pääosin muotoilemalla nukken päälle, mutta lapsinukken ja ajan puutteesta päädyin kuitenkin hyödyntämään pohjana valmiita kaavoja, joita muokkasinkin suunnittelemini asujen muodon mukaan.

Apunani kaavoituksessa sekä oikean kokoisen vaatteen valmistuksessa olivat Lasten vaatetuksen mittataulukko PASSELI 1984 (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus ry 1984.) sekä Burdastyle -lehtien (2/2017, 97, 62 & 4/2017, 77, 81, 59–60) valmiskaavat lasten vaatteista. Burdastyle on yli 70 vuotta ilmestynyt, Aenne Burdan perustama käsityölehti, joka sisältää valmiita kaavoja ja ompeluohjeita lasten, naisten ja miesten vaatteille sekä asusteille. Perustettuaan ensin muotitalon Saksaan vuonna 1949, on Aenne Burda niittänyt menestystään globaalisti käsityölehden avulla, jonka levikki kantoi jo vuonna 1974 125 maahan. (Burdastyle 2020.) Käytössäni oli lehden suomenkielinen versio, joka ilmestyy kerran kuussa. Lasten vaatetuksen mittataulukko PASSELI 1984 (Tekstiili- ja vaatetusteollisuus ry, 1984) on saatavilla Suomen Tekstiili – ja Muoti sivustolla PDF-tiedostona (STJM, 2020.).

Keiju- ja leijona-asun valmistuksesta muodostui kaksi erilaista prosessia, joista toisessa pääsin kokemaan varsinaista suunnittelijan työtä ohjaten tuotteeni valmistusta ja toisessa hyödyntämään vahvuksiani ja kehittämään aiempaa kokemustani nahkamateriaalin käsittelyssä. Pysin säilyttämään intuitioni mukana prosessissa ja työskentelemään omia voimavarojani kuunnellen, niin etten jälleen uuvuttaisi itseäni loppuun, mikä koitui yhdeksi valmistusprosessin suurimmista haasteista.

6.7.1 Kepeän keijun kehitysvaiheet

Jo suunnitteluprosessin alkuvaiheessa olin ajatellut keijun asuksi kaksiosaista mekkoasua ja muotoilupajaa järjestäessäni huomasin myös, että mekko tai hame oli monen lapsen, lähes jokaisen luomuksissa keskeinen vaate. Liisa Karlssonin (2003, 67) mukaanhan lapsilla on tapana kertoa satujen, tässä tapauksessa muotoilun, kautta salatusta maailmastansa, johon piiloutuu heille tärkeiksi kokemiaan asioita. Tämä vahvisti intuitiotani ja suunnitelmaa siitä, että toinen asuista on mekko.

Ensimmäisenä halusin hyötykäyttöön vanhan verhon (Kuva 18.), jossa oli kaunis pitsireunus sekä kuulas valkoinen väri. Sen pintakuviointi muistutti tarinassani (LIITE 3) kuvailemaani ”hämähäkin seitistä kudottua mekkoa”. Alkuun mietin verhosta asuun kevyttä pitsimäistä yläosaa ja pitsireunasta valmistettuja erilaisia yksityiskohtia, mutta pian oivalsin, että verhosta saisi hyvin pienillä muutoksilla aikaiseksi pitkän hameen. Yhteistyössä tuttavani Sari Saavalaisen kanssa pohdimme, kuinka saisimme valmistettua hameen niin, että mahdollisimman paljon kangasta säästy ja saamme kaiken jo verhossa valmiina olevan hyödynnettyä.

Kuva 18. Alkuperäinen verho lattialle levitettyinä. (Kekkonen 2020.)

Suunnittelijana kerroin, minkä osan verhosta haluaisin mihinkin kohtaan hametta, ja Saavalainen puolestaan käytännön toteuttajana antoi oman näkemyksensä, kuinka se käytännössä saataisiin ratkaistua. Verhon tankokuja mahdollisti helpon nyöri-ratkaisun hameen puettavuuden helpottamiseksi ja tekisi näin ollen hameen koosta myös muokattavan. Pituuden mittasimme niin, että se ylettyisi rinnan alta maahan noin 130 cm pitkällä lapsella mittataulukkoa (Tekstiili- ja vaate-tusteollisuus ry, 1984) apuna käyttäen. Ennen varsinaista valmistusta meidän oli kuitenkin suunniteltava myös asun yläosa, jotta kokonaisuus saataisiin toimivaksi.

Asun yläosan suuntaa antavaksi pohjakaavaksi valitsin Burdastyle -lehestä (2/2017, 97, 62) mekon, jossa oli maahan ylettyvä helma ja vyötäröltä ylöspäin alkava pitsiyläosa. Takana mekossa oli kaunis rypytyks ohjeen mukaan, jonka koin sopivaksi suunnittelemani asun yksityiskohdaksi. Sen sijaan takakiinnitys vetoketjulla ei olisi toimiva mekkomallissani, sillä se olisi liian hankala puettavaksi yksin alle kouluikäiselle lapselle.

Tapasimme Saavalaisen kanssa ja keskustelimme yhdessä tarvittavista muutoksista kaavaan, jotta malli saataisiin vastaamaan paremmin suunnitelmaani. Halusin mekon olevan edestä auki niin, että alushame tulee kauniisti esille ja se olisi lapselle mahdollisimman helppo pukea itse toisen paidan päälle. Asujen käyttötilanteessa on tärkeää, että alle mahtuu myös tavalliset sisävaatteet, jotka lapsilla on yleensä yllään yleisökierroksilla Kuopion Kaupunginteatterilla vieraillessaan. Näin ollen valitsin kaavan kooksi 140 cm, pari kokoa varsinaisen kohderyhmän (6–8-vuotiaat) vaatekoko suuremman.

Pyrin tässä vaiheessa suunnittelussa asettumaan hetkeksi alle kouluikäisen tytön asemaan. Mistä jokainen sen ikäinen tyttö haaveilee? Kenties olevansa prinsessa! Ulkonäöllisesti ajattelin tuovani keijuasuun hieman prinsessamaisuutta vyötärön sivulta keskelle laskeutuvan leikkauksen avulla ja helmasta toivoin siksakkimaisen. Halusin myös asun alaosan yhdistyvän alaosaan, joten toivoin, että saisimme verhon pitsistä mekkoon hihat.

Laskeskeltuamme tulimme siihen tulokseen, että verhosta riittää materiaalia myös pieniksi hihhoiksi.

Katsoimme läpi tarvittavat muutokset kaavoihin ja keskustelimme työn ompeluvaiheet, jonka jälkeen minun oli ensimmäistä kertaa elämässäni annettava suunnittelemani tuote ommeltavaksi jolle kulle muulle, vaikkakin tässä tapauksessa vain koeversio. Koin pelonsekaisia tunteita, kuin olisin luovuttanut oman lapseni jonkun muun hoiviin. Yhteistyömme ja -ymmärryksemme toimi jo tässä vaiheessa kuitenkin niin loistavasti, että luotto Saavalaiseen ja siihen, että olemme luomassa toisiamme täydentäen jotain kaunista ja toimivaa, oli suuri. Nautin suuresti niistä hetkistä, kun täydensimme toinen toistemme lauseita työskennellessä ja huomasin myös osaavani ilmaista itseäni niin sanoin kuin kuvinkin tarpeeksi ammattimaisesti tullakseni ymmärretyksi. Jos en jotain osannut pukea sanoiksi,

Kuva 19. Koeversioita. (Kuvat Kekkonen 2020.)

Saavalainen tokaisi, että ”Piirrä!” eikä väärinymmärryksiä näin ollen jäänyt ilmoille. Koin tässä koh-
taa henkisen pääoman kasvua ja pieniä itseluottamuksen pilkahduksia, jotka ovat olleet todella ka-
teissa pahimman burn-out-vaiheen kourissa.

Sari Saavalaisen ommeltua koeversion (Kuva 19.) tapasimme jälleen 9.3.2020 ja tarkastelimme yh-
dessä, vaatisiko malli vielä muutoksia. Koimme, että helman siksakmaisuuks koituisi ongelmaksi val-
mistuksessa ja olisi visuaalisesti tarpeeton, sillä verhon pitsireunus alushameessa olisi riittävä yksi-
tyiskohta. Halusin helman myös reippaasti lyhyemmäksi ja muodoltaan pyöreämmäksi. Hihansuihin
toivoin liivimäisyyttä lisää sekä avaruutta ja pyöreyttä myös eteen aukeavaan helmaan. Olimme yhtä
mieltä muutoksista ja sovimme, että valmistamme mekon ja hameen workshop -meiningillä
15.3.2020.

Workshop -sunnuntai (2020-03-15)
alkoi aikaisin aamulla ja aloitimme
aluksi kaavamuutoksilla, jonka jäl-
keen teimme päällysmekon kan-
kaan leikkuusuunnitelman niin, että
kangas riittäisi eikä sitä jäisi yli tar-
peettomana. Saimme kankaan käy-
tettyä tiiviisti, sillä se salli esimer-
kiksi muotokaitaleiden leikkuun
niin, ettei langansuuntaa tarvinnut
pohtia sen joustavuuden kannalta.
Kangas oli sen verran liestyvää,
että kappaleiden saumurointi ja tu-
kikankaiden silitys vahvistusta vaa-
tiviin paikkoihin, kuten keskelle
eteen sekä hihansuihin, oli tärkeää.
Saumaratkaisuissa pyrimme yksin-
kertaisuuteen ja kestävyYTEEN, jo-
ten käytimme pääosin aukisilitettyä
yhdyssaumaa. Kuvat 20. ja 21. ku-
vaavat asun työvaiheita.

Kuva 20. Asun leikkuu- ja työstövaiheita. (Kuvat Kekkonen
ja Saavalainen 2020.)

Olimme tehokas tiimi ja jaoin työtehtävät niin, että molemmilla oli koko ajan tekemistä. Verhosta
täytyi leikata mekkoon hihat ja purkaa pitsiä niin, että sen sai nätisti helmaksi. Vuorottelimme ompe-
lussa ja minä hoidin näkyvimmat osat, kuten esimerkiksi takahelmaosan rypytyksen ja etutikkausten
ompeleet. Vyötärölle, joka hameessa asettui rinnan alapuolelle, tein nyörikiinnityksen, jotta se olisi
mahdollisimman helppo kiinnittää lapsen itse ja vanha takin hupun nyöri toimikin tässä loistavasti,
tutulla vetokiristyksellä varustettuna (Kuva 20. oikea alareuna). Teimme pitkän päivän, mutta hiho-
jen valmistus jäi vielä Sarille seuraavalle päivälle.

Nautin yhteistyöstä todella paljon. Meillä oli ihana päivä yhdessä ja yllätyin taidostani ohjata toista ihmistä tuotteen valmistuksessa. Kaksi päätä pohtiessa oli meidän kohdallamme eduksi, sillä virheiden määrä minimoitui, kun mietimme kaiken kahteen kertaan. Työ sujui myös joutuisammin mitä se olisi minulta yksin sujunut. Jään usein miettimään liian pitkäksi aikaa mitä minun tulisi esimerkiksi tehdä ensin, vaikka monta kertaa olisinkin melko varma. Sarin kokemus ompelijana oli eduksi tässä asiassa, sillä pystyin kysymään saman tien, enkä jäänyt pohtimaan tunneiksi. Rationaalisuus intuition sijaan oli tärkeä apua tiiviissä työskentelypäivässä, jossa keskittyminen oli suunnattava käytännön ratkaisuihin ja tekemiseen luovan ajattelun sijaan.

Kuva 21. Ompeluvaiheita. (Kekkonen 2020.)

Tässä vaiheessa ymmärsin, kuinka tärkeää yhteistyö on suunnittelijan työssä. Olen ollut armoton jääräpää, kun aiemmissa töissäni en ole antanut avulle paljoa sijaa. Koin, että yhteistyö vahvistaa omaa identiteettiä suunnittelijana, antaa paljon enemmän mahdollisuuksia toimiville käytännönratkaisuille ja helpottaa luovuuden tuskaa, joka joskus saa yksin yllättävän suuria mittasuhteita. On nautinnollista saada yhdessä oivalluksia, jotka varmasti jäisivät yksin tehdessä ilmestymättä. Vaikka toimin niin sanotusti työnjohtajana, unohdin

yhden tärkeimmistä asioista jälleen, tauot. Onneksi Sari piti huolen tästä ja teepannu porisi moneen otteeseen päivän aikana. Sari myös kehotti minua lepäämään, kun huomasi keskittymiskyyni herpääntävän ja minun uupuvan. Voiko suunnittelija maata hetken sohvalla, kun joku muu valmistaa hänen tuotteitaan? Kyllä voi. Tämäkin on minun vielä opittava.

Kuva 22. Alushame nuken päällä ja koristelua vailla roikkuva päällysmekko. (Kuvat Emilia Kekkonen 2020.)

Saatuamme alushameen ja päällysmekon (Kuva 22.) pohjan valmiiksi lujalla yhteistyöllä seurasi ensimmäinen virallinen koesovitus, jonka suoritin yhdessä Kuopion kaupunginteatterin puvuston esimiehen Taina Natusen kanssa 19.3.2020 koronaviruspandemian suositusten rajoissa eli vältimme turhia lähikontakteja turvaväliä pitäen ja huolehdimme riittävästä käsihygieniasta. Vaikka sovituksessa olivat mukana jo entuudestaan tutut henkilöt ja suoritimme sen kotioloissa, jännitin tilannetta todella paljon. Ensinnäkin olin ensimmäistä kertaa sovittamassa asua lapsen ylle ja toiseksi minua arvelutti olinko osannut suunnitella jotain lapsen päälle istuvaa. Lisäksi sovituksista (Kuva 23.) valvoi kokenut puvustaja, joka toi hieman lisäpainetta. Natusen oli kuitenkin ihanan kannustava ja arvokas neuvonantaja sovitusstilanteessa, eikä reippaan lapsimallinkaan kanssa tarvinnut turhia ujostella, puolin eikä toisin.

Kuva 23. Keijuasun ensimmäinen sovitus 10-vuotiaalle tytölle. (Kuvat Kekkonen 2020.)

Sovituksessa oli toimittava ripeästi, jotta lapsen kärsivällisyys ei herpaantuisi ja sovitusmallina oleminen on aina seistessä muutenkin fyysisesti rankkaa. Kerroin sovituksen alussa mallitytölle keijusta, joka seikkaili tarinassani ja muutaman sanan asusta.

Alushame sujautti 10-vuotiaan tytön päälle helposti, mutta nauhojen solmiminen vei ylimääräistä aikaa. En tuolloin ollut vielä laittanut hameen vyötärölle kuminauhaa, mutta yhdessä Natusen (2020-03-19) kanssa totesimme sen olevan tarpeen, jotta hame pysyy paremmin päällä ja nauhat ovat vain kiristystä varten. Muuten hameessa oli mukavasti pituutta ja lapsen elopituuden mukaan jopa hieman laahusta. Taina Natusen ja mallin kanssa yhdessä juttellessamme ymmärsimme, että lapsilla myös pituus on todella vaihtelevaa esi- ja alakouluikäisillä, esimerkiksi moni poika saattaa olla vielä tuossa vaiheessa tyttöjä jopa 10 cm lyhyempi.

Asun yläosan pukemisessa huomasin heti alkuun vaikeuksia. Joustamaton kangas vaikeutti pukemista ja kädentiet olivat sen verran pienet, että yksin pukeminen ei ollut lapselle tarpeeksi helppoa.

Ratkaistuamme kädentien aukkoa noin 6 cm avarammaksi, pukeutuminen helpottui huomattavasti ja onnistui ilman avustusta, mikä oli tavoitteena. Tällöin mekko muodostui liivimäisemmäksi ja antoi varaa myös käyttäjän kokomuutoksille (Kuva 23.).

Visuaalisesti kokonaisuus näytti takaa hyvältä ja rypytyks nosti helmaa kauniisti (Kuva 23. oikealla). Etuosan helman linja ei kuitenkaan täysin miellyttänyt silmääni, joten neulasin sen enemmän alushameen pitsireunaa myötäileväksi (Kuva 23. vasemmalla). Natunen oli samaa mieltä kanssani tarvittavasta muodonmuutoksesta. Keskustelimme myös kiinnitysmekanismista, johon olin ajatellut joko kaunista koristehakasta tai nappia sekä kuminauhaa. Taina Natunen osasi kokeneempana neuvoa, että nappi ja kuminauha on ehdottomasti parempi vaihtoehto, hakaset eivät pysyisi kiinni, jos asu ei ole istuva.

Ihana mallityttö piti asusta myös kovasti ja totesi viihtyvänsä se päällä. Sovitustilanne saatiin hänen onnekseen ripeästi päätökseen ja ruoka-aika vauhditti asusta riisuuntumista. Huomasin myös, että oma jännitykseni oli purkaantunut, vaikkakin hieman harmittelin tässä vaiheessa, kuinka ehtisin tehdä tarvittavat muutokset tiukan aikataulun puskiessa päälle. Lisäksi silmääni eivät miellyttäneet asun yksinkertaisuus ja värttömyys, mutta sehän olikin vielä koristelematta. Minulla vain on paha tapa moittia itseäni kaikesta, mikä on mennyt pieleen eikä onnitella onnistumisista. Lisäksi etukäteen jännittäminen vie usein turhaa energiaa, jonka voisin mieluummin suunnata itseluottamuksen kasvattamiseen ja hymyilemiseen. Toisinaan olen kuin jäykkä puukalikka tilanteissa, joissa voisin antaa sosiaalisen luonteeni ja leikkimielisyyteni tulla esille.

Kuva 24. Uusi, avarampi kädentie helpottaa lapsen asun pukemista. (Kuva Kekkonen 2020.)

Sovituksen jälkeen keskustelin ompelijaystäväni Sari Saavalaisen (2020-03-19) kanssa tarvittavista muutoksista. Totesimme, että hihansuussa muotokaitaleen purkaminen ja sen korvaaminen kanttinauhalla olisi paras vaihtoehto avarruksen toteuttamiseksi (Kuva 24.). Helman etuosan muodonmuutos oli helposti toteutettavissa ja annoin Saavalaisen ommella muutokset, kun olin itse tarkistanut, että ne menevät oikein. Pujotin hameen vyötärölle 60 cm pitkän kuminauhan, joka oli peräisin nalleliivin helmasta ja asu pääsi pian odottamaan visuaalista koristelua.

Aloittaessani asun visuaalista koristelua koin olevani todella stressaantunut ja päässeeni vapaapäivien puutteessa uupumaan. Tämä näkyi intuition kadottamisena sekä hitautena päätöksen teossa. Pysin poistamaan vinoumia (ks. luku 5 s. 26) intuitioni tieltä ottaen pidempiä lepotaukoja, käsitellen vaikeita tunteita ja keräten lapsenomaista iloa ulkona puuhastellen. Koin usein tarvitsevani näitä uudelleen virittäytymisen hetkiä, jotka ovat osa normaalia elämänrytmiä, en vain ole tottunut sisällyttämään niitä tarpeeksi arkeeni.

Keijuasun visuaalisen kokonaisuuden, jonka halusin olevan runsas, mutta keijumaisen kepeän ja sen verran hillittyn, että jokainen yksityiskohta erottuu edukseen tuli vastata piirtämiäni luonnoksia (Kuva 12.) mahdollisimman hyvin. Tarinassani keijun asussa oli alkuun vain ruusunmarjakoristeita, mutta myöhemmin asu täydentyy matkan varrella mukaan tarttunein sulin, timantein, ruusein ja päätyypä mukaan yksi leijonan hammaskin. Koristelumateriaaleiksi olivat valikoituneet kasa käyttämättömiä helmiä, pala kevyttä sammalenvihreää organzaa, oranssia simpukkatylliä sekä kaunis kangas, jossa oli kukkakirjailuja sekä lampaantaljapala (Kuva 17. s. 35.).

Vihreä organzapala kimmelsi kauniisti auringonvalossa ja oli ihanan kepeä läpikuultavuutensa vuoksi tuoden mieleeni metsän läpi kajastavan päivänvalon, joka värjäytyy vihreäksi sammalmetsän saniasien kurkottuessa sitä kohti. Halusin sen asuun mahdollisimman näkyvälle paikalle, joten päätin ryhtyä sen kauniisti sivulta keskelle eteen kulkevan sauman linjaa pitkin, johon mallasin sen riittävän puolittaessani kankaanpalan.

Haasteekseni koitui organzan reunan huolittelu, joka ei kestänyt siksak -huolitettua eikä saumurointia pyöröompeleella. Käännöksi ja tikkaus ei myöskään miellyttänyt silmää pienelle palaselle kokeiltuna. Halusin selvittää huolittelustakin niillä resursseilla, jotka minulta löytyi kotoa. Pitkän etsinnän ja pohdinnan päätteeksi oivalsin innoissani, että voisin käyttää katoavaa kangasta organzan reunan vahvikkeeksi, jolloin siksakilla huolittelu saattaisi onnistua kauniisti! Katoava kangas on kuivana ompeluvaiheessa valkoista, huokoista, ohutta kangasta, joka voidaan liittää ompelemalla toiseen kankaaseen tai käyttää apuna esimerkiksi kirjonnassa, kuten olen aiemmin tehnyt (ks. Kuva 25. keskellä). Ollessaan kuiva, siihen voi kirjailla erilaisia kuvioita, mutta kastellessa se ”katoaa” näkyvistä eli liukenee veteen. Näin ollen vain kaikki tarvittava, kuten ommel ja varsinainen kangas jää jäljelle ja kangas on toiminut vain vahvikkeena. Tein testin, kuinka se toimisi organzan kanssa ja onnekseni sain sen avulla huoliteltua kauniin reunan kankaaseeni. Kuva 25. kuvaa organzan työstövaiheita.

Kankaan rypytystä olin ensikertaa päässyt kokeilemaan jo mekon takaosaa valmistettaessa, mutta todella ohut ja herkkä kangas loi omat haasteensa lipsuen ommellessa karkuun. Harsittuani kankaaseen tikkauksen, jonka avulla kuroin sitä kasaan, sain kauniin rypytyksen aikaiseksi ja aikani sitä neulattuani mekkoon kiinni ompelukin onnistui lopulta tuhoamatta hentoa organzaa. Se näytti kauniilta roikkuessaan mekon vyötäröltä alaspäin, mutta halusin sen kuitenkin laskostuvan enemmän sivuille päin muodostaen lisää prinsessamaisuutta mekkoon ja pohdin kuinka se kiinnittyisi kauniisti. Tässä vaiheessa jätin sen kuitenkin vielä roikkumaan vapaasti (Kuva 25. oikea reuna).

Kuva 25. Kollaasi organzakankaan työstövaiheista. (Kuva Kekkonen 2020.)

Tarinani (ks. LIITE 3) lopussa keijun raskaiden haikaran siipien alta kuorittuvat hennot, mutta kantavat siivet. Haikaran siipien höyhenet putoavat, mutta takertuvat keijun mekkoon kauniiksi yksityiskohdiksi. Tämän efektin halusin luoda lampaantaljasta leikkaamani palojen avulla, joille kaavoitin kolme erikokoista yksinkertaisen sulan muotoista pahvikaavaa taljan leikkuun helpottamiseksi ja materiaalin säästämiseksi. Olin tarkka palasten koosta ja muodosta, sillä se vaikutti visuaaliseen ilmeeseen olennaisesti. Monen kokoisten sulkakokeilujen jälkeen valitsin sulkien pituudeksi 7, 9, 11 ja 12,5 senttimetriä halkaisijan kasvaessa samassa suhteessa (ks. Kuva 26.). Olinko jälleen liian tarkka yksityiskohtien suhteen, pohdin. Valmistamastani asusta tulisi uniikki kokonaisuus, eikä sitä olisi tarkoitus sarjota tai valmistaa toista samanlaista, joten parin päivän pohdinta sulkien parissa tuntui hieinan liialliselta. Koin kuitenkin, että niiden koolla olisi oleellinen vaikutus asun visuaalisuuteen ja selkeä kaava vähentäisi jätteen määrää. Toisin ajateltuna sorruin jälleen kaavamaiseen toimintamalliin, kun olisin sen sijaan voinut kuuunnella intuitiotani.

Olimme sopineet Annaelina Kotilaisen kanssa, että käytän lampaantaljasta vain pienen palan, noin 30 x 50 cm kokoisen, jolla aloin asetella kaavojani. Päätin, että "sulkia" tulee niin monta, kuin materiaalin koko sallii. Piirsin taljan takapuolelle lyijykynällä sulkien ääriviivat ja käytin leikkaamiseen kangassaksia, sillä koin saavani niillä parhaan leikkuureunan nahkaleikkurin sijaan. Sulkia syntyi 5 12,5 isoa, 14 keskikokoista, 27 pientä sekä 25 pienintä 7-senttistä sulkaa, joiden ompelua helpottaakseni tein jokaisen sulan kiinnityskohtaan 2,5 mm kokoisen reiän käyttäen apunani työkalua, jolla tehdään nahkavöihin reikiä. (Kuva 26.)

Ompelu oli kuitenkin sommittelua helpompi vaihe, pähkäsin pääni puhki, kuinka asettelisin nahkasulat kauniiseen järjestykseen hukkaamatta yhtäkään. Lopulta kuitenkin sain sulat ommeltua kauniisti, joskin aikaa se vei muutaman päivän ja yli jäi yksi keskikokoinen sulka. Sulat saivat paikkansa keskellä edessä, vyötölinjaa myötäillen, hihansuissa, harteilla ja helmassa. Hetki, jolloin viimeinenkin sulka oli kiinnitetty, oli nautinnollinen, sillä se vastasi visuaalisesti odotuksiani. Selkä ja hartiat olivat nautinnosta eri mieltä ja totesin, että apukädet olisivat olleet plussaa tässäkin vaiheessa.

Kuva 26. Sulkien leikkuuta. (Kekkonen 2020.)

Vaikkakin huomasin olevani asettelussa paljon vapautempi kuin ennen, jolloin olisin mitannut millintarkkaan jokikisen sulan kiinnityskohtan, huomasin edelleen jääväni liikaa miettimään tekemisen sijaan. Huusin välillä pääni sisällä itselleni, että ”Tee, hyvä siitä tulee ja jos ei tule niin purat! Luota intuitioon.” Lisäksi järkeistäminen ja priorisointi auttoi paljon: asua katsellessa ja sovitettaessa kukaan, ei lapsi eikä aikuinen, kiinnitä huomiota siihen, kuinka asu on ommeltu vaan kokonaisuuteen, jossa yksityiskohdat ovat osa sitä.

Eräässä teatterin varastosta löytämässäni kangaspalassa oli kauniisti kirjailtuja kukkia, joiden koin olevan ihana lisä asukokonaisuuteeni yläosan yksityiskohtana. Leikkasin suuren ja hieman pienemmän kukan lehtineen irti kankaasta niin, etteivät kirjailut kärsisi. (Kuva 27.) Ne purkautuivat kuitenkin hieman ja vaativat mielestäni vahvistusta ennen asuuni kiinnittämistä, joten päätin silittää niiden taustalle tukikangasta. Tukikangas on kangas, jonka toisella puolella on liimapinta ja se voidaan silittää vahvistukseksi varsinaisen asun kankaan nurjalle puolelle tukemaan kangasta. Tässä tapauksessa silitin kukkakuvion nurjalle puolen, leivinpaperia käyttäen, jotta liima ei kiinnittyisi silitysrataan. (Kuva 27. ylhäällä keskellä) Kukat muistuttivat mielestäni kuin tatuointia, josta pienet tytöt usein salaa haaveilevat, siispä koin kukat oivana lisänä asuun luonnonläheisen köynnösmuodon tuodessa asun lähemmäksi tarinaa.

Kuva 27. Kukkakoristeiden ja nahkapalasukkien sommitteluvaiheita. (Kekkonen 2020.)

Totesin, etten saisi kirjailtuja kukkia ommeltua kauniisti asuun, jossa ne saisivat paikkansa sen vasemmalla rintamuksella sekä takana yläosassa. Testasin kolmea erilaista, tekstiili-, yleis- ja kuumaliimaa pienillä kangaspalasilla ja yllätyksekseni kuumaliima koitui parhaaksi vaihtoehdoksi kuvioiden kiinnitykseen. Se ei jättänyt tummia jälkiä kuvioon tai näkynyt liikaa asun nurjalle puolelle, kuten kaksi muuta vaihtoehtoa. Joskin liimaaminen kapeiden kohtien kohdalla ja rivakalla vauhdilla, toi omat haasteensa, mutta lopputulos oli kaunis, enkä polttanut asua saatikka sormiani.

Yksityiskohdista seuraavana olivat vuorossa helmet, joita minulla oli paljon omasta takaa. Valitsin niistä timantteja, rubiineja ja smaragdeja muistuttavat eri oranssin ja vihreän sävyiset helmet, joita lajittelin värisävyjen ja kokojen mukaan ennen kiinnitystä. (Kuva 28.) Tämän jälkeen mallasin niitä erilaisissa värijärjestyksissä asuun luoden lopulta järjestyksen, joka sopi asun muihin yksityiskohtiin ja väreihin parhaiten. Käsinompelussa riitti puuhaa, mutta se oli vapauttavaa pitkän ajatustyön päätteeksi. Huomasin kuitenkin, että voimavarani alkoivat ehtyä, eikä levolle jäänyt tarpeeksi aikaa. Pyrin tekemään sille sijaa luopumalla liaallisesta pohdiskelusta, jossa auttoi minulle lapsuudesta tuttu musiikki ja heittäytyminen. Huomasin kuitenkin projektin edetessä jatkuvasti joutuvani pusertamaan itsestäni sallivia ajatuksia myös muulle elämälle. Osittain tämä johtui siitä, että nautin työprosessista todella paljon, vaikkakin se uuvutti.

Hennon oranssi, simpukkakuvioinen tylli oli yksi kankaista, jonka halusin ehdottomasti osaksi asuani (Kuva 27. keskellä). Se toi mieleeni tarinani laakson rannan simpukat, joita keiju usein ihasteli. Asun takaosan helma tuntui tarvitsevan koristelua ja organzan kiinnitys sivuille vaati ratkaisua. Pyöriteltyäni vaihtoehtoja mielessäni, päädyin valmistamaan kolme rusettia, yhden ison taakse sekä pienemmät rusetit kummallekin sivulle, jotka kiinnitin pienin pistoin samalla kun ne kiinnittivät organzan sivuille. Rusetit toivat asuun lisää tyttömäistä leikkisyyttä ja kepeän kaunista väriä, joka sulautui kokonaisuuteen.

Alushameen pyrin jättämään mahdollisimman yksinkertaiseksi, jotta se tasoittaisi kokonaisuutta. Koristelin sen kuitenkin pienin helmin ja muoviköynnösaskartelukoristeilla, joille en ollut aiemmin keksinyt tarkoitusta. Nyt ne muistuttivat asussa saniaisen oksia, olihan kei-

Kuva 29. Lehmänluu -nappi. (Kuva Kekkonen 2020.)

Kuva 28. Helmiä ja rusetteja. (Kekkonen 2020.)

julla tarinassa yllään saniaissukkahousut. Kiinnitykseksi keskelle eteen päätyi lehmänluusta valmistettu nappi, joka muistutti leijonan hammasta ja kuminauhaa, joiden totesin aiemmin Tainan Natusen (2020-03-19) kanssa keskustellessa olevan hakasia parempi vaihtoehto. (Kuva 29.)

Saatuani keijuasun viimeistelyä vaille valmiiksi lähetin toimeksiantajalleni Matti Halmetvaaralle (2020-04-17) tarkat kuvat (Kuva 30.) asuista sähköpostilla keskustellaksemme vastaako asukokonaisuus hänen odotuksiaan. Jäin innolla odottamaan arviota.

Kuva 30. Matin palautetta vailla odotteleva Keiju-asukokonaisuus. (Kekkonen 2020.)

6.7.2 Levosta lipsuen Leijonaksi

Leijona-asun kohdalla tiesin, että halusin pääosin valmistaa sen itse, sillä pohjamateriaalina halusin käyttää vanhaa nahkatakkaa ja hyödyntää sen valmiita ommeltuja saumoja sekä muotoa. Kävin kuitenkin läpi Burdastyle -lehtiä, josko asua varten olisi löytynyt sopivaa pohjakaavaa, mutta sellaista ei yläosan puolesta tullut vastaan. Sen sijaan aiemmin kirpputorikerroksella vastaan tullut 3–8-vuotiaalle suunnattu, pään yli puettava nalleliivi toimi oivana apuna, kun mietin, kuinka muokkaisin aikuisten nahkakin lapselle sopivaksi. Alaosan lyhytlahkeisiin housuihin löytyi Burdastyle-lehdestä (4/2017 77, 81, 59–60.) shortsien kaava, jota muokkasin malliani vastaavammaksi.

Aloitusvaiheessa mieleeni muistuivat muotoilupajassa (ks. luku 4) työskennelleiden lasten supersankarapiirrosten virtaviivaisuus. Tämän mielikuvan mukana pitäessäni pyrin löytämään erilaiset saumat ja tikkaukset, joita voisin hyödyntää myös visuaalisesti. Leijona ei kuitenkaan saisi olla liian graafinen, sillä esiintyihän sen luonteessa tarinan mukaan myös väsymystä, alakuloisuutta ja lempeyttä sekä olihan se turkiltaan myös pehmeä. Huomasin pajaa järjestäessäni, että lasten tarinoissa muotoilun kautta sankarilliset mieshahmot saivat kuitenkin hyvin vahvoja piirteitä ja asuja, jotka suojasivat niiden koko olemusta. Liekkö tämä enemmän peräisin mielikuvista, joita lapsille tulee esimerkiksi nykyajan lastenohjelmien kautta vaiko intuitiivisesta ajattelusta auttajan suhteen.

Vaikka olisin halunnut tässäkin asussa päästä ohjaamaan enemmän tuotteideni valmistusta, ei se valitettavasti ollut mahdollista. Pari ystävääni auttoivat kuitenkin esimerkiksi kaavojen jäljennöksessä, kun olin itse ensin työstänyt niitä ja parhaiden toteutusratkaisujen oivaltamisessa yhdessä.

Olisi ollut helpottavaa, jos apukäsiä olisi ollut esimerkiksi leikkaamassa nahkasuikaleita ja kiinnittä-
mässä neppareita, jolloin olisin voinut luoda asuun vielä enemmän yksityiskohtia ja lisävarusteita,
mutta nyt oli toimittava olemassa olevien resurssien varassa.

Aloitin purkamalla kirpputorilta löytämäni nalleliivin osiin ja otin siitä talteen kuminauhat, joista toi-
nen löysi paikkansa keijuasun hameen vyötäröllä (Kuva 31. vasen alareuna). Nalleliivistä sain myös
hupun kaavalle mallin, sillä olin päättänyt, että huppu on olennainen osa leijona-asuani. Saisihan
siihen kiinnitettyä korvat, joilla tarinan lempeä, mutta arvaamaton leijona kuunteli tarkasti kanssa-
matkustajiensa liikkeitä.

Seuraavaksi purin varovasti nahkatakkin vuorin ja hihat irti sekä avasin sivusaumat. Halusin vaalean-
ruskean mokkanahan lisäksi liiviin myös tummempaa ruskeaa tuodakseni leijonan ”turkkiin” vaihtele-
via ruskean sävyjä. Tämä sävy löytyi vanhan tummanruskean nahkatakkin irti puretuista hihoista,
joita kaavailin liivin sivukappaleisiin, ne eivät aivan riittäneet, joten hyödynsin tuon takin takakappa-
leen, joka oli muuten jäänyt käyttämättömäksi reikien vuoksi. Nyt pyrin hyödyntämään sen niin, että
reiät eivät tulleet liivin kappaleisiin. (Kuva 31. Leijona-liivin alkutyöstövaiheita.)

Koska en käyttänyt valmista kaavaa apunani, mallasin nalleliivin osia vanhan takin kappaleisiin.
Muoto nalleliivissä ei vastannut haluamaani, joten keskityin koon arviointiin. Koska nahkaa oli kuiten-
kin rajallisesti käytössä, enkä halunnut, että sitä menisi hukkaan, päädyin nalleliivin kappaleiden
avulla niitä muokaten piirtämään paperikaavan myös liiviä varten. Jälleen kerran oli kuitenkin muis-
tettava, ettei liivistäkään voisi saada jokaiselle lapselle sopivaa tai istuvaa, joten liikaa aikaa ei tulisi
käyttää kaavojen parissa.

Alkuun stressasin ihan älyttömästi siitä, osaisinko tehdä kaavan ja liittää osia yhteen niin, etten pilaisi
hyvää pohjamateriaali ja kauniita valmiita saumoja. Huomasin kuitenkin tehdessäni, että vuosien
mittaan päähäni epätoivon kourissa taotut kaavaopit, joita en koe vahvuudekseni olivat kehittyneet
huomattavasti. Kuvassa 31. alhaalla keskellä on yksi kaavojen kappaleista nahan leikkuuvaiheessa.
Muistin monia perusoppeja yllättävän automaattisesti, kuten esimerkiksi sen, että olkasaumojen on
täsmällävä pituudessa etu- ja takakappaleen kanssa ja sama koskee sivusaumoja. Toki edelleen
nämä asiat ja asetelut veivät minulta tunneissa älyttömiä määriä aikaa ja olisinkin toivonut, että
myös tässä olisi ollut monen pään tiimi mukana toimimassa, vaikkakin ystäväni valoivat Skype-
väli-
tyksellä minuun uskoa ja luottamusta omaan itseeni ja tekemiseeni. Turhautuminen omaan itse-
varjosti muuten niin mukavaa puuhastelua, mutta muistaessani, että intuitioni heräisi varmasti jäl-
leen henkiin asun luovemmissa osuuksissa, luotin myös siihen, että selviydyn muistakin osuuksista
lepotaukoja tarpeeksi pitäen.

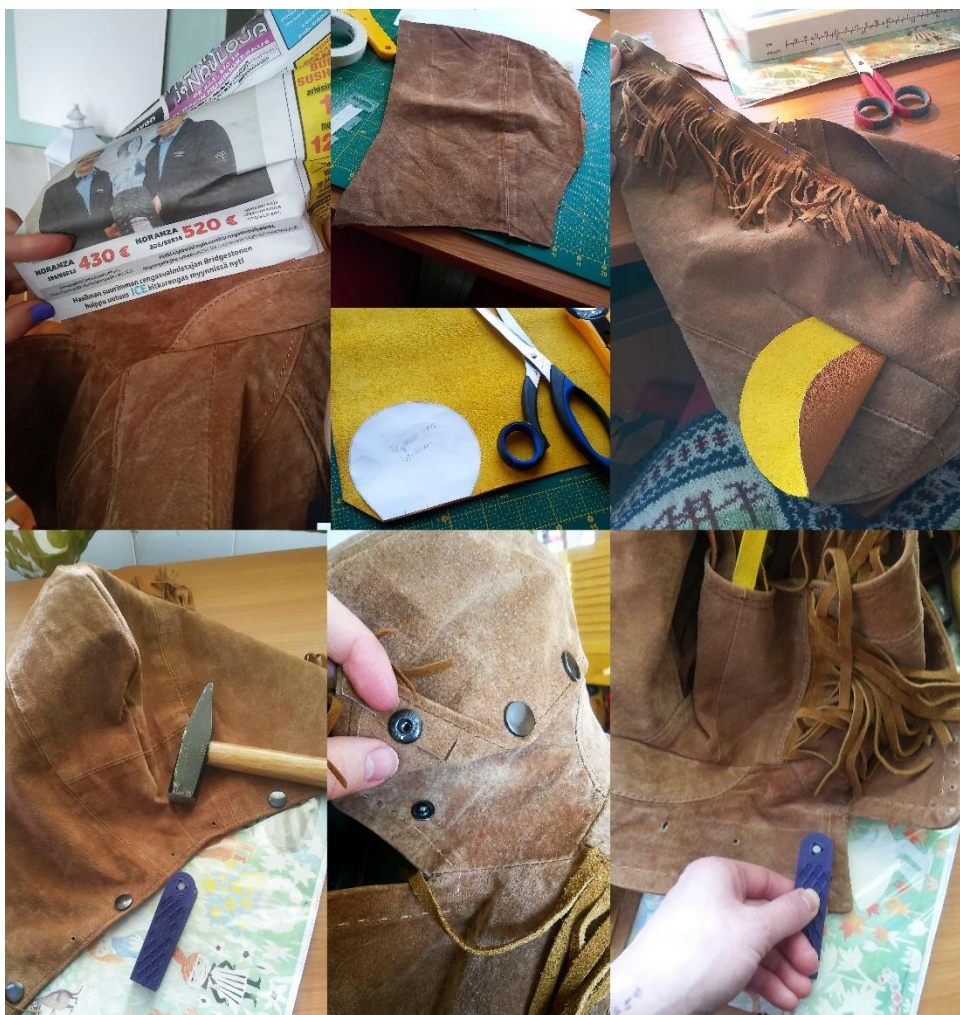
Kuva 31. Leijona-liivin alkutyöstövaiheita. (Kekkonen 2020.)

Tekemieni kaavojen avulla sain kuitenkin tummanruskean nahan riittämään niin, että siitä muodostui liiviin sivukappaleet, jotka ompelin kiinni hyödyntäen entisen takin edessä ja takana olevia kauniita saumoja. Leikkuussa käytin apunani nahkaleikkuria ja kotiompelukoneeseeni, joka ei todellakaan ole tehty nahan ompelua varten, keksin luovia ratkaisuja, kuten teippiä paininjalan alle liukastamaan karheapintaisen mokkanahan ompelua. COVID-19-pandemian aiheuttama poikkeustilanne pakotti puskemaan luovuutta myös käytännön ratkaisuihin, kun käytettävissä olivat ne resurssit, mitä kotoa löytyi. Lisähaaste aiheutti stressiä, mutta toi työskentelyyn huvittaviakin puolia.

Apuna käyttämäni nalleliivin hupussa oli korvat upotettu saumaan, joka sijaitti päällella. Halusin huppuun kuitenkin lisää väljyyttä ja avaruutta, joten seuraavaksi kaavoitin huppuun muotolaskokset, joihin olisi mahdollista ommella myös korvat kiinni. Tehtyäni sanomalehdestä muutaman koeversion

saadakseni hupun sopimaan myös liivin kaulukseen, isonsin sitä ja pyörustin sen muotoa pariin otteeseen. Miellikuivissani pyöri kauniisti leijonan poskille aukeava harjas ja pyöreys, joka ympäröisi sen jylhiä kasvoja. (Kuva 32. Leijona-hupun valmistusta vaiheittain.)

Lopulta olin muotoon tyytyväinen ja päätin, että valmistaisin sen alkuperäisen nahkatakkin hihakapaleista, sillä niiden nahka oli käsivarren yläosasta tarpeeksi kevyttä ja pehmeää huppua varten. Hihoissa oli valmiina saumoja, jotka pitkän asettelun ja pohdinnan jälkeen sain asettumaan niin, että ne sekä toimisivat hupussa että näyttäisivät hyvältä. Alun perin ajattelin, että puran osan nahkatakkin kauluksesta ja ompelen hupun kiinni takkiin. Totesin kuitenkin parhaaksi ratkaisuksi irrotettavan hupun, sillä en halunnut purkaa valmista kaulusta, joka toi ryhtiä takin rakenteeseen. Päädyin neppari kiinnitykseen, jonka valmistin myöhemmin. (Kuva 32. alareuna.) Hupussa haastavinta oli korvien, joissa käytin toiselta puolelta keltaista konjakinruskeaa nahkaa ”istuttaminen” muotolaskokseen, mutta lopulta sekin onnistui. Huppu sai koristeeksi hapsureunus -harjaksen, joka oli peräisin vanhasta nahkalaukusta ja sitä riitti myös hieman päälle korvien taakse.

Kuva 32. Leijona-hupun valmistusta vaiheittain. (Kekkonen 2020.)

Ompelutyö oli hidasta ja tarkkaa vanhalla kotikoneella ja aiheutti monet kerrat harmaita hiuksia. Paksut saumarakenteet olivat joissakin kohdissa haitaksi, mutta pyrin käyttämään mahdollisimman ohuita rakenteita, kuten tasosaumaa eli ompelin kappaleiden reunat yhteen asettaen ne ensin päällekkäin. Nahka ei liesty, joten tasosauman käyttäminen on mahdollista. Pikkuhiljaa liivi kuroutui kasaan ja kaavoitin välillä asun alaosaa.

Pohjakaavanani käyttämäni shortsit oli melko tavallinen collegeshortsit lapselle ja valitsin pohjakooksi isoimman Burdastyle -lehdestä (4/2017 77, 81, 59–60) löytyvän kaavan koon 128 cm, jota lähdin kuosittelemaan suuremmaksi ja pussimaisemmaksi. Tavoitteenani oli, että housut olisivat sopivat koosta 128 cm isoimmillaan kokoon 140 cm käyttäen apunani lasten mittataulukkoa (Tekstiili- ja Vaateteollisuus ry 1984). Pyrin tekemään vyötäröstä muokattavan kuminauhan ja neppari kiinnityksen avulla, joka olisi helppo puettava lapselle. Tein näin ollen vyötärökaitaleen kaavoihin molemmille sivuille saumat, joista kuminauha pääsisi ulos aukon kautta. Isonnettuani ja muokattuani kaavaa minun oli ommeltava pikainen koeversio housuista, sillä koesovitus tuli leijona-asun osalta hieman liian nopeasti vastaan. (Kuva 33.) Koehousut olivat kuitenkin ajoissa kasassa sovitusta varten ja liivi sovitettiin niin, että sivusaumat olivat vielä auki.

Kuva 33. Leijona-asun alaosan kaavoitusta ja kaksi koeversiota lakanakankaasta valmistettuna. (Kekkonen 2020.)

Leijona-asun osalta jännitin 19.3.2020 sovituksessa sitä, olisiko nahka liian raskas lapsen harteille ja kuinka liivi istuu hartioista. Taina Natusen (2020-03-19) kanssa olimme kuitenkin sovituksessa yhtä mieltä siitä, että hartialinja oli yllättävän osuva sekä toi asuun tarvittavaa jämkkyyttä ja mahtipontisuutta. Myös liivin selkämys näytti lapsen päällä hyvältä, mutta olimme Tainan kanssa sitä mieltä, että takana olisi hyvä olla jokin tamppia vastaava kiinnitysratkaisu, jolla liivin kokoa voisi muokata. Merkkasin liiviin kohdan mahdolliselle kiristysmekanismille niin, että se kuroisi väljyyttä kasaan niin, että liivi jäisi kuitenkin hieman pussille mallin yllä. Sivusaumoista neulasin pois noin sentit kustakin kappaleesta, poistaakseni väljyyttä 4 cm. Malli ei kokenut nahkaista yläosaa liian raskaaksi ja sovitetti sitä mielellään. (Kuva 34.)

Alaosa oli mallin mielestä helppo vetäistä päälle. Omaan silmääni kuitenkin näin, ettei housussa ollut riittävää väljyyttä, jos se puetaan toisen vaateen päälle ja pussimaisuus ei tullut tarpeeksi hyvin esille. Koin parhaaksi ratkaisuksi tehdä kaavaan sekä eteen, että taakse muotolaskokset vyötärölle ja lisätä noin 4 cm lisää väljyyttä, sentin kunkin kappaleen sivusaumaan. Myös Taina koki muutokset tarvittaviksi.

Tässä vaiheessa en vielä määrittänyt liiville pituutta, mutta panin merkille takana olevan poikittaisen sauman, joka osui mielestäni mallilla sopivaan kohtaan selkää. Olin ajatellut liivin helmaan kulmista muotoa, jota halusin miettiä vielä tarkemmin sovituskuvioiden avulla. Helmaan oli suunnitteilla hapsut, joten liian pitkäksi se ei saisi jäädä.

Kuva 34. Leijona-asun koesovitus 10-vuotiaan tytön päälle. (Kuvat Kekkonen 2020.)

Sovituksen jälkeen kaavoitin housuihin tarvittavat muotolaskokset eteen (2 cm) ja taakse (3 cm) ja lisäsin lantiolle vielä hieman väljyyttä sivusaumoihin, jonka jälkeen ompelin uuden lakanakangasversion nähdäkseni toivatko ne housuihin pussimaisuutta lisää (ks. Kuva 33. vasen alareuna). Olin muotoon tyytyväinen ja totesin myös, että lahkeensuulle olisi hyvä laittaa kuminauha. Visuaalisesti oli tärkeää, että sama pyöreys, jota hain leijonan päähän, toistuisi myös alaosan housuissa ja leijonan luonteen lempeyttä korostaisi myös villainen kangasmateriaali.

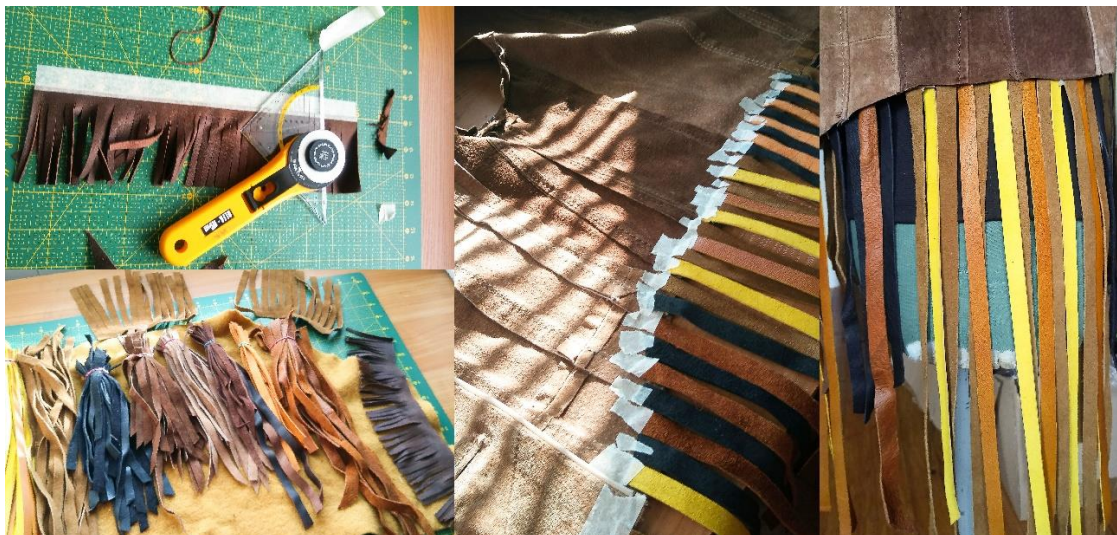
Pohdittuani helman muotoa ja pituutta, muotoilin sen lopulta hieman kulmikkaaksi edestä ja sivuilta lyhyemmäksi takalinjan myötäillen suoraa valmistalinalinjaa. Helman muotoilu vaati tarkkuutta ja leikkuu roimasti lyhyemmäksi arvelutti, mutta sain siitä materiaalia nahkasuikaleisiin ja pisimmän, leveän takaosan suikaleen säästin häntää varten. (Kuva 35.)

Kuva 35. Helmalinja leikattuna. (Kekkonen 2020.)

Leijona-asu koristautui visuaalisesti samalla, kun ompelin sitä kasaan, etenkin liiviyläosan kanssa oli tärkeää yksityiskohtien kiinnittäminen niin, että ompeleita tulisi mahdollisimman vähän sillä ompelukoneeni nahan sietokyky oli rajallinen. Kaipasin tähän väliin rentouttavampaa tekemistä housujen kaavapyörittelyn jälkeen, joten ryhdyin virittäytymään intuitiooni musiikin tahtiin tanssien ja pian aloin leikkaamaan nahkasuikaleita, joilla koristelin liivin helman sekä kädentiet ja osan rinnuksista ja selkämyksestä. Nahkapalasisa minulla oli kuutta eri ruskean sävyä sekä hieman mustaa käytettävissä ja päätin, että yksityiskohtia tulee juuri sen verran, kuin palasia riittää, aivan kuten keijuususkien sulkien suhteen. (Kuva 36.)

Tein nahkasuikaleita kahta eri leveyttä, non 1 cm ja 0,5 cm, pituuden määräsi nahkapalojen koko. Työvälineinäni olivat mitta-alusta, jonka valmiita suoria viivoja ja mittoja oli helppo hyödyntää leikattaessa sekä nahkaleikkuri, teippiä ja vahva viivain. Osan paloista hapsutin yhtenäisenä suorakulmion muotoisena kappaleena, jättäen yläreunaan noin puolen sentin tilan ompelua varten. Näin ollen ne olisi helppo kiinnittää miehustaan seuraten siinä olevaa valmista saumalinjaa. (Kuva 36.)

Kuva 36. Hapsujen leikkuu- ja kiinnityskuvia. (Kekkonen 2020.)

Hapsujen leikkuussa riitti hommaa pariksi päiväksi ja sitä seuraava asetteluosuus oli jälleen pikkutarhalle suunnittelijalle kasvun paikka. Sommittelin hapsut värien mukaan moneen kertaan eri järjestykseen kiinnittäen ne teipillä liivin nurjalle puolen. Halusin eteen eniten väriä ja lähimmäs kasvoja tulevissa osissa olevan vaaleimmat sävyt. Keltaista tuli mielestäni näkyä sivulla ja etupuolella tuoden väriä kokonaisuuteen. Alaosan housukankaassa oli mustaa, joten halusin sitä pieninä pilkahduksina myös yläosaan tuomaan yhtenäisyyttä ja luomaan kontrastia asuun. (Kuva 36.) Olihan tarinan leijonallakin synkkä ja arvaamaton puolensa lempeän kuoren alla.

Olin lopulta tyytyväinen värijärjestykseen ja aloitin ompelun haastavimmasta osasta, kädentiestä ommeltuani ensin sivusaumat kiinni poistaen ylimääräisen väljyyden, joka sovituksessa ilmeni. Olin ommellut aiemmin kädentielle aputikkauksen, joka kiinnitti ensin saumanvarat kauniisti. Tämän jälkeen asettelin teipin avulla suikaleet haluamaani järjestykseen ja tein toisen tikkauksen hihansuuhun kiinnittämään ne paikoilleen. Yhtenäisen, vaaleanruskeasta nahasta valmistamani hapsurivin kiinnitin etumiehustaan molemmin puolin ja tummemmat takamehustaan seuraten valmiita saumalinjoja.

Loput suikaleista jäivät helmaa varten, johon olin jättänyt raakareunan eli huolittelemattoman leikkuureunan, jonka toteuttaminen nahkamateriaalissa on sen liestymättömyyden ja kestävyysvoiksi mahdollista. Helman reunan ollessa yksinkertainen siihen ei myöskään kerry ylimääräistä paksumutta, joka vaikeuttaisi ompelua ja vaikuttaisi negatiivisesti myös visuaaliseen ilmeeseen. Käytin helman hapsujen ompelussa apunani maalarinteippiä, sillä en halunnut tehdä neuloilla jälkiä nahkaan ja teippi oli paras vaihtoehto myös ompelun kannalta. (Kuva 36. keskellä) Kiinnitys tikkauksella, joka koristaisi helmaa myös visuaalisesti, ei ollut helppo, mutta raakareuna teki siitä mahdollisen ja ompelu onnistui hyvin. Olin tyytyväinen värien järjestyksen luomaan harmoniseen mielikuvaan, joka oli kuitenkin samalla tarpeeksi leikkisä ja vaihteleva. Vaikka pohdin järjestystä tarkalla harkinnalla, luotin myös omaan silmääni ja intuitiooni, jonka varassa huomasin toimineeni siinä mielessä, että lopullinen järjestys vastasi ensimmäistä asetelmaani. Olisin jälleen kerran voinut luottaa intuitioon enemmän.

Alkuperäisen nahkatakkin kiinnitysmekanismina olivat napit, mutta koin lapsen näkökulmasta ajatellen, että neppari olisi helpoin ratkaisu puettavuuden kannalta. Irroitin vanhat napit ja siirsin keskietua hieman, sillä koin siinä olevan vielä hieman liikaa väljyyttä. Nappien tilalle kiinnitin magneettiset nepparit, jotka napsahtaisivat nopeasti ja napakasti kiinni pukiessa. (Kuva 37.) Liivin taakse kiinnitin nahkapalasta ja parista soljesta valmistetun tampin, jolla liivin kokoa voisi hieman muokata solmimalla sen sopivan kokoiseksi.

Kuva 37. Nepparit ja nauravat napit. (Kekkonen 2020.)

En halunnut kuitenkaan jättää etumusta niin paljaaksi, joten asettelin siihen karitsan niskaluusta valmistamiani koristenappeja, jotka olin hionut aiemmin ja lakannut ne mattalakalla niin, ettei niihin jäänyt teräviä reunoja, joihin pukija voisi repiä itsensä. Kiinnitin napit tekstiiliiliiman avulla, mikä ei mielestäni toiminut kovinkaan hyvin, sillä ajan myötä liima saattaa kulua pois. Ompelu nappien "silmäreikiä" apuna käyttäen ei kuitenkaan onnistunut, joten koin liiman olevan parempi vaihtoehto. Napit muistuttivat nauravia kasvoja, mikä toi asuun kaipaamaani pirteyttä ja leikkisyyttä. Asun yläosa aivan kuin heräsi eloon nappien kiinnittämisen myötä. (Kuva 37.) Aivan kuin leijona kantaisi rinnuksillaan neljää, tarinassani seikkailevaa lammasta. Jäin pohtimaan kiinnitänkö kaulukseen vielä oranssista ja keltaisesta villalangasta valmistettavia lettejä hapsuiksi, mutta halusin tähän vielä Matti Halmetvaaran mielipiteen ennen päätöstä. Koin, ettei vuori olisi tässä tapauksessa liivissä tarpeellinen, sillä lapset eivät juurikaan hikoile, eikä vaate tule olemaan lasten yllä pitkiä aikoja.

Kuva 38. Leijona-liivi yksityiskohtineen. (Kekkonen 2020.)

Alaosa tuotti haastetta, sillä tarvittut mallinmuutokset isonsivat kaavaa niin, että ihana kirjava villakangas oli hankala saada riittämään. Olin päättänyt, että käytän kankaan nurjaa puolta housun oikeana puolena, sillä se sopi mielestäni visuaalisesti kauniimmin asuun virtaviivaisuutensa ja kuvion vuoksi. Vyötärökaitaleessa ja lahkeensuussa käytin kuitenkin kankaan oikeaa puolta luoden vaihtelevuutta housuun. Tarkkaan harkitun asettelun jälkeen sain kankaan kuitenkin riittämään niin, että etu- ja takalahkeet sekä vyötärökaitale ja erillinen käänte, johon halusin kuminauhan sisälle, onnistui leikata kankaan riittävyden puitteissa. Jätettä jäi vain pieni suorakulmion muotoinen pala. (Kuva 39. vasen yläreuna)

Jo saumuroidessa kankaan reunoja joustava villakangas oli hankala käsitellä ja se lähti purkautumaan helposti. Parin aiemman koeversion ommelleena sain housut kuitenkin kasaan siististi. Kankaan joustavuus olisi eduksi puettaessa. Vyötärökaitaleelle jätin sivuille aukot, joista kuminauha pääsisi ulos ja housua olisi mahdollisuus näin ollen kiristää ja löysyttää. Kuminauha, jota käytin oli leveää, teollisuuskäytöstä hukkamateriaaliksi jäänyttä mustaa ja napakkaa, leveää nauhaa. Saumuroin siitä n. 4,5 cm leveän 5 cm korkealle vyötärökaitaleelle sopivaksi. (Kuva 39. oikea yläreuna) Halusin muokattavuutta vyötärölle vaihteluvälille 56 cm – 68 cm Passelin lasten vaatetuksen mittataulukon (1984) tunnusmittojen mukaan, jolloin se sopisi mahdollisesti pienimmillään hoikan vartalotyyppin B tytön 128 cm koosta tanakan vartalotyyppin D (pojat) kokoon 134 cm asti. (Tekstiili- ja vaate-teollisuus ry, 1984.) Kuminauhan kiinnittäminen, kiristäminen ja löysyttäminen onnistuisi mielestäni parhaiten lapsille tutuilla neppareilla, joita ompelin vyötärökaitaleelle parin sentin välein. (Kuva 39.)

Kuva 39. Housujen työstöä vaiheittain. (Kekkonen 2020.)

Koska housu ei mielestäni vaikuttanut tarpeeksi pussimaiselta, ompelin myös lahkeensuun sisään kuminauhan. Näin ollen, vaikka shortsien alla olisi toinenkin sisähousu, joustavan kuminauhan ansiosta pukeminen olisi edelleen helppoa. Jätin lahkeeseen sen verran väljyyttä, että se mahtui tiukasti oman reiteni ympärille kokeillessani (Kuva 39. oikea alareuna).

Lopuksi valmistin hännän ylijääneestä takin helmapalasesta sekä mustasta takinreunuskarvasta, joka toimi oivana tupsuna (Kuva 40.). Tuodakseni yhtenäisyyttä liimasin sitä myös hupun korvien sisälle pienet tupsut. Myös leijona-asu pääsi tässä vaiheessa (2020-04-17) Matti Halmetvaaran arvioitavaksi valokuvien perusteella ja jäin jännityksellä odottamaan tulevaa palautetta. Sain häneltä todella vapaat kädet asujen suunnitteluun luonnosteni ja kertomani perusteella ja valtavan suuren luottamuksen pitkin makaa siihen, että asuista tulee hienoja. Osaltaan tämä loi luottamusta myös itseäni ja omiin kykyihin ja toisaalta taas kutkuttavan poltteen siitä, osaanko täyttää odotukset.

Kuva 40. Leijona-asun häntä tupsuineen. (Kekkonen 2020.)

7 TIE JOHTAA TUNTEMATTOMAAN, VAIKKA POLKU TULEE PÄÄTÖKSEEN

Tavoitteenani opinnäytetyöproduktiossani oli oman psykologisen pääomani kasvattaminen eheyttävän tarinankerronan ja luovan työn kautta etsien samalla itselleni sopivampia työskentely- ja toimintatapoja, jotka kuormittaisivat minua aiempia vähemmän. Intuitioni uudelleen herättäminen ja hyödyntäminen oli osa prosessia. Näin ollen pyrin kasvattamaan itseäni kohti tulevaisuuden työelämää, johon siirtymistä on hidastanut vaikea, kesällä 2018 alkanut, loppuunpalamisesta toipuminen.

Ammatillisesti tavoitteenani oli kehittyä suunnittelijana sekä tutustua teatteripuvustukseen ja teatterin toimintaan, johon pääsin mukaan toimeksiantajani Kuopion kaupunginteatterin yleisötyön kautta. Pyrkimykseni vastata teatterin yleisötoiminnan puutteisiin ja siitä vastuussa olevan Matti Halmetvaaran toiveisiin oli yksi päätavoitteistani tukien omaa ammatillista kehittymistäni. Käytännössä tämä tarkoitti alle kouluikäisille lapsille suunnattujen rooliasujen suunnittelua ja valmistusta.

Käytännön tavoitteena oli toteuttaa produktio mahdollisimman luovin menetelmin, järjestää luovaa toimintaa suunnittelun tueksi, pitää työ osaltani mahdollisimman suunnittelupohjaisena ja käyttää materiaaleina mahdollisimman paljon ekologisia kierrätysmateriaaleja itselleni tärkeitä arvoja, kuten luonnonmukaisuutta kunnioittaen materiaalia hukkaamatta ja mahdollisimman vähän jätettä tuottaen.

Muotoilutoimintaa työpajan muodossa järjestäessäni sekä ohjatessani tuotteideni valmistusta toteutui myös tavoitteeni toimia ohjaajana omien tuotteideni valmistuksessa. Minun osuuteni oli sen sijaan painottaa työskentelyni suunnitteluprosessiin.

7.1 Itseluottamus, toiveikkaus, sisukkuus ja optimismi muodostavat eheyden tarinankerronan ja luovan projektin kautta.

Opinnäytetyöprosessini oli minulle henkilökohtainen matka kohti parempaa itsetuntemusta ja elämänhallintaa, jota siivittivät niin eheyttävä tarinankerronta kuin uusien, itselleni armollisempien toimintamallien etsiminen työskentelyn lomassa. Tämän tarkoituksena oli kasvattaa suunnittelijana niin, että minulla olisi tulevaisuudessa mahdollisuus työskennellä rakastamallani alalla. Sekä taustatarinani, että opinnäytetyöni kulki eteenpäin lähes huomaamatta luvussa 3.2 kuvailemani Joseph Campellin (Karsten 2015, 59–61) monomyyttisen tarinan kulun mukaan. Oman polkuni päähenkilönä sain vastaan haasteen, joista yhdeksi opinnäytetyötäni voisi sanoa. ”Kutsun seikkauuluun”, joka alkoi jakaessamme ensimmäiset ideat toimeksiantajani Matti Halmetvaaran kanssa opinnäytetyöni aiheesta. Mielenkiintoinen, inspiroiva ja ihana, mutta ajoittain jopa vaarallisia piirteitä ja tilanteita saanut matka, syvällisen ja pitkän opinnäytetyöprosessin syövereissä vaikean elämäntilanteen keskellä, oli kaikin puolin opettavainen. Tämän matkan varrella tapasin monomyyttiseen tarinaan (Karsten 2015, 59–61) usein ilmaantuvia henkisiä auttajia ja ystäviä, joiksi voisin kutsua niin yksityiselämäni loistavaa tukiverkostoa terapeuteista parhaisiin ystäviini kuin opinnäytetyöprosessini yhteistyökumppaneitakin sekä ohjaajia. Sain apua yllättäviltäkin tahoilta päätyessäni välillä umpikujaan, kun vain

osasin ottaa sitä rohkeasti vastaan. Elämä ei säästellyt vastoinkäymisiltä, joita tipahteli yksi toisensa jälkeen kuin sateen lailla niskaani. Kohtasin matkallani myös tuon Joseph Campellin (Karsten 2015, 59) kuvaaman ”sielun pimeään yön”, ikävimmän ja suurimman vastoinkäymisen, josta minun oli selvittävä omin voimin takaisin jaloilleni – vai uskaltaisinkohan sanoa tässä vaiheessa, siivilleni. Määränpäänä valmistuminen ja eheytyminen tuntuivat matkan alkaessa syyskuussa 2019 vain kaukaiselta saavuttamattomissa olevalta haaveelta, mutta sen edetessä yhä todennäköisemmältä palkinnolta kaikesta, lujalla tahdonvoimalla tehdystä työstä. Opin prosessin myötä, että avun pyytäminen, työn oikeanlainen tauottaminen sekä epäonnistumisien hyväksyminen ovat olennaisia luovan työn onnistumisen kannalta etenkin silloin, kun voimavarat ovat vaarassa ehtyä.

Toisena päämääränäni eheytyksen saavuttaminen vaikuttavuuden, ymmärrettävyyden, sekä merkityksellisyyden, joita Karstenin (2015) mukaan voidaan pitää tärkeinä terveyden ylläpitäjinä, kautta, opin paremmin hahmottamaan elämäni ja siihen liittyviä kokemuksia menneisyydestä nykyhetken kautta tulevaisuuteen. Karsten (2015) kuvaakin tätä ymmärrystä yhdeksi elämönhallinnan tärkeimmistä työkaluista. Tämä työkalu kehittyi prosessini myötä yhä vahvemmaksi apuvälineeksi opettellessani toimimaan ja työskentelemään niin, että työ antaa minulle enemmän kuin ottaa.

Psykologisen pääoman komponentit (Karsten 2015, 23) toiveikkuus, itseluottamus, sisukkuus sekä optimismi meinasivat kadota monta kertaa, mutta vahvistuivat ajan mittaan työni edetessä. Niistä kiinni pitämisessä vaadittiin kuitenkin muutosta aiempaan – enemmän lepoa ja armollisuutta.

Tuon inhimillisyyden hyväksyminen työskentelyprosessin aikana oli haastavaa, sekä sen, ettei kaikki vain yksinkertaisesti mene suunnitelmien mukaan, vaikka sanonta kuulukin ”hyvin suunniteltu on puoliksi tehty”. Toiveikkuus, jota Fred Luthans kuvaa sopivan päämäärän asettamiseksi ja kyvyksi pitää siitä kiinni (Karsten 2015, 23) oli yksi minua eniten eteenpäin kantava voima. Jo alkuun työstäni oli karsittava paljon, kun se ensin alkoi paisumaan liian suureksi. Olin itselleni sekä toimeksiantajalleni rehellinen siitä, että osuuteni produktiosta oli rajattava tarinan ja asujen suunnitteluun sekä kahden asun valmistukseen. Valmistusvaiheessa lipsuin ajoittain asettamaan liian suuria päämääriä sen suhteen, kuinka paljon minun tuli viikossa saada aikaiseksi. Opittuani kuitenkin kantapään kautta, että jos teen liian pitkän työskentelypäivän pitkälle iltapäivään asti ahertaen, joudun luultavasti tekemään seuraavana päivänä uusiksi edellisen iltapäivän töitä. Kuormittavan elämäntilanteeni kourissa, jouduin myöntämään itselleni, että sopiva työmäärä on 4, maksimissaan 6 tuntia päivässä. Tämä ei miellyttänyt entisen supersuorittajan mieltä, mutta oli vain yksi asia hyväksyttäväksi monen muun joukossa.

Itseluottamus, jota monet onnistumisen kokemukset epäonnistumisien joukossa kasvattivat ei varmaan koskaan tule saavuttamaan minussa sellaista tasoa, joka olisi elämän kannalta optimaalinen. Oli kuitenkin ilo huomata työskentelyn keskellä kuinka pienet onnistumisen hetket, kuten se oivallus, että asujen värit sulautuivat kauniisti yhteen yksityiskohtien harmonisuuden rinnalla, kannustivat jatkamaan rohkeasti eteenpäin. Mutta voi hyvänen aika, kuinka osasinkaan ruoskia itseäni yhdestä pienestä helmalinjasta, joka ei vastannutkaan odotuksiani koesovituksessa ja sai itseluottamukseni pohjamutiin. Luottamus itsen kehittyä pikkuhiljaa ja opinnäytetyöni antoi sille hyvän sysäyksen.

Sisukkuudesta sen sijaan ei ole ollut kohdallani koskaan puutetta, päinvastoin. Se on ajanut minut puurtamaan pariksiantamattomasti vaikeimmankin esteen edessä ja lähes koitunut kohtalokseni. Ei ole ihmeäkään, että Karsten (2015) kuvaa sitä loppuunpalamisen vaaraksi, jonka uhka itselläniikin oli ja on edelleen vahvasti läsnä elämässäni. Sisukkuuteeni on puskenut minua kohti hyviä suorituksia ja antamaan kaikkeni niin työssä kuin yksityiselämässäkin, mutta se myös yksi syy siihen, miksi nyt elän ”puolivaloilla” melko kapeaa elämää aiempaan verrattuna. Muistan jonkun joskus sanoneen minulle, että matka varoituskolmiosta stop-merkkiin on yllättävän lyhyt, kun sen on kohdannut kerran. Oli kuitenkin hienoa huomata, kuinka ajoittain osasin polkea jarrua, toisinaan ulkopuolisen kehotuksen ohjaamana, mutta toisinaan myös hyväksyen hiljaa mielessäni, etten saa hampaat irvessä mitään järkevää tai luovaa aikaiseksi. Opetteleminen siihen, että minulla on 4 tuntia käytettävissäni ja se mitä saan noiden tuntien puitteissa aikaiseksi, riittää, ei ollut helppoa ja lipsuin usein lisätuntien kautta uupumuksen puolelle. Kun opin paremmin hillitsemään liiallista sisukkuuttani, kääntyy se varmasti jälleen voimavaraksi, josta on paljon hyötyä. Otin arvokkaita askeleita kohti parempaa työskennelläsi projektin parissa.

Optimismi, jota Karsten (2015, 23) kuvaa luottamukseksi hyviin tuloksiin on itselläni kehittynyt saamani positiivisen, ulkopuolelta tulevan palautteen kautta. Vaikkakin olen luonteeltani hyvin optimistinen tiettyjen asioiden suhteen, on se omiin suorituksiini kohdistuessa usein kateissa. Matti Halmetsvaaran optimismi ja luotto suunnitteluani kohtaan oli uskomattoman kasvattava voima. Valoin itseeni uskoa ajatteleamalla, että jos suullisen kertomani ja piirtämiäni luonnosten perusteella joku voi olla niin varma taidoistani, voin varmasti itsekkin optimistisesti uskoa hyviin lopputuloksiin. Mielialana yritin pitää optimismia yllä jatkuvasti, mutta voin rehellisesti sanoa, että muun elämän pettymysten kourissa se romahti monesti kertaheitolla alas. Optimistisesta elämänsenteestani en kuitenkaan luovu ja prosessi oli opetus siitä, että minäkin voin onnistua, pienin askelin.

7.2 Intuitio innostaa ja lannistaa, mutta sitä ei tule unohtaa

Psykologisen pääomani kasvaessa sen komponenttien vahvistuttua opettavaisen matkan edetessä, oppin näytetyöni kasvatti myös luontaisen intuitioini kuuntelun ja höydyntämisen kykyä. Se kun katosi, kuin taikauskusta yllättävän pitkäksi aikaa. Työskentelyprosessisani kuvasin, kuinka se hiljalleen herää eloon syttyen liekkiin heittäytymisen kautta ja sammuen jälleen, kun luovuuteni tuli ei pala uupumuksen yössä. Ensikipinät sen heräämiseen syttyivät jo prosessin alussa luonnon avulla, mutta koin sen vahvistumisen alkavan parhaiten järjestämäni muotoilutyöpajan jälkeen, josta lasten leikkisyys ja luontainen tapa toimia intuitiivisesti tarttui mukaani mielikuvituksen jälleenheräämisen ohella. Oli jännittävää huomata työskennellessäni, kuinka jotkin pienet päätökset, kuten yksityiskoh- tien värijärjestys asuissa kumpusivat sisältäni kuin ”päättämättä.” Asta Raami (2016) kuvaakin kirjassaan intuitiota tiedostamattomaksi ratkaisuksi tai vatsanpohjatuntemukseksi. En kuitenkaan uskaltanut vielä luottaa intuitiooni täysin. Vaikka ensimmäinen idea oli usein se mihin lopussa päädyin, kokeilin välissä montaa muutakin vaihtoehtoa. Olisin säästänyt paljon aikaa ja hermoja, jos olisin antanut enemmän luottamusta intuitiivisia tuntemuksiani kohtaan.

Toisinaan annoin kuitenkin tuntemuksieni viedä täysillä mukanaan. Koin esimerkiksi kylmiä väreitä, kun sain jonkin jopa omasta mielestäni hyvän idean ja lähdin saman tien toteuttamaan sitä. Toinen tuntemus, jonka nyt osaan liittää sisäiseen intuitiooni on pieni värinä, joka tuntuu kehossani, kun jotain luovaa yrittää pulputa ulos. Tällöin annoin vain mennä ja nautin työskentelystä kaikin aistein.

Vatsassa kuhiseviin perhosiin luotin vain silloin, kun tiesin, että olen levännyt tarpeeksi, mikään ei vinouta intuitiotani ja häiritsevät emootiot sekä pelko ei ole läsnä. Luvussa 5 (s. 24) kuvaan intuition vinoutumia, jotka osoittavat, ettei ole viisasta luottaa silmittömästi vain tuntemuksiin, joita voi aiheuttaa myös moni muu positiivinen tai negatiivinen asia. Tunnesidos ja pelko olivat itselläni pahimpia intuition vinouttajia. Käsittelin prosessin aikana vaikeita tunnekokemuksia sekä pelkoa, joka on ohjannut elämäni useiden vuosien ajan. Näiden kokemusten ollessa läsnä minun oli aivan turha lähteä tulkitsemaan vatsassa möyryävää ääntä tai käsien vapinaa, joka ei missään tapauksessa ollut ulos pyrkivä ratkaisu opinnäytetyöni ongelmiin.

Ajoittain intuitioini läsnäolo oli ylitsepersuavaa ja moneen otteeseen prosessin aikana lisäideoita pilkahteli esiin väistämättä ja jouduin rajoittamaan itseäni, etten lähde rönsyilemään liiaksi ja opinnäytetyön raamit pysyvät kasassa. Välillä oli jännittävää, kuinka ikään kuin elin prosessia koko kehollani. En ollutkaan kadottanut luovuuttani, se oli vain jonkin aikaa piilossa, hautautuneena väsymyksen ja suorittamisen alle. Ylivirittyneenä ideoiden karsiminen oli kuitenkin hankalaa ja kun kuulin toisten potevan motivaation puutetta, minä kärsin ylimotivitumisesta. Optimaalisen vireystilan palauttaminen ei ollut helppoa, mutta ylivirittyneenä ei jaksata työskennellä pitkään, sitä seuraa usein liiallisen väsymyksen tila. Oman vireystilan pudottamisessa optimaaliselle tasolle koin parhaaksi keinot, jotka auttoivat minua myös intuitioon virittäytyksessä – musiikin, luonnossa kävelyn ja leikin.

Ikäväkseni sain kokea myös ne hetket, kun intuitiosta ei ollut tietoaakaan. Pettymyksen, kun kaikki hautautui kaaoksen keskelle, jota en pystynyt hallitsemaan. Kivut, joihin en pystynyt vaikuttamaan, mutta jotka estivät minua työskentelemästä ja nauttimasta. Nuo hetket olivat sellaisia, jolloin jopa halusin haudata intuitioini. Oli vain päästettävä irti ja otettava aikaa toipumiselle, vaikka olisin kuinka inspiroitunut ja motivoitunut ollutkin.

Koin intuitiosta olevan eniten hyötyä prosessin luovimmissa vaiheissa, suunnittelussa ja yksityiskohden pohdinnassa. Sen sijaan valmistusprosessissa rationaalisuus ja järkevien käytännön ratkaisujen pohtiminen olivat enemmän hyödyksi.

Psykologisen pääoman kasvattamisen eheytyksen ja intuition uudelleen löytymisen kautta koen kasvaneeni ammatillisesti suunnittelijana sekä ihmisenä todella paljon. Sain loistavia työkaluja avuksi luovaan työhön, kunhan muistan vain käyttää niitä ja kuunnella voimavarojani paremmin. Paras opetus oli kohtuus – kohtuullisesti työtä vastapainona sopivasti lepoa, riittävästi vapaa-aikaa kaikesta mukaan lukien harrastukset, kohtuullisesti armollisuutta itselle ja aikaa myös tunteille. Mukaan matkaan luottamusta siihen, että kykenen ja etenen riittävästi.

7.3 Minulla on voima vaikuttaa, mahdollisuus tulla ymmärretyksi ja olla osana merkityksellistä kokonaisuutta – nyt ja tulevaisuudessa.

Vaikuttavuus, ymmärrettävyys ja merkityksellisyys tulivat parhaiten esille työskennellessäni muiden ihmisten kanssa, ohjaustilanteissa ja ollessani osa niinkin suuren organisaation kuin Kuopion Kaupunginteatterin työskentelytiimiä. Teatterin yleisötyön tarpeisiin vastaaminen toimi toisena opinnäytetyöni tärkeimpänä tavoitteena. Matti Halmetvaaran (2019-10-11) toiveena oli, että alle kouluikäisten ja alakouluikäisten yleisökierroksille saataisiin lisää elämyksellisyyttä lapsille sopivien rooliasujen muodossa, jolloin heillä olisi mahdollisuus kokea teatterin toimintaa aiempaa konkreettisemmin vieraillessaan teatterin tiloissa. Alun perin suunnittelimme (2019-10-11), että asujen ympärille valmistettaisiin myös mahdollisesti jopa paikasta toiseen liikkuva visuaalinen maailma ”mininäyttämön” muodossa, jota teatteri voisi hyödyntää markkinatilaisuuksissaan ja kouluvierailuilla. Tällöin työlläni olisi ollut suuri merkitys myös teatterin mainostoiminnassa, mutta ajan ja resurssien puutteessa luovimme ajatuksesta yhteistuumin marraskuussa 2019.

Merkitys teatterin yleisötoiminnan kehittämiseen oli kuitenkin suuri. Lapset saivat tulevaisuudessa aivan erilaisen tunnelman ja kosketuksen teatterin puvustukseen ja rooliin heittäytymisen saloihin, kun heille olisi sovitettavana uusia sopivampia rooliasuja ylleen, nykyisten asujen ollessa aikuisten kokoa. Koin, että minulla oli suuri tilaisuus vaikuttaa lasten kokemaan elämyksellisyyden tunteeseen, jonka he voivat kokea teatterin esittelykierroksen aikana. Tämä sen sijaan loi minulle merkityksellisyiden kokemuksia – olihan minulla mahdollisuus tuottaa iloa ja onnellisia hetkiä lapsille. Lisäksi suuri arvostus teatterin kulttuuria tukevaa toimintaa kohtaan, jonka avulla yhä useampi yleisö saadaan innostumaan sen tarjoamista elämyksistä, sai minut kokemaan tunnetta siitä, että voin yhdessä olla vaikuttamassa tärkeisiin asioihin. Työskennellessäni yhteistyössä teatterin luovan työyhteisön ja tiimin parissa, sain kokea lisäksi ihania hetkiä loistavien persoonien keskuudessa, jotka inspiroivat toinen toisiaan päivästä toiseen. Ymmärrettävyys luovassa yhteisössä puolin ja toisin oli loistavaa, mitään ei tarvinnut selittää kahteen kertaan ja usein täydensimme toistemme ideoita, joskus jopa lauseitakin.

Lasten asujen oli tarkoitus vastata visuaalisesti Halmetvaaralle esittelemiäni luonnoksia tarinan hahmoista, olla helppoja pukea päälle sekä herkullista katseltavaa ja mahdollisuuksien mukaan myös käsinkosketeltavaa. Onnistuin mielestäni luomaan tarinan hahmojen luonnetta ja ulkonäköä hyvin vastaavat asut, joissa yksityiskohdat kietoutuivat tarinan kertomuksiin erilaisista elementeistä. Asut sisältävät erilaisia pintoja, kuten käsinkosketeltavaa nahkaa, lampaanvillaa, liukasta taftipintaa sekä helmiä, joita kaikkia voi varovasti kosketella. Asujen kiinnitysmekanismit on suunniteltu niin, että ne helpottavat pukeutumista, jolloin nopea vaihtaminen isossakin ryhmässä onnistuu vaivatta, toinen toistaan avustaen, jos esimerkiksi liivin selkämystä täytyisi kiristää. Vaikka asut jäivät nyt testamatta käytännössä, uskon, että neppari- ja lastenvaatteista tuttu nyörinkiristäjä ovat oikeita ratkaisuja muokkaamaan vaatteen kokoa tarvittavan verran.

Matti Halmetvaaralta (2020-04-26) saamani palaute asuista vahvisti niiden merkityksellisyyttä ja koin onnistuneeni hänen kertoessaan olevan asuista todella vaikuttunut. Ohessa vastaanottamani palaute Halmetvaaralta:

”Vaikka olen nyt vallitsevasta tilanteesta johtuen päässyt asuja liveinä näkenään, olen kuvien perusteella todella vaikuttunut. Molemmat ovat todella mielikuvitusta ruokkivia ulkoasultaan. Vaikka hahmot on nimetty keijuksi ja leijonaksi, nämä antavat tilaa myös lasten luovuudelle ja mielikuvitukselle. Ja ne luusta tehdyt napit on tosi rouheat -lisää katu-uskottavuutta poikien silmissä.”(Halmetvaara 2020-04-26)

”Kierrätysmateriaalien käyttö on huikean hieno juttu. Siinä taas yksi lisäulottuvuus pedagogisesta näkökulmasta: asujen avulla voi havainnollistaa sen, että luovuuden avulla käytetystä saa jotain upeaa aikaiseksi. Ei tarvitse hankkia kaikkea uutena. Myös asujen mitoituksen joustavuus on arvokas elementti ja huomio hyvin käyttötarkoituksen.”(Halmetvaara 2020-04-26)

”Asuista tulee olemaan paljon iloa lasten kanssa tehtävän yleisötyön työkaluina. Viimeinkin on mielikuvitusta ruokkivat puvut, jotka ovat käyttäjien kokoa.”(Halmetvaara 2020-04-26)

Olin todella otettu saamastani palautteesta, joka osoitti, että olin onnistunut vastaamaan Kuopion kaupunginteatterin yleisötyön tarpeisiin. Olin onnistunut tuomaan asuihin myös tarvittavaa visuaalisuutta ja Halmetvaaran (2020-04-26) mainitsema pedagoginen näkökulma asuihin oli erityisen merkityksellinen myös oman alan kannalta.

Kuva 41. Keijuasu noin 130 cm kokoisen lapsihahmotelman päällä. (Kekkonen 2020.)

Kuva 42. Leijona-asu noin 130 cm kokoisen lapsihahmotelman yllä. (Kekkonen 2020.)

Muokattavuus ja koko olivat haastavimpia osuuksia asujen valmistuksessa – oli mahdotonta luoda jokaiselle esikouluikäiselle sopivaa rooliasua, sillä koossa on tuon ikäisenä niin paljon yksilöllistä vaihtelua. Arviointiin ja standardimittoihin perustuvaa kokoa hyödyntäen sekä muokattavuutta liisäviävien kiinnitysmekanismien käytön myötä asuista tuli kuitenkin käyttötarkoitukseen sopivia. Vaikka teatteripuvustuksessa ei pyritäkään täydelliseen istuvuuteen, jäin kuitenkin pohtimaan olisinko voinut tutkia vielä lähemmin lasten vaateetusta. Laaja suunnitteluprosessi ei kuitenkaan antanut tälle sijaa.

Ohjaus, yhteistyö ja luovan toiminnan järjestäminen tavoitteinani toteutuvatkin opinnäytetyössäni hyvin ja koin ammattitaitoni kehittyvän erityisesti niiden kautta. Erittäin kova henkinen puristus oli se, että annoin jonkun toisen laittaa näppinsä peliin suunnittelemani tuotteiden valmistuksen parissa, mutta se oli hetki, jonka koen tulevan työelämäni kannalta olevan yksi merkityksellisimmistä. Omien tuotteiden valmistuksen ohjaaminen ja yhdessä pohtiminen oli todella antoisaa ja säästi monilta virheiltä. Sari Saavalainen (2020-04-27) kiitti kovasti saamastaan mahdollisuudesta osallistua työhöni kertoen yhteistyön olleen opettavainen kokemus myös hänelle. Oli lisäksi tärkeää saada muiden näkökulmaa asuihin, joita itse tuijotti suurimman osan valveilla olo ajastaan. Vaikka luova työ ja ihminen vaativat omaan maailmaan uppoutumisensa, on yhteisö yksi tärkeimmistä osista osana prosessia. Ammatillisesti koin aiemmin olevani tässä asiassa kehittymätön, pyrin aina tekemään kaiken yksin ja itse, mutta nyt olen onneksi kokemuksen kautta viisaampi ja tiedän, että suunnittelija tarvitsee muita ammatilaisia ympärilleen. Näin voimme työskennellä kukin vahvuuksiamme hyödyntäen ja heikkouksiamme kompensoiden, oppien toinen toisiltamme.

Koin yhteisöllisyyttä myös lasten keskuudessa työskennellessäni Pumpputorin päiväkodilla muotoilupajapäivänä. Pajan vetäjänä osasin ohjata myös itseäni nuorempia ja kannustaa heitä arvokkaan taidon, käsityön pariin. Taito ohjata ja työskennellä erilaisten ja eri-ikäisten kanssa avaa lisää ammatillisia mahdollisuuksia, eihän sitä tiedä, jos joskus päädyn vielä opetushommiin. Sain havannoimalla paljon pääomaa myös luovaan suunnittelutyöhön ja inspiroitumiseen, jota lasten ihanat luomukset vauhdittivat. Yhdessä tekemisellä, leikkimisellä ja luovalla toiminnalla on yllättävän paljon mieltä virkistävä vaikutus ja oli ihana huomata se sekä itsessä, että muissa. Myös Pumpputorin päiväkodin henkilökunnan kanssa oli puhetta marraskuussa 2019 josko palaisin vielä myöhemmin kertomaan lapsille kirjoittamani tarinan kokonaisuudessaan ja näin luultavasti pääsen tekemäänkin, kunhan koronaviruksesta aiheutuvia rajoituksia puretaan.

7.4 Ekologisuus ja eettisyys seuraavat arvoina aina ruokapöydästä työn kautta roskapönttöön asti

Käytännön tavoitteeni valmistaa tuotteet kierrätysmateriaaleja käyttäen suunnitteluprosessin materiaaleista kankaisiin ja yksityiskohtiin sekä tuottaa mahdollisimman vähän jätettä, onnistui hyvin. Neppareita ja nahkalankaa lukuun ottamatta en ostanut mitään uutta ja jopa suunnitteluvaiheessa sain käytettyä hyödyksi kierrätettyä materiaalia, kuten maalaus pohjaa, joka oli aiemmin toiminut lemmikkikanin aitana. Osasin valita niin sävyiltään kuin ominaisuuksiltaan asuihini parhaat materiaalit käytettävissä olevien joukosta ja luomaan niistä visuaalisesti kauniit asut niin, ettei jätettä syntynyt paljoa. Kuopion kaupunginteatterin puustamon materiaaleista hyödynsin vain hukka-laatikoihin kertyneitä kangaspaloja, en varsinaisia kankaita. Isoimmat osat esimerkiksi käyttämistäni nahkakeista, säästin myöhempää käyttöä varten. Koristeet, esimerkiksi luiset napit löytyivät omalta ruokalautaselta ja talja lähitilalta Kuopion kuppelista.

Kuva 43. Tuotetun jätteen määrä.
(Kekkonen 2020.)

Se mistä moittisin itseäni, on liiman käyttö. Jos aikaa olisi ollut enemmän, olisin saattanut saada ommeltua Keiju-mekon koristeet kiinni liimaamisen sijaan ja nauraville napeillekin olisi voinut löytyä parempi kiinnitysvaihtoehto. Varsinaista hyötykäyttöön kelpaamatonta leikkuujätettä jäi kuitenkin vain 90 cm x 20 cm x 20 cm kokoisen pahvilaatikollisen verran (Kuva 41.).

Oli ihana toteuttaa työtä itselle tärkeitä arvoja kunnioittaen, suojellen suunnittelijana maapallon tulevaisuutta ja olla osana vähentämässä tekstiilijätteen määrää. Työskentelyni noudatti hyvin luvussa 6.6 (s.26) mainitsemani zero waste-periaatteen pyrkimystä mahdollisimman jätteettömään työskentelyyn.

7.5 Tulevaisuus, joita kohtaamieni ongelmien ja vastoinkäymisten en anna varjostaa – polut täyttyvät kivistä, mutta tie on tehty kuljettavaksi

Kaikenlaista turhaa tavaraa ja ajan mittaan hamstrattuja ”aarteita” jäi kuitenkin varasto pullolleen, eikä suunnittelijan ideapankki tyhjentynyt, vaikka opinnäytetyöprojekti läheni loppuaan. Toivon, että pystyn hyödyntämään materiaalia jatkossa tulevissa projekteissani ja tämän produktion jatkuessa teatterin kanssa. Keskustelimme Matti Halmetvaaran (2020-04-17–2020-04-26) kanssa tulevaisuudesta produktiomme jatkumisen suhteen ja näyttäisi siltä, että minulla olisi mahdollisuus valmistaa teatterin käyttöön myös kaksi asua lisää, tarinassani seikkailleet kurki ja lammas -hahmot sekä lisävarusteita leijonalle ja keijulle. Valmistamatta jäivät esimerkiksi keijun varsinaiset siivet, mutta ne valmistuvat sitten, kun aikataulu ja COVID 19-pandemia sallii teatterin tiloissa työskentelyn. Lisäksi suunnitteilla olisi kynsikkäät leijona-asuun, varvastossut tassuiksi, keijulle maalatut sukkahousut ja sulkapäähine sekä nutturapompula.

Itseäni jäi hieman harmittamaan, ettei aikaa jäänyt visuaalisen ympäristön toteuttamiseen, sillä olisi ollut ihana saada asuille miljöö, jossa lapset voisivat ”näytellä” hetken roolivaatteet yllään. Tämä on kuitenkin mahdollista toteuttaa myöhemmin, kun asutkin tulevat konkreettisesti käyttöön. Nyt niiden osalta esittely ja testaaminen siirtyy syyskuulle 2020 COVID-19 pandemian vuoksi. Tuolloin on Halmetvaaran (2020-04-17) mukaan suunnitelmissa järjestää opettajille suunnattu syksyn aloitus tapahtuma, johon Matti Halmetvaara pyysi minua haastateltavaksi tai kertomaan omin sanoin valmistamistani asuista. Tällöin asut julkistettaisiin samalla, kun muukin kouluikäisille suunnattu toiminta pantaisiin alulle syksyn osalta. Olin otettu, kun kuulin mahdollisuudestani osallistua tapahtumaan ja asujen esittelytilaisuudesta. Suunnittelijan suuri sydän koki valtavan kiittollisuuden ja merkityksen hetken.

Halusin lisäksi ehdottaa (2020-04-23) Matti Halmetvaaralle, josko myöhemmin olisi mahdollista järjestää vastaanvanlainen muotoilupajapäivä, jonka aiemmin ohjasin, jolloin voisimme yhdessä lasten kanssa valmistaa asuille miljöön hyödyntäen jälleen kierrätysmateriaalia kankaista kananmunakennoihin ja pahvilaatikoista vaikkapa pesusieniin. Materiaali voitaisiin kerätä kasaan yhteisvoimin ”nyyt-täri”-periaatteella ja jokainen saisi toteuttaa luovuuttaan niin suunnittelussa kuin valmistuksessakin. Työpaja, jossa voisin toteuttaa tarinan visuaalisen miljöön suunnittelun ja valmistuksen saattaa mahdollisesti toteutua, sillä Halmetvaara (2020-04-26) otti ehdotuksen innolla vastaan luvaten kysyä Kuopion kaupunginteatterilta mahdollista rahoitusta pajapäivää ja palkkiotani varten syksyille 2020. Vasta tulevaisuus näyttää milloin ja miten työpaja toetutuu, sillä maailmalla vallitsevan poikkeustilan jatkumisesta meillä ei ole tietoa, mutta toivon, että pääsen luomaan pientä ihmemaata yhdessä rakentaen. Myös yhdessä pohtimamme asujen kuvaustilaisuus jäi kevään 2020 osalta järjestämättä, mutta emme valitettavasti kyenneet toteuttamaan sitä vallitsevan tilanteen vuoksi.

Vaikka osuuteni Kuopion kaupunginteatterin puvustamon puolella jäi pieneksi, sain todella arvokasta hiljaista tietoa puvustuksesta ja teatterin toiminnasta sekä pääsin tutustumaan alani osa-alueelle, jolla haluaisin tulevaisuudessa työskennellä. Syvällisen suunnitteluprosessin ohella sain hypätä teatterin arkeen mukaan vieraillemalla puvustamossa ja varastossa, harjoituksissa sekä yleisötoiminnan

piirissä. Koen vierailujen teatterilla olleen paljon antoisampia puvustuksen suhteen kuin lukemani kirjallisuuden, kuten Mary T.Kiddin *Stage Costume* -kirjan. Jos aikaa olisi ollut enemmän ja resurssit sekä globaali tilanne olisi sallinut, olisin varmasti viettänyt teatterilla enemmänkin aikaa, näin jälkikäteen harmittaa hiukan se, etten työntynyt teatterin nurkkiin pyörimään, kun siihen oli vielä mahdollisuus. Onneksi yhteistyömme jatkuu tulevaisuudessakin ja sain kattavan kattauksen alani osa-alueesta, joka ennen työtäni oli minulle melko tuntematon haavekuva.

Vaikka en hetkeksikään kadottanut nautintoa projektia kohtaan, ongelmitta se ei edennyt ja niistä suurimmaksi koin edelleen omien voimavarojen vähyden ja kipujen vaikutuksen työskentelyyn. Kärsin myös keskittymisvaikeuksista, joten esimerkiksi työskentelyprosessin dokumentointi valokuvien tekemisen lomassa tuotti ylimääräistä päänvaivaa ja katkaisi keskittymisen. Jos jotain tekisin toisin, niin pitäisin enemmän kokonaisia vapaapäiviä. Palautuminen ja latautuminen ei tapahdu yhdessä illassa muutaman tunnin aikana, vaan vaatii irrottautumista työn ääreltä pidemmäksi aikaa. Tällöin myös luovuudelle vapautuu enemmän tilaa eikä työhön puudu, jota ei kuitenkaan minun kohdallani tapahtunut. Lisäksi on turha jäädä harmittelemaan asioita, joihin ei voi itse vaikuttaa, kuten pandemian puhkeaminen ja se, että toisinaan päivä tuo tullessaan jotain ikävää, joka keskeyttää työn täysin. Tuolloin olisi opittava vain hyväksymään tilanne ja antaa sijaa muille asioille. Itku silmässä on turha sotata lankaa neulansilmään.

En voinut mitään sille, ettei käytettävissäni ollut aiemmin suunnittelemani lisäapua asujen valmistuksessa, mutta siltikin minulle jäi tunne, että olisin voinut koristella asuja visuaalisesti vielä runsaammin. Lisäksi antaisin jatkossa enemmän sijaa lapsenomaiselle rohkeudelle. Tämä olisi voinut näkyä asuissa monipuolisempana toteutuksena värien käytön suhteen ottaen mallia Pumpputorin päiväkodin lapsista. Jostain syystä halusin kuitenkin säilyttää asuissani tietyn väriharmonian kuunnellen sydäntäni suunnittelijana. Näin ollen yksityiskohdat myös erottuvat edukseen asujen lomasta.

Kun työlle, joka on ollut mahtava projekti kaikessa ihanuudessaan, joka on kasvattanut niin ammatillisesti kuin henkisestikin sekä on ollut kokemuksena yksi rikkaimmista, on laitettava piste, muodostuu se kaikkein vaikeimmaksi vaiheeksi. Mielessä vilistävät lukuisat mielikuvat siitä mitä voisin vielä tarjota ja suunnittelijalle kaikki valmiskin näyttää keskeneräiseltä. Jossain vaiheessa on kuitenkin päästettävä irti. Minulla oli upea tilaisuus olla osa näin merkityksellistä kokonaisuutta, jossa koin ammattitaitoni kehittyvän monella saralla ja pystyin hyödyntämään vahvuuksiani luovana suunnittelijana nauttien työstä koko sydämelläni.

Kirjallinen työni on tekstintäyteinen, pohdiskeleva ja käy työskentelyprosessini läpi hyvin yksityiskohtaisesti. Koen tämän sopivan työni luonteeseen, jossa koko prosessi on monella tasolla kasvattava ja kehittävä matka. Merkityksellinen reitti päämäärään, joka saa konkreettisen muodon kahden asukonaisuuden kautta.

Vaikka teatterimaailma tiukkoine aikatauluineen voi olla minun paineensietokyvylleni liikaa, uskon, ettei olisi mahdollisuus työskennellä puvustuksen parissa tulevaisuudessa, kun opin paremmin pitämään huolta omasta jaksamisestani ja hyödyntämään vieläkin paremmin vahvuuksiani. En olisi

varmasti huomannutkaan, kuinka moneen kykenen ja millaisia ohjaajan taitoja minussa piilee, jos en olisi rohkeasti ryhtynyt tuumasta toimeen. Oli myös hienoa huomata, että minulla on taitoa näin visuaalisiin projekteihin ja sain kokea suurta luovuuden vapautta. Ymmärsin, että osaamisalueeni alalani on ajattelemaani suurempi. Kykenen tutkivaan työhön, kuten vaihto-opiskelujaksoni 2018 keväällä University of Leeds yliopistossa Englannissa osoitti sekä sen vastapainoksi näinkin erilaiseen, luovaan ja visuaaliseen työhön.

Koen kuitenkin edelleen uniikkien asukokonaisuuksien, kuten esiintymisasujen suunnittelun olevan suurin intohimoni alalla. Lisäksi haluaisin tulevaisuudessa olla mukana tekemässä arvokasta työtä psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistämiseksi erilaisen kulttuuri- ja taidetoiminnan, joiden saralla sain monia ideoita opinnäytetyötäni tehdessä, kautta. Kannustamalla ja herättelemällä varmasti jokaisesta ihmisestä löytyy jokin luova voimavara ja vahvuus, joka on valjasettavissa vaikeuksien ja heikkouksien selättämiseen.

Heikkouksista itseään soimaaminen ja virheistä moittiminen vie turhaa energiaa, sen sijaan niiden hyväksyminen kasvattaa ja opettaa. Opinnäytetyö toi matkallani paljon oivalluksia, jotka varmasti myöhemmin sisäistyvät oppimiseksi tielläni, josta risteytyvä yksi polku tulee päätökseen. Polut täyttyvät kivistä, joihin kompastuu väistämättä. Ne voi joko poimia mukaansa tai jättää taakseen muistaen mitä kukin murikka aiheuttamallaan kivulla opetti. Jokaisen sydämessä on oma pieni ihmeomaansa, jonne on turvallista palata, kun tie käy liian raskaaksi tai polku mutkikkaaksi. Päätän työni suureen kiitollisuuden tunteeseen ja Tommy Hellstenin sanoihin: *"Nöyryys on vahvuutta, joka on tehnyt sovinnon heikkouden kanssa."*

YHTEISTYÖKUMPPANIT

- Antikainen, Marie. Taiteellinen henkilökunta. Kuopion kaupunginteatteri. Kuopio.
- Halmetvaara, Matti. Yleisötyöntekijä. Kuopion kaupunginteatteri. Kuopio.
- Isokoski, Essi. Muotoilija. Kuopio.
- Juntunen, Aira. Ompelija. Kuopion kaupunginteatteri. Kuopio.
- Korhonen, Minna. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Työntekijä. Pumpputorin päiväkoti. Kuopio.
- Kotilainen, Annaelina. Haukivillan tilan emäntä. Lapinlahti.
- Kumpulainen, Roosa. Muotoilija. Kuopio.
- Makkonen, Henna. Opiskelija. Pieksämäki.
- Natunen, Taina. Puvuston esimies. Kuopion kaupunginteatteri. Kuopio.
- Paljakka, Sari. Tarpeiston valmistaja ja lavastaja. Kuopion kaupunginteatteri. Kuopio.
- Pelttari, Niina. Työntekijä. Pumpputorin päiväkoti. Kuopio.
- Petro, Matti. Varastonhoitaja. Kuopio.
- Saavalainen, Sari. Vaatetusartesaani. Hyvinvointiyrittäjä. Kuopio.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

- BURDA STYLE, INC 2020. The fashion magazine winning hearts around the world. [Viitattu 2020-04-19] Saatavissa: <https://www.burdastyle.com/70-years-burda>
- BURDASTYLE 2/2017. 126 Juhlamekko. Burdastyle [käsityölehti]. DENFIN PUBLISHING. Finland. 62.
- BURDASTYLE 2/2017. MEKKO 126. Burdastyle [käsityölehti]. DENFIN PUBLISHING. Finland. 97.
- BURDASTYLE 4/2017. 130 A, B Lasten shortsit. Burdastyle [käsityölehti]. DENFIN PUBLISHING. Finland. 59–60.
- BURDASTYLE 4/2017. SHORTSIT 130A. Burdastyle [käsityölehti]. DENFIN PUBLISHING. Finland. 81.
- BURDASTYLE 4/2017. SHORTSIT 130B. Burdastyle [käsityölehti]. DENFIN PUBLISHING. Finland. 77.
- HALMETVAARA, Matti ja KEKKONEN, Emilia. 2019-10-01 – 2019-11-18. Oppari [sähköpostiviestikeskustelu]. Tekijän omat arkistot.
- HALMETVAARA, Matti ja KEKKONEN, Emilia. 2020-02-11 – 2020-04-17. Opinnäytetyöhön liittyvä työpaja [sähköpostiviestikeskustelu]. Tekijän omat arkistot.
- HALMETVAARA, Matti ja KEKKONEN, Emilia. 2020-04-17 – 2020-04-26. Oppari: Asukuvia [sähköpostiviestikeskustelu] Tekijän omat arkistot.
- HALMETVAARA, Matti. 2019-09-29. Yleisöyöntekijä. [Haastattelu.] Kuopio: Kuopion kaupunginteatteri.
- HALMETVAARA, Matti. 2019-10-01. Oppari [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Emilia Kekkonen. Tekijän omat arkistot.
- HALMETVAARA, Matti. 2019-10-07. Oppari [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Emilia Kekkonen. Tekijän omat arkistot.
- HALMETVAARA, Matti. 2019-10-11. Yleisöyöntekijä. [Haastattelu.] Kuopio: Kuopion kaupunginteatteri. Tekijän omat arkistot.
- Haukivilla.net
- JUNTUNEN, Aira 2020-02-12. Ompelija. [Haastattelu.] Kuopio: Kuopion kaupunginteatteri.
- KARLSSON, Liisa 2003. Sadutus Avain osallistavaan toimintakulttuuriin. Juva: WS Bookwell Oy.
- KARSTEN, Yvonne 2015. Seinä, aukene! Miten tarinankerronta edistää itsetuntemusta ja yhdessä-oloa?. Helsinki: Basam Books Oy.
- KEKKONEN, Emilia ja NATUNEN, Taina 2020-03-19. [Koesovitus] Kuopio.
- KEKKONEN, Emilia ja NATUNEN, Taina. 2020-01-29 – 2020-04-25. [tekstiviestiketju]. Tekijän omat arkistot.
- KEKKONEN, Emilia ja PETRO, Matti. 2019-11-25. Video työpajasta [videotallenne]. Tekijän omat arkistot.
- KEKKONEN, Emilia ja SAAVALAINEN, Sari 2020-03-09. [Tapaaminen.] Kuopio.
- KEKKONEN, Emilia ja SAAVALAINEN, Sari 2020-03-15. [Tapaaminen.] Kuopio.
- KEKKONEN, Emilia ja SAAVALAINEN, Sari. 2020-02-18 – 2020-04-23. [tekstiviestiketju]. Tekijän omat arkistot.
- KIDD, Mary T. 1996. Stage Costume. London: Quarto Publishing plc.

- KOTILAINEN, Annaelina 2020-11-17. [Haastattelu.] Kuopio: Yksityinen tapaaminen.
- Kuopion Kaupunginteatteri 2017. KUOPION KAUPUNGINTEATTERI. [Viitattu 2019-10-24.] Saatavissa: <https://kuopionkaupunginteatteri.fi/teatteri>
- Kuopion Kaupunginteatteri 2017. KUOPION KAUPUNGINTEATTERI. [Viitattu 2019-10-24.] Saatavissa: <https://kuopionkaupunginteatteri.fi/teatteri>
- Lammastila Haukivilla 2020. LAMPAISTA, RAKKAUDELLA. [Viitattu 2020-04-15.] Saatavissa: <http://haukivilla.net/>
- Lammastila Haukivilla 2020. Tilasta ja tilan väestä. [Viitattu 2020-04-15.] Saatavissa: http://haukivilla.net/?page_id=29
- Leikkipankki 2020. Suutari räätäli. [Viitattu 27-01-2020.] Saatavissa: <https://leikkipankki.leikkipäivä.fi/Leikit/Tiedot/504>
- NATUNEN, Taina 2019-10-29. Puvuston esimies. [Haastattelu.] Kuopio: Kuopion kaupunginteatteri. Tekijän omat arkistot.
- NATUNEN, Taina 2020-02-11. Puvuston esimies. [Haastattelu.] Kuopio: Kuopion kaupunginteatteri. Tekijän omat arkistot.
- Peda.net 2019. Pumpputorin päiväkotit. [Viitattu 2020-01-24.] Saatavissa: <https://peda.net/kuopio/varhaiskasvatus/paivakodit/pumpputori>
- PELTTARI, Niina ja KEKKONEN, Emilia. 2019-11-6 – 2019-11-9. Opinnäytetyöhön liittyvä työpaja [sähköpostiviestikeskustelu]. Tekijän omat arkistot.
- PELTTARI, Niina. 2019-11-11. Opinnäytetyöhön liittyvä työpaja [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Emilia Kekkonen. Tekijän omat arkistot.
- PELTTARI, Niina. 2019-11-19. Opinnäytetyöhön liittyvä työpaja [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Emilia Kekkonen.
- PELTTARI, Niina. 2019-11-6. Opinnäytetyöhön liittyvä työpaja [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Emilia Kekkonen. Tekijän omat arkistot.
- RAAMI, Asta. 2016. Älykäs intuition ja miten käytämme sitä. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- REITALA, Heta [Toimittaja]. 2005. Harha on totta: Näkökulmia suomalaiseen lavastustaiteeseen ja pukusuunnitteluun 1900-luvun alusta nykypäivään. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.
- SEPPÄLÄ, Mikko-Olavi. 2002. Torpalta taloon sata vuotta kuopiolaista teatteria. Juankoski: Juankosken Kirjapaino Oy.
- Suomen Montessoriliitto 2020. MITÄ ON MONTESSORIPEDAGOGIIKKA?. [Viitattu 2020-01-24.] Saatavissa: <http://montessori.fi/montessoripedagogiikka/>
- SUOMEN TEKSTIILI- JA MUOTI RY 2020. Merkinnät. [Viitattu 2020-4-19.] Saatavissa: <https://www.stjm.fi/tietopankki/merkinnat/>
- TEKSTIILI- JA VAATETEOLLISUUS RY, 1984. Lasten vaatetuksen mittataulukko 1984 Passeli – mitat muodon mukaan. Suomen Tekstiili ja Muoti ry. [verkkoaineisto] [Viitattu 2020-04-14.] Saatavissa: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/stjm/passeli_lapset.pdf

KUALÄHTEET

- TAULUKKO 1. Syksyllä 2019 suunniteltu aikataulu opinnäytetyön etenemiselle. Kekkonen 2019.
- KUVIO 1. Muotoilupajan aikataulusuunnitelma. Kekkonen 2019.
- Kuva 1. Pumpputorin päiväkodin työskentelytilat. Kekkonen 2019.
- Kuva 2. Kuvio Joseph Cambellin kuvaaman monomyyttisen tarinan kulusta (Karsten 2015, 60). Kuva Kekkonen 2019.
- Kuva 3. Kuvakollaasi luonnon äärellä inspiroitumisesta. Kekkonen 2019.
- Kuva 4. Kuopion kaupunginteatterin puvustamon kangasaarteita hukkalaatikoissa. Kekkonen 2019.
- Kuva 5. Tavaroiden roudaamista päiväkodille. Kekkonen 2019.
- Kuva 2. Työpajakuvakollaasi upeine luomuksineen. Kekkonen 2019.
- Kuva 7. Pumpputorin päiväkodin lasten luomuksia. Kekkonen 2019.
- Kuva 8. Pumpputorin lasten luomuksia 2. Kekkonen 2019.
- Kuva 9. Kuvio, joka kuvaa intuition vahvistuksia ja vinoumia (Raami 2016, 295). Kuva Kekkonen 2019.
- Kuva 10. Inspiraatiomaalaukseni. Kekkonen 2019.
- Kuva 11. Luonnos leijonasta. Kekkonen 2020.
- Kuva 12. Luonnos keijusta. Kekkonen 2020.
- Kuva 13. Luonnos lampaasta. Kekkonen 2020.
- Kuva 14. Luonnos kurjesta. Kekkonen 2020.
- Kuva 15. Kuopion kaupunginteatterin varasto, fantasiapukujen osasto. Kuopion kaupunginteatteri 2020. Kekkonen 2020.
- Kuva 16. Leijona-asun materiaaleja nauravine nappeineen. Kekkonen 2020.
- Kuva 17. Keiju-asun materiaaleja. Kekkonen 2020.
- Kuva 18. Alkuperäinen verho lattialle levitettyinä. Kekkonen 2020.
- Kuva 19. Koeversioita. Kekkonen 2020.
- Kuva 20. Asun leikkuu- ja työstövaiheita. Kekkonen ja Saavalainen, 2020.
- Kuva 21. Ompeluvaiheita. Kekkonen 2020.
- Kuva 22. Alushame nuken päällä ja koristelua vailla roikkuva päällysmekko. Kekkonen 2020.
- Kuva 23. Keijuasun ensimmäinen sovitus 10-vuotiaalle tytölle. Kekkonen 2020.
- Kuva 24. Uusi, avarampi kädentie helpottaa lapsen asun pukemista. Kekkonen 2020.
- Kuva 25. Kollaasi organzakankaan työstövaiheista. Kuva Kekkonen 2020.
- Kuva 26. Sulkien leikkuuta. Kekkonen 2020.
- Kuva 27. Kukkakoristeiden ja nahkapalasukkien sommitteluvaiheita. Kekkonen 2020.
- Kuva 28. Helmiä ja rusetteja. Kekkonen 2020.
- Kuva 29. Lehmänluu -nappi. Kuva Kekkonen 2020.
- Kuva 30. Matin palautetta vailla odotteleva Keiju-asukokonaisuus. Kekkonen 2020.
- Kuva 31. Leijona-liivin alkutyöstövaiheita. Kekkonen 2020.
- Kuva 32. Leijona-hupun valmistusta vaiheittain. Kekkonen 2020.

Kuva 33. Leijona-asun alaosan kaavoitusta ja kaksi koeversiota lakanakankaasta valmistettuna. Kekkonen 2020.

Kuva 34. Leijona-asun koesovitus 10-vuotiaan tytön päälle. Kekkonen 2020.

Kuva 35. Helmalinja leikattuna. Kekkonen 2020.

Kuva 36. Hapsujen leikkuu- ja kiinnityskuvia. Kekkonen 2020.

Kuva 37. Nepparit ja nauravat napit. Kekkonen 2020.

Kuva 38. Leijona-liivi yksityiskohtineen. Kekkonen 2020.

Kuva 39. Housujen työstöä vaiheittain. Kekkonen 2020.

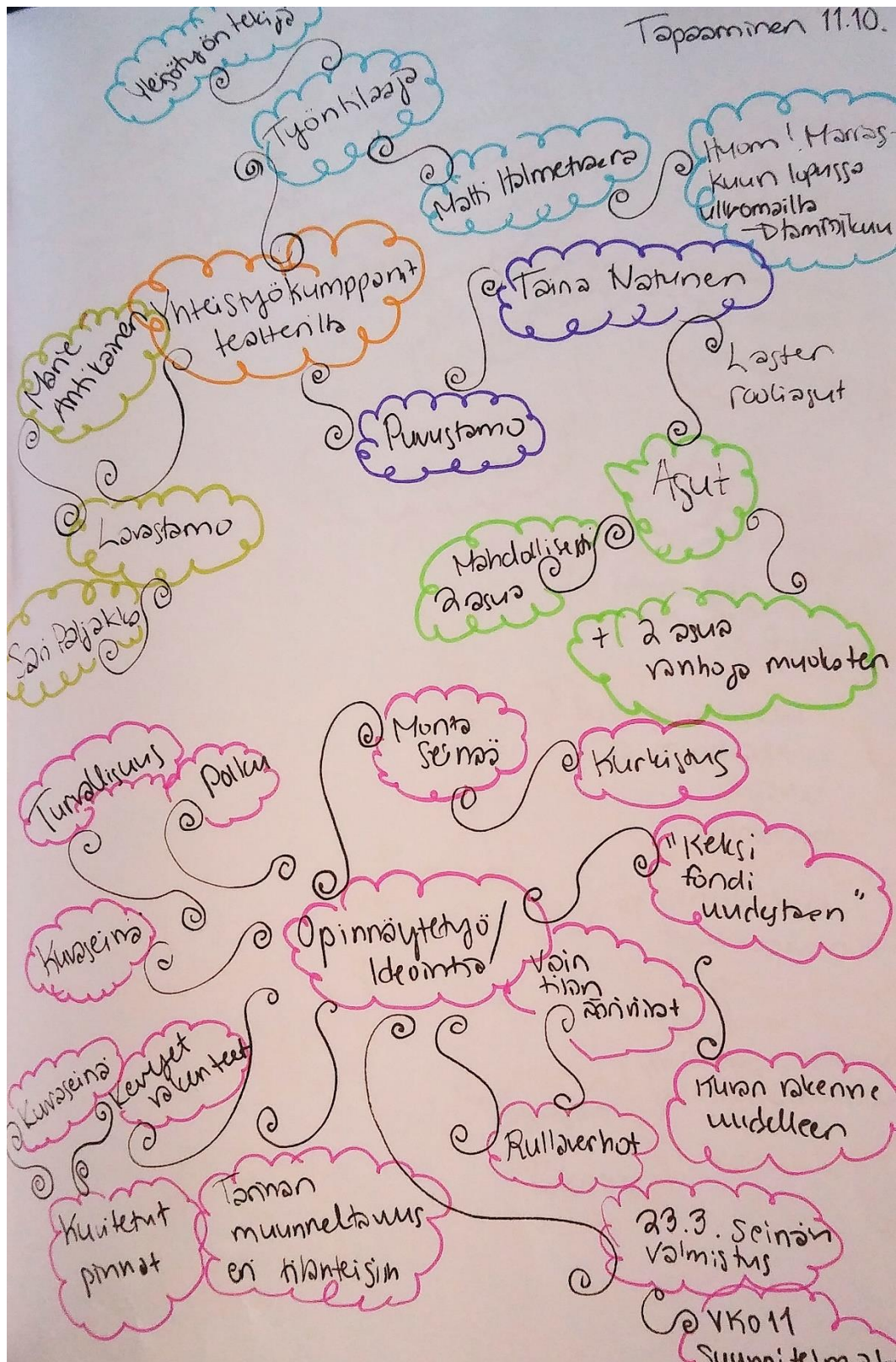
Kuva 40. Leijona-asun häntä tupsuineen. Kekkonen 2020.

Kuva 41. Keijuasu noin 130 cm kokoisen lapsihahmotelman päällä. Kekkonen 2020.

Kuva 42. Leijona-asu noin 130 cm kokoisen lapsihahmotelman yllä. Kekkonen 2020.

Kuva 43. Tuotetun jätteen määrä. Kekkonen 2020.

LIITE 1: ESIMERKKI MIELLEKARTASTA LUONNOSLEHTIÖSTÄNI

Kuva Esimerkki miellekartasta: Tapaaminen Kuopion kaupunginteatterilla 11.10.2019 (Emilia Kekkonen 2019.)

LIITE 2: ESIMERKKIHARJOITUS

”Harjoitus: Tunteen kuvaaminen” Yvonne Karstenin kirjasta (2015, 45) Seinä, aukene! Miten tarinankerronta edistää itsetuntemusta ja yhdessäoloa.

Harjoitus: Tunteen kuvaaminen

Tämä toimii parityöskentelynä tai itsenäisesti.

a) Itsenäisesti

Ota esille tarinavihkosi. Sulje hetkeksi silmäsi ja käännä huomiosi sisäänpäin. Mikä olo sinulla on? Kulkeeko hengitys vapaasti? Huomaatko jännitteitä hartioissa, leuassa, vatsassa, muualla? Hetken päästä voit avata silmäsi ja ryhtyä kirjoittamaan.

Kuvaa tämänhetkistä tunnelmaasi maisemana. Jos olisit maisema, millainen maisema olisit juuri nyt? Kuvaa vuodenaikaa, säätilaa ja tuoksuja, kaikkea, mikä liittyy maisemaasi. Vältä selityksiä ja analyysia, pysy pelkässä kuvaamisessa ja muista käyttää muitakin aisteja kuin näkö. Sinun ei tarvitse miettiä, mitä kaikki tarkoittaa, vaan anna maisemasi vetää sinut sisään ja yllättää sinua!

Kun olet valmis, voit lukea läpi minkä kirjoitit, sulkea silmäsi ja astua maisemaasi sisään kuin tauluun. Katso ympärillesi. Haluatko lisätä jotakin? Näetkö jotakin, mitä et kirjoittanut? Täydennä kuvaustasi vihkoon.

Kuva Harjoitus: Tunteen kuvaaminen (Karsten 2015, 45.)

”Olen kostea nummi. Avoin, mutta rajaudun metsään. Hälveä sumu peittää minut, mutta vain pinnallisesti. Tuoksun kostealle lampaan villalle ja mudalle, johon nuorten lampaiden sorkat uppoutuvat. Näen harmaan taivaan, jolla ei ole rajoja. Vasemmalla puolellani on vihreä sammalikko ja saniaisia, joiden taianomaisen puistatuksen ääni väräyttää hermojani. Ruskea, täplikäs hevonen laukkaa kohti puista seivästä, joka seisoo keskelläni.”(Kekkonen 2019.)

LIITE 3: KEIJUN MATKA – KIRJOITAMANI TARINA SUUNNITTELUNI POHJANA

Keijun matka

Eli kerran kaunis keiju, jonka siivet olivat niin painavat, ettei hän koskaan ollut oppinut lentämään niillä. Pieni, hento keijun keho oli saanut kantaakseen suuret, raskaat haikaran siivet, jotka peittyivät mustavalkoiseihin höyheniin.

Suuri taakka, jota keiju kantoi selässään ei helpottanut vuosien kuluessa, vaan kasvoi vuosi vuodelta suuremmaksi keijunkin varttuessa aikuiseksi. Valtavat siivet kuitenkin suojasivat hänen herkkää olemustaan, jota muuten peittivät vain hämähäkin seitistä kudottu mekko ja saniaissukkahousut. Läpinäkyvää kevyttä mekkoa koristivat kauniisti vihreä sammal ja ruusunmarjat, joiden ruosteenoranssi väri muistutti auringonlaskua. Kun aurinko iltaisin painui maillensa, keiju verhoutuikin suurten siipiensä suojaan levittäen mekkonsa röyhelöisen helman kotilaaksonsa ikijäiseen maahan.

Laakso, jossa keiju asui, oli pieni, mutta sitä ympäröivät valtavat vuoret, joita peitti sulamaton lumi-peite. Keiju ei ollut koskaan poistunut laaksostaan, sillä hänen siipensä eivät kantaneet niiden vuorten ylitse ja ne olivat liian vaaralliset kiivettäväksi.

Keiju mietti usein miltä hänen laaksonsa, jossa vallitsi yhtä aikaa neljä vuodenaikaa, mahtoi näyttää vuoren huipulta alas katsottuna. Hän tunsi kyllä laakson joka kolkan. Itäisen nummen, joka tuoksui kostealta vihreydeltä ja upottavalta mudalta. Suuren vaahteran, jonka lehdet loistivat ruskan väreissä muuttumattomina vuodesta toiseen. Niitä tuuditti tuttu, lempeä kesäinen tuuli, joka ujelsi läpi laakson kuljettaen mukanaan järiveden tuoksua.

Keiju tunsi tuoksun, joka johdatti haistelijansa rantaan, jossa hiekka tuntui viileältä varpaiden alla. Tuttu järvi oli aina jäässä, kuin ikivanha kirkas peili, jota se muistutti sammalmetsän kehystäessä sitä. Lasisia vesipisaroita putoili jään pintaan hajoten palasiksi yksi kerrallaan. Sirpaleet heijastivat kauniita pastellinsävyjä pomppiessaan jään pinnalla, ja keiju jäi usein katselemaan niitä ollessaan surullinen.

Keskellä laaksoa sijaitti hänen oma pieni majatalonsa, jonka oven yllä roikkuva havukranssi kutsui iloisesti sisään jokaiselle ovelle eksyvän vieraan. Keijun luona ei kuitenkaan koskaan käynyt vieraita, sillä hän ei tuntenut ainuttakaan laaksossa asuvaa henkilöä ja hän tunsi olonsa usein yksinäiseksi. Liekö laaksossa yhtä ainoata asukasta, joka voisi auttaa keijua pääsemään vihdoin siivilleen.

Oranssiturkkinen leijona kulki vaivalloisesti eteenpäin suurten tassujensa upotessa märkään mutaan. Pää painuksissa katse kohti maata hän taivalsi eteenpäin odottaen maan vaihtuvan vihreäksi nurmeksi, joka pilkottaisi hänen tassujensa välistä. Suuri nummi, jota peitti hálveä sumu, rajautui vihreän sammalikon ja saniaisten peittämään metsään.

Leijona haistoi kuonollaan märän villan tuoksun tietäen lampaiden laiduntavan lähellä, mutta hän ei jaksanut kiinnittää siihen sen enempää huomiota, sillä saalistaminen ei ollut nyt mielessä. Leijona koki niin suurta yksinäisyyttä, ettei hän halunnut muuta kuin taivaltaa eteenpäin odottaen, josko joku päivä häntä kävelisi vastaan joku toinen eläin tai olento, jonka kanssa jakaa edes yksi arvokas hetki.

Metsän laidalla pehmeäturkkiset lampaat aavistivat odottamatonta vaaraa, joka vaanisi lähistöllä, mutta eivät nähneet ketään päylyllessään pelokkaana ympärilleen. Varmuuden vuoksi he kuitenkin pakkautuivat tiiviisti

toistensa lähelle kosteiden villakiehkuroiden vapistessa ilmassa. Sydämessään heillä vallitsi luottamus, joka piti yhteistä turvallisuutta yllä.

Valkoinen kurki istui mietiskellen suuren vaahteran oksalla, kiinnittäen huomionsa siihen, että yleensä niin lempeä ja kesäinen, järiveden tuoksua mukanaan kuljettava tuuli oli tavallista purevampi ja ravisutti vaahteraa yllättävän kovasti. Kurki katsoi iloisena oransseja, punaisia, keltaisia ja vihreitä lehtiä, jotka pomppivat sinne tänne vanhan vaahteran oksien huojuessa tuulessa. Hän levitti kauniit siipensä ja antautui hymyssä suin tuulen vietäväksi.

Leijona ravisteli ruohon puhdistamia mutaisia tassujaan päästyään metsän laidalle ja loi haikean vilauksen metsän siimekseen kuvitellen näkevänsä himmeää valoa kahden suuren kiven lohkareen välistä. Jostain syystä leijona ei pystynyt kääntämään katsettaan pois, vaan lähti kulkemaan uteliaana hitain askelin sitä kohti. Lämmin aalto kulki väristen leijonan turkin läpi hänen lähestyessään kahta järkälemäistä kivenlohkareta. Hetken leijonasta tuntui kummallisen hyvältä.

Keiju säpsähti kuullessaan jäkälän rapinaa hieman kauempaa metsässä. Salamannopeasti hän kääri siipensä ympärilleen kurkistellen parin höyhenen välistä mikä häntä lähestyi sammalmättäitä pitkin. Tähän mennessä hän oli kuullut metsässä vain solisevan puron, helisevän tuulen ja pirskahtelevan sateen äänet, mutta tämä ääni muistutti jotain tuntematonta, uutta ja odottamatonta.

Leijona tunsi poltteen sammuvan turkissaan ja yhtäkkiä valo, jota hän seurasi, oli kadonnut. Alakulon vallatessa hänet, teki leijonan kuitenkin päätöksen jatkaa matkaansa selvittääkseen mikä kivien välissä loisti. Hän lähestyi kiviä vaanien, kuin olisi ollut saalistamassa ja saavuttuaan niiden luo alkoi uteliaasti kiertää kehää kivien ympäri.

Keiju vapisi pelosta, vaikka jostain syystä hän koki sydämessään olevansa turvassa. Raottaen painavia siipiään hän laski kätensä maahan ja konttasi kohti rakoja, josta näkisi paremmin utuiseen metsään. Äkkiä jokin vilahdi hänen ohitse. Se tuoksui nummen mudalta ja märältä ruohikolta. Keiju asteli rohkeasti esiin kivien välistä ja häneltä pääsi pieni kiljahdus, kun täysin odottamatta edessä seisojaksi suuri leijona, jonka turkin metsän raosta pilkkottavat auringonsäteet saivat loistamaan oranssina.

Hetken he katsoivat toisiaan suoraan silmiin, niin syvälle, että tuo kohtaaminen sai molemmat vapisemaan, lämmin loiste oli palannut. Keiju ojensi kätensä ja kosketti hiljaa leijonan kuonoa. Leijona huomasi hymyilevänsä pitkstä ajasta vuosiin ja sulki hetkeksi silmänsä. Keiju tutki uteliaana leijonan turkkia, joka loisti upeuttaan auringonvalossa leijonan nostaessa hänet istumaan kuonolleen. Yhdessä he lähtivät kulkemaan syvemmälle metsään.

Pitkän hiljaisuuden jälkeen keiju lopulta kysyi leijonalta varovasti, oliko tämä laakson asukki vai kenties tullut jostain kauempaa vierailulle. Leijona kertoi matalalla äänellään asuneensa laakson itäpuolella niin kauan, kun vain muisti. Keiju oli ihmeissään, sillä ei ollut koskaan ennen nähnyt leijonaa, vaikka kuljeskeli laaksossa ympäriinsä päivittäin. He tallustivat metsässä eteenpäin vailla päämäärää.

Raikas tuuli oli kuljettanut kurjen metsän laidalle ja se istuutui suuren männyn oksalle seuraillen kiinnostuneena oksaa pitkin kipittävästä muurahaispolkua, joka laskeutui alas männynrunkoa. Seuratessaan muurahaisten matkaa alaspäin, hän huomasi yllätykseksensä metsänlaitaa lähestyvän leijonan ja sen kuonolla läikehtivän pienen valon. Kurki lennähti kevyesti alas hymyillen leijonalle.

Leijona kutsui päätään nyökäten kurjen mukaan ja tämä istuutui leijonan selkään. Kolmikon edessä aukeni nummi, jolle paistoi nyt kirkas, keltaisen kymmenissä sävyissä loistava aurinko.

Nummella laiduntavat neljä lammasta eivät olleet enää niin peloissaan auringon lämmittäessä ja valaisessa heidän ympäristöään. Pienimmän lampaan säpsähtäminen sai kuitenkin koko joukon jähmettymään. Lammaselikko havahtui lähestyvän leijonan suureen kumeean haukotukseen, joka valtasi koko nummen. Lampaat säntäilivät jokainen eri suuntiin törmäten lopulta toisiinsa.

Leijona havahtui väsymyksensä keskeltä huomasi säikäyttäneensä sinne tänne poukkoilevan lammaselikon. Keiju sen sijaan oli jo hypähtänyt maahan leijonan kuonolta ja asteli lampaita lohduttamaan hieman hädisään itsekin, sillä aisti kehossaan lampaiden pelon. Lampaat kerääntyivät kuitenkin luottavaisin mielin keijun ympärille ja ihailivat tämän lämmintä, herkkää säteilyä. He eivät enää pelänneet leijonaa, vaan astelivat pienin askelin keijun perässä kurjen ja leijonan luo. Kasassa oli nyt pieni erilaisten otusten joukkio, jota auringon viimeiset purppuran punaiset säteet kutsuivat seikkailuun. Keijun sydämen valtasi tunne siitä, ettei hän ollut enää yksin.

Yhdessä he lähtivät jatkamaan matkaansa kohti järven rantaan, jonka pinnalta eivät kimpoilleet ainoastaan lasiset vesipisarot vaan myös hiipuvat auringonsäteet, jotka tekivät näystä taianomaisen. Leijona asettui istumaan jäiseen maahan ja lampaat kerääntyivät hänen ympärilleen. Keiju kietoutui isojen siipiensä suojaan painaen ne leijonan vatsaa vasten ja kurki laskeutui hiljaa leijonan lämpimän selän päälle. Kukin vaipui uneen vuorollaan, mutta leijona jäi haikeana katselemaan horisonttia, joka hänen silmissään vaikutti enemmän valkenevalta aamulta kuin uneen painuvalta päivältä, sillä yö avasi leijonan aistit valloilleen ja sai hänet heräämään haukottelultaan. Ajatuksissaan hänkin kuitenkin vaipui uneen ennen aamunkoittoa.

Keiju oli jo jalkeilla ja suki valkeita siipiään kuunnellen muiden uneliasta kuorsausta. Hän sytytti nuotion tutulle paikalle rantaan, jossa maa ei ollut niin jäinen kahden suuren kiven välissä. Liekit lämmittivät mukavasti valkenevaa aamua, joka peittyi paksuun, hattaraiseen sumuun. Hän paistoi tulesta omaan pieneen kattaansa tarttuneet kalat, joiden tuoksu sai muun joukkion kiiruhtamaan rantaan. Leijona laahusti joukon hännillä silmiään siristellen, vaikka sankka sumu peittikin taakseen kirkkaimmat auringonsäteet.

Toisten vielä syödessä keiju aloitti varovasti puhumaan laakson yksinäisyydestä ja siitä, kuinka haaveili usein lentävänsä vuorten taakse tutustumaan sen ulkopuoliseen elämään. Hänen hento äänensä peittyi rätisevän nuotion roihuihin, mutta kanssaolijat kuuntelivat uteliaina keijun sanoja ja kysyivätkin melkein yhteen ääneen eikö tämä osannut lentää suurilla siivillään. Harmistuneena keiju kietoi kätensä polviensa ympärille ja totesi, ettei hän ollut koskaan päässyt lentoon yrittäessään nousta siivilleen.

Yksi lampaista muisti vuonon, joka virtasi kalliolta alas järveen, jonka rannalla he nyt istuivat. Lampaat kertoivat luolasta, josta vesi virtasi ulospäin ja siitä etteivät he koskaan olleet itse uskaltaneet tutkia luolaa sen kummemmin, mutta olivat usein miettineet johtaako se halki vuorten niiden toiselle puolelle.

Ei mennyt aikaakaan, kun joukkio oli jo matkalla hyistä järven rantaan astellen kohti lampaiden mainitsemaa luolaa. Pitkän tovin käveltyään alati valkenevan päivän sarastaessa he tavoittivat vuonon, josta lampaat olivat puhuneet. Leijona joi raikasta vettä vuonosta sen virratessa puhtaana hänen viiksikarvojensa lävitse kohti nyt jo kaukana siintävää järveä.

Pian he saapuivat suuren luolan suulle, joka ammitti joukkion edessä kuin auki ammottava kita, joka yrittäisi syödä jokaisen vastaantulijan suihinsa. Muut perääntyivät leijonaa lukuun ottamatta, joka sen sijaan loi heihin luottavaisen katseen ohjaten joukon syvemmälle luolaan.

Luola oli pimeä ja sen kiviset seinämät hikoilivat kosteutta, joka huokui kylmänä tunteena jokaisen iholle. Keijun hento loiste valaisi matkaa, joka tuntui hänestä loputtomalta, kuin pimeydeltä, joka ei loppuisi koskaan. Keiju ei itsekään tiennyt mitä odotti, mutta nimenomaan tuo odotus tuntui tuskaisen puristavalta hänen rinnassaan ja se kasvoi jatkuvasti yhä suuremmaksi.

Kurki lennähti joukkion edelle ja lensi päättäväisesti kohti pimeyttä. Muut hämmästyivät tämän rohkeutta kurjen pyrstön hävitessä pimeyteen. Pian kurki kuitenkin lennähti takaisin ja hänen ainainen hymynsä oli hiukan tavallista hyytyneempi. Harmikseen hän kertoi heidän tiensä päättyvän pian umpikujaan, mutta kertoi kuitenkin, että sen päässä oli mukava, kuiva paikka, jossa he voisivat levähtää.

Vaikka minkäänäköistä merkkiä siitä, mikä vuorokaudenaika luolan uumenissa vallitsi ei ollut, arvelivat toverukset väsymyksensä vuoksi, että ilta oli vallannut ulkopuolella olevan laakson, joten he päättivät asettua aloilleen saavuttuaan hiekkaiselle alueelle, johon tie päättyi. Risuista he saivat nuotion kasattua ja ihana liekkien lämpö valtasi muuten niin kylmän luolan. Keiju halusi hautautua siipiensä suojaan, sillä hänen puristava tunteensa rinnassa vain kasvoi kasvamistaan. Muilta piilossa, keiju itki muutaman, kokoonsa nähden valtavan kyyneleen.

Aamun sarastuksesta ei ollut luolassa tietoaakaan, mutta toinen toisensa jälkeen toverukset lähtivät herättyään tallustamaan takaisin kohti luolan suuta. Leijonan kovaääninen haukotus valtasi äänellään koko luolan ja värisytti lampaiden niskavilloja, sillä he kuulivat leijonan vatsan murisevan äänekkäästi haukotuksen kuminan keskellä. Vaikka he sisäisesti luottivat leijonaan, sai pedon nälkä heidät varuilleen. Keiju lepäili tällä kertaa vatsallaan kurjen selässä, joka liihotteli matalalla odottaen hymyillen näkevänsä auringonsäteiden tulvivan pian luolaan sisään. Myös kurjella oli nälkä, joten pikkukaloja virtaava joki sai hänet odotuksen valtaan.

Saavuttuaan luolan suulle toverukset huomasivat harmikseen, että päivä oli utuisen harmaa ja enteili sadetta. Muutenkin jo hieman huonolla tuulella herännyt leijona harmistui entisestään ja valtava nälän tunne sai hänet ärtyneeksi. Ajatuksissaan hän alkoi haaveilla nuotion lämmössä tirisevästä lammasta ja säikähti ravistellessaan tuota ajatusta pois mielestään. Hän ei kuitenkaan voinut itselleen mitään, vaan alkoi, salaa suunnitella mielessään, kuinka harhauttaisi lampaat ansaan. Pedon nälkä kasvoi ajatuksella herkutellessa ja pian hän pohti kuinka pitkäksi aikaa koko joukkiosta, riittäisi ruokaa.

Autuaan tietämättöminä leijonan suunnitelmista, lähtivät niin keiju kuin kurkikin sekä neljä lammasta seuraamaan nälkäistä petoa, joka oli luvannut näyttää heille paikan, josta jokainen saisi kalaa syödäkseen. Ylitettävänä oli mutainen, usvan peittämä märältä nurmelta haiseva nummi, josta oli mahdotonta tietää mihin se johdaisi. Leijona kuitenkin pyysi muita luottamaan hänen vaistoonsa, vaikka tiesikin, että ainoastaan hänellä oli tarpeeksi suuret tassut tallustamaan kaiken mudan lävitse.

Leijona pyysi kurkea lentämään suoraan sumuun saadakseen tämän eksytetyksi ja kurki lähtikin sen kummempia pelkäämättä liihottamaan uteliaana sankan sumun keskelle kadoten saman tien näkyvistä. Keiju laskeutui leijonan selkään ollessaan jo edellistä iltaa paljon iloisempi kuvitellen, että sumupeite oli suuri hattara, joka hänen mielessään vaihtoi väriä purppuran punaisesta iloiseen keltaiseen. Lampaat kulkivat hiljaa leijonan vierellä, eivätkä pitäneet siitä, että sumu sankkeni kohti nummea kuljettaessa.

Kulkiessaan eteenpäin leijona tiesi pian tulevansa vanhan keloapuun kohdalle, joka törrötti nummella nokisena, mustaksi sisältä palaneena ainoana jäljellä olevana puuna. Kun puu alkoi häämöttää hiljalleen sumun hälvetessä sen ympäriltä, leijona pysähtyi ja pyysi lampaita jäämään hetkeksi keloapuun luo odottamaan, jotta hän varmistaisi heidän kulkevan oikeaan suuntaan. Pahaa aavistamatta lampaat kokoontuivat keloapuun ympärille ja katselivat leijonan oranssia häntää, joka katosi hiljalleen näkyvistä. He pakkautuivat tiiviisti yhteen lämmittääkseen toisiaan kostean, sorkkiin purevan viileyden keskellä. Nostellessaan sorkkia vuorotellen irti mudasta, he kuitenkin huomasivat, että paikallaan oleminen sai heidät pikkuhiljaa uppoamaan ruskeaan haisevaan mutaan. Kumpi leijona palaisi pian, he ajattelivat.

Keiju istui kummissaan leijonan selässä, kun tämä asteli keijun suuntavaiston mukaan laakson itärantaa kohti. Keijun vatsaa kouraisi kummasti ja kaksi hentoa vilunväristystä kulkivat hänen hennon kehonsa läpi. Leijona oli niin hiljainen, että keiju päätti lopulta rikkoa aavemaisen hiljaisuuden kysyen, minne he olivat matkalla.

Siinä samassa leijona oli kääntynyt ympäri ja alkoi juosta hurjaa vauhtia kohti kelo puuta, jonka luona toverukset olivat erkaantuneet toisistaan. Keiju tarttui leijonaa korvista, joihin kantautui nyt leijonan oma, sumuakin viiltävä karjaisu, jollaista kukaan laaksossa ei ollut varmasti aiemmin kuullut. Keijun hento keho jäähmettyi niin, ettei hän enää tuntenut sitä omakseen.

Lampaat jäähmettyivät sorkat mutaan hautautuneena kuullessaan karjaisun, josta oli mahdotonta tietää miltä suunnalta nummea se kantautui. Hetkessä heidän edessään oli ammottava kita suurine hampaineen ja he säikähtivät loppunsa tulleen. Yhtäkkiä sumun keskeltä liihotti kurki, joka kuin salamana peitti siivillään leijonan näkökentän ja leijona alkoi pyöritellä päätään puolelta toiselle ravistellakseen kurjen silmiltään ja keijun alas korvistaan. Keiju piti viimeiseen asti kiinni karvaisista korvista, mutta paiskautui pian kelo puuta vasten pudoten sen runkoa pitkin mutaan. Leijona katsoi hetken tapahtunutta, kun ei olisi ymmärtänyt siitä mitään ja juoksi niin lujaa metsää kohti kuin vain suinkin tassuistaan pääsi. Juostessaan ilmvirtaa vasten, hänen silmänsä peittyivät kyyneliin.

Leijona pysähtyi vasta, kun hän ei enää kyyneliltään kyennyt näkemään eteensä. Hän oli saapunut synkään metsään, jonka siimekseen ei paistanut ainuttakaan päivänvalon pilkettä. Leijona kääpertyi kerälle ja hänet valtasi suuri häpeän tunne.

Kurki piti keijua jaloillaan kiinni kainaloista, jotta tämä pääsisi ylös mudasta, johon myös hänen koko vartalonsa oli nyt peittynyt. Keiju rimpuili kurjen otteesta ja sanoi haluavansa juosta leijonan perään. Hän oli edelleen suunnattoman paniikin vallassa ja hänen hento kehonsa vapisi kauttaaltaan. Kurki lennätti keijun varovaisesti metsän reunaan kuusen oksalle lepäämään ja pian tämä levittikin raskaat siipensä päällensä nukahtaen lopulta kehonsa rauhoittuessa. Valo, jota keiju ennen säteili, ei ollut loistanut päiväkausiin. Kurki auttoi myös lampaat kuusen alle suojaan kostean mudan keskeltä ja pian metsän hiljaisuuden rikkoi kylmä, raskas sade, jota muistutti surkeaa, vaikertavaa jättiläisen itkua.

Kurki, lampaat ja keiju heräsivät huurteisen kosteaan aamuun, ja huomasivat sateen huuhdelleen mudan heidän yltään. Heleä aurinko häämötti vihdoinkin nummen takaa ja sen säteet ulottuivat kauas metsään tiheiden oksien raosta. Kurki, joka päivittäin jaksoi yllättää ainaisella positiivisuudellaan, kehotti joukkiota nousemaan ylös jaloilleen ja ehdotti josko he voisivat tällä kertaa tehdä retken vesiputoukselle, jonka kurki oli aikoinaan löytänyt liihotellessaan laakson koillisreunalla. Hiljaa mielessään hän ajatteli, josko pystyisi vesiputouksen luona opettamaan keijua lentämään. Keiju, joka sillä hetkellä koki olonsa lamaantuneen olemattomaksi, piristyi hiukan ja kiipesi oitis pienimmän lampaan turkkia pitkin tämän selkään. Ajatella, että laaksosta löytyisi vesiputous, josta hän ei ollut koskaan tiennyt.

Matka kulki läpi metsän, ohi tummanvihreiden sammalmättäiden ja kanervista punertavien kankaiden. Siellä täällä vaelteli muutama ahkeranolinainen muurahainen ja laiskanletkeä koppakuoriainen. Ilmassa leijui kosteiden sienten tuoksu, vaikkakin itse sienet pysyivät piilossa. Koko joukkio pysyi vaiti, vaikka metsän ilma täyttyi ajatusten virrasta.

Pian heidän oikealla puolellaan avautui kirkas aukio, kuin minikokoinen laakso suuremman sisällä. Siellä vihersi niitty, joka oli keltaisenaan kukista, joiden tuoksu valtasi kulkijoiden sieraimet heidän astuessaan niityn pehmeälle nurmelle. Pieni ihmemaa loisti kauneuttaan kirjaviiden perhosten liihotellessa ympäriinsä heidän edessään. Keiju veti syvään henkeä sulkien silmänsä, joiden silmäripsissä kelluvat kyynelpisarot loistivat sateenkaareen kaikkia sävyjä ja hänen suupielensä kääntyivät pieneen hymyyn.

Sävyt toistuivat kauniin vesiputouksen aalloissa, jotka vaahtosivat vasten kivikkoa sen juurella, pienen lammen rannassa. Toverukset ällistyivät vesiputouksen kauneudesta. Se laskeutui lampeen kuin hempeä kangasharso, vaikka toisaalta oli voimakas kuin jäätikkö sitä vasten painautuvan laivan edellä. Seuratun pauhaavan putouksen ääntä, toverukset saapuivat lammen rantaan, josta lähti pieni polku, ylös suuren putouksen viertä kohti huippua. Polku oli kapea, mutta vaikutti sen verran turvalliselta, että lampaatkin sorkkineen pystyisivät kapuamaan sitä ylös.

Lampaat kuitenkin kääntyivät tulosuuntaa kohti kertoen kaipaavansa valtavasti takaisin laakson kosteille nummille laiduntamaan. He olivat tottuneet nummea peittävään utuiseen verhoon, jonka sumu muodosti sen ylle. Tuon ihmemaan kirkas väriloisto perhosineen ja sateenkaarineen eivät tuntuneet heille kodilta. Lampaat kiittivät yhdessä kuljetusta matkasta ja pian niiden pörröiset takamukset katosivat hiljaa näkyvistä.

Kurki katsoi keijua kysyvästi silmiin valmiina kapuamaan kohti vesiputouksen huippua. Keiju kehotti katsellaan tätä ottamaan etumatkaa, sillä häntä ei juuri sillä hetkellä innostanut kyyti kurjen selässä. Hänet valtasi vahva tunne siitä, että vesiputouksen huipulla vaani jotain odottamatonta. Toivoen, että putouksen vieressä kulkeva polku johtaisi heidät vihdoinkin laakson ulkopuolelle tai edes sen reunalle niin, että hän voisi nähdä mitä sen ulkopuolella piilee.

Kurki kulki hiljaa liihottaen keijun rinnalla pitkin rinnettä mutkittelevaa polkua. Pienen siroin jaloin tallustavalle keijulle polku kävi kuitenkin pian liian raskaaksi ja hän alkoi kompastella pieniin sorakiviin, jotka valuivat alas pitkin rinnettä.

Keijun vastustelusta huolimatta kurki poimi tämän selkäänsä, jossa sulat tuntuivat ihanan pehmeiltä karhean sorapolun jäljiltä. Rinne jyrkkeni voimakkaasti heidän saavuttaessaan huippua ja polku kapeni kape-nemistaan aivan kuin olisi katoamassa harmaiden pikkukivien ja niiden lomasta kurkottavien ruohonkorsien keskelle.

Hyytävän kylmä tuuli alkoi puhaltaa yhtäkkiä riepottellen ruohonkorsia sinne tänne eikä kurki uskaltanut nousta enää korkeammalle lentäen. Hän laskeutui maahan, joka tuntui jäätyneen heidän jalkojensa alla. Vuorilta puhaltava tuuli oli kaikkea muuta kuin kotilaaksossa puhaltava järiveden tuoksua kuljettava lempeä tuuli. Se puhalsi niin kovaa piiskaten kaksikon kasvoille jäisillä rakeillaan, etteivät he tienneet mihin suuntaan kulkea. Polku oli kadonnut näkyvistä.

Keiju oli laskeutunut kurjen selästä jaloilleen ja tallusti yhä ylöspäin kohti vesiputouksen huippua pitäen kiinni ruohonkorsista. Hän ei suostunut jättämään matkaa kesken, vaan puski kaikkensa, jotta jaksaisi kantaa niin siipensä kuin itsensäkin ylös huipulle saakka.

Pian keiju säpsähti jonkin repäistessä hänen mekkonsa selkämystä. Kurki oli yrittänyt tarttua keijuun kiinni jaloillaan, mutta turhaan. Se ajautui riepottelevan tuulen vietäväksi ja pyristelyistään huolimatta joutui valtavan pyörteen valtaan. Keiju katsoi kauhuissaan, kuinka pyörre vei kurjen mennessään. Hän kuuli vain huudon, joka kehotti keijua nousemaan tuulen yläpuolelle. Keiju tiesi, että kurki selviäsi pyörteen syövereistä kekseliäisyydellään.

Surullisena ja hädissään keiju ei välittänyt huudosta vaan pyrki tarmokkaasti jatkamaan ylöspäin. Kyyneleet, jotka aiemmin heijastivat sateenkaaren eri värejä, jäätyivät nyt yksitellen lennellen hyytävän tuulen mukana eri suuntiin. Korsi toisensa jälkeen katkesi keijun käsiin tämän tarttuessa niihin lujasti.

Pian keiju huomasi, ettei ollut enää mitään mistä pitää kiinni, ei yhtä ainutta heinää, oksaa, saniaista tai puuta, johon tarttua. Oli vain lunta ja jäätä, joka tuntui pistelevältä kylmyydeltä jalkojen alla. Keiju oli astunut vesiputouksen huipulle. Vuorelle, jonka vieressä oli toinen vuori.

Vain jäisiä lumihuippuisia vuoria toinen toisensa jälkeen silmäkantamattomiin ja niiden takana purpuranpunainen taivas, jonka pilvien taakse aurinko oli piiloutunut. Näky oli samaan aikaan sekä kaunis että arvaamattoman pelottava ja sai keijun rintaan ahdistavan puristavan tunteen aikaiseksi.

Keiju katsoi kauhuissaan taakseen ja huomasi myös vesiputouksen jääntyneen. Sen kuohuva pauhe oli lakannut ja se hohti nyt sinisenä kylmyyttään niin jyrkkänä, ettei sitä voisi edes laskea alas. Keiju oli umpikujassa jälleen unohtaen, minne edes oli ollut matkalla. Edessä oli vain jäävuoria ja takana saavuttamattomissa myrskyn valtaamana ihmemaata, josta hän oli ehtinyt nähdä vain vilauksen.

Keiju halusi vain kotiin, oman laakson lempeään syleilyyn, jota sen läpi virtaava tuuli muistutti. Syksyn väreissä loistavan vaahteran luo ja rantaan, jossa lasiset vesipisarat putoilivat kauniisti järven pintaan. Kotiin, jossa havukranssi toivotti tervetulleeksi ovella. Neljän vuodenajan ympäröimäksi.

Suuri kaipuu sydämessään keiju ei keksinyt muuta keinoa helpottaa tuskaansa, kuin antautua tuulen vietäväksi. Hän levitti kätensä ja hyppäsi ilmaan. Siinä samassa tuuli tarttui keijun hentoon kehoon ja riepotti tätä kuin puunoksa. Keiju painoi kätensä rinnalleen sään ollessa niin kolea, ettei hän voinut enää kuin yrittää lämmittää kehoaan jollain tavoin.

Ihmetyksekseen hän huomasi, ettei hän kietoutunut raskaiden siipiensä suojaan, kuten yleensä teki. Keiju oli huomaamattaan levittänyt suuret painavat siivet selässään ja tunsu niiden kevenevän. Hän näki, kuinka tuulen mukaan tarttui mustia sulkia, juuri ne sulat, joista hän ei ollut siivissään koskaan pitänyt. Sulkien vähe-
tessä keiju kohosi yhä korkeammalle päätyen lopulta piiskaavan tuulen yläpuolelle. Tuolloin myös valkeat sulat alkoivat putoilla keijun selästä.

Pian keiju alkoi tuntea olonsa yhä kevyemmäksi ja kevyemmäksi. Hänen selkäänsä koristivat siivet, jotka nyt loistivat kauniin vaaleanvihreinä, lähes läpinäkyvinä. Keiju oli ajautunut myrskypilvien yläpuolelle, jossa yläpilviharso oli kuin ohutta hattaraa. Keiju lenteli onnessaan sinne tänne säntäillen, kunnes muisti ikävän. Kaipuun kotiin, joka nyt häämötti erään pilven raosta.

Hän ei ollut koskaan nähnyt mitään niin kaunista. Tai oli, muttei näin kaukaa ja korkealta. Kotilaakso kaikkien neljän vuodenajan väreissä oli jotain niin sanoin kuvaamattoman ihanaa, ettei keijulla riittänyt enää kyyneleitä hänen sydämessään vallitsevan kiitollisuuden ja roihuavan lämmön keskellä.

Keiju lennähti alas pilvien päältä kepeästi kotiovensa portaille istumaan. Kiitollisena matkasta, jonka hän oli saanut kulkea läpi pelottavan luolan, nummien, ihmemaan sekä korkeiden vuorien kautta keiju ties nyt, että tie johtaa aina kotiin.

Keiju katsoi kuvastustaan lätäköstä, joka oli aina jäässä pihatien varrella. Hän ei voinut olla huokaise-
matta ääneen huomatessaan, kuinka hämähäkin seitistä kudottu mekko oli muuttunut. Sitä koristivat nyt ruusunmarjojen lisäksi valkoiset sulat, jotka tuntuivat lämpimiltä kuin lampaan turkki. Joen rannan simpukat olivat kietoutuneet rusetin muotoon selkämukseen, jossa ennen painoivat suuret siivet. Ihmemaan kaunis kukka lepäsi mekon rinnoilla sointuen ihanasti pienten timanttien, joita oli ilmaantunut mekkoon valtavasti, väreissä. Rinnassa sydämen kohdalla oli valkoinen, kauniin muotoinen hammas, jonka keiju painoi pienen kätensä sisään puristaen sitä lämmin hehku sydämessään, tietäen keneltä se oli peräisin.

Jokainen matka polkuineen on yhtä arvokas ja täynnä kiviä, joihin kompastuu väistämättä. Mikään ihmemaata ei korvaa sitä, jonka jokainen olento löytää vain sydäimestään. Arvokkain on tie, joka johtaa aina kotiin. Sen keijukin nyt tiesi.

LIITE 4: MUOTOILUPAJAN OSALLISTUMIS – JA KUVAUSLUPALAPPU

Emilia Kekkonen

Muotoilupajan osallistumis- ja kuvauslupa

Olen Emilia Kekkonen, viimeisen vuoden Savonia ammattikorkeakoulun vaatesuotoilun opiskelija ja järjestän muotoilutyöpajan Pumpputorin päiväkodilla 25.11.2019 osana opinnäytetyöni suunnitteluprosessia. Työpajan tarkoituksena on kerätä inspiraatiota lasten roolivaatteiden suunnitteluun sekä yhdistää aikuisten ja lasten kertomuksia muotoilun ja sadutuksen avulla. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että minä ohjaan työpajaa, jonka alkuun kerron oman pienen tarinan ja luon siihen liittyvän hahmon erilaisin askartelumenetelmin. Tämän jälkeen muotoilutyöpajaan osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus muotoilla oma hahmo tai asu kankaasta tai paperista muotoillen, piirtäen tai muulla tavalla rakentaen.

Muotoilutyöpaja on tarkoitus taltioida sekä valokuvin että videoiden, jotta voin myöhemmin palata siinä tuotettuun aineistoon opinnäytetyötäni tehdessä. Videota EI tulla julkaisemaan missään lähteessä, sen tarkoituksena on helpottaa työskentelyäni, jotta voin olla ohjaamassa pajan kulkua. Valokuvia on tarkoitus käyttää opinnäytetyöni kirjallisessa osuudessa osana suunnitteluprosessini kuvausta. Lopullinen opinnäytetyö, joka sisältää kuvia julkaistaan osoitteessa www.theseus.fi valmistuttuani Savonia Muotoilun opinnoista.

Työpajaan osallistuvilla sekä heidän huoltajillaan on vastuvelvollisuus opinnäytetyöhön liittyen ennen sen julkaisemista.

Alle 18-vuotias tarvitsee huoltajensa luvan muotoilutyöpajaan osallistumiseen sekä luvan kuvien julkaisemiseen.

(Kekkonen 2019.)

Emilia Kekkonen

Huoltajan lupa muotoilutyöpajaa varten:

Ole hyvä ja täytä lapsen nimi ja rastita kohdat. Mahdollisimman monen kohdan rastittaminen helpottaa työskentelyäni.

- Hyväksyn, että henkilö _____ saa osallistua muotoilutyöpajaan Pumpputorin päiväkodilla 25.11.2019 ja suunnittelijalla/opiskelijalla on täydet oikeudet käyttää työpajassa työstettyä materiaalia inspiraation lähteenä luovaan suunnitteluun sekä osana hänen opinnäytetyötänsä.
- Henkilöä saa kuvata työpajan aikana yllä mainituin ehdoin:
- Videolle (jota ei julkaista).
- Valokuvin niin, että henkilö on tunnistettavissa kuvissa.
- Valokuvin niin, etteivät henkilön kasvot ole näkyvissä.

Paikka ja päiväys: _____

Huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys

Tarvittaessa voitte ottaa minuun yhteyttä puhelimitse tai sähköpostilla ennen maanantaista 25.11.2019.

Suuret kiitokset jo etukäteen muotoilutyöpajaan osallistuville ja heidän huoltajilleen.

Ystävällisin terveisin,

Emilia Kekkonen

Vaatetusmuotoilun opiskelija

Savonia Muotoilu

Savonia Ammattikorkeakoulu Kuopio

(Kekkonen 2019.)